FREEDOM'S WAY

ႁိုင်း ၼိူင် လိုဝ်း

ထွမ်း 1
မႃ 2
JUNE 1984

ယႃပ်ႉၼတႄႉ ယႃပ်ႉၼတႄႉ

* ပိုၼ်းလင်ၵမ်ႉလိ ယႂ်ႈၵေႃႈၶိသေႃ၊ ၵူႈပီၵူႈဝၼ်း သိင်ၵိုၼ်းပၼ်းမႃး၊
ၵဝ်ႇႁွၼ်းမိူဝ်းယိုဝ်း လိူတ်ႈၵူဝ်ႈမိုဝ်းၵေႃႈ၊ ၵုပ်ႈယိပ်းတိုဝ်းၵွင်ႈၶင်ႉၵၼ်မႃး။
* ၵဝ်ႇၼလ,ႁႃမိူဝ်း မိူဝ်ႈပိုဝ်ႉယိုဝ်းၵဝ်၊ ၶိုၼ်းယဝ်ၵၼ်ၵူၼ် ပိုဝ်းၶူၼ် ၵၢင်လၢႆး၊
ၶိူဝ်ႉလိူတ်ႈၶႃႈလိူၵ်ႉ, ယိူတ်းယိူၵ်ႉ,လွင်ႈၵႃႈ၊ ၵွင်ႈပႃႉလူးၵၼ် တိုဝ်တၼ်သုတ်းပၵ်း၊
ႁၵ်းလင်ပႃတ်ႉ,ၶိူဝ်ႉ ယႃၼ်ယႃတ်ႉ,လိူဝ်ႉၼလႈ၊ ငၼ်းႁိူဝ်ႉလိူလွမ်းၶဝ်မႃးၶၼ်ႉ။
* ပေႃးတေဝူၼ်ႉၶိုၼ်း ပၼ်လႃတ်ႈပိုၼ်းလိူဝ်၊ "မိူဝ်းတိုၼ်းၵမ်ႉ,ယွမ်း ၵဝ်ၵေႃႈႁိူဝ်ၶွမ်း"
ႁိူတ်းလွမ်းတၢင်းႁၼ် [မိူၼ်မိူင်းႁွၼ်] ၼတႄႉ၊ လွင်ႈၵၼ်မိူဝ်းၶိူဝ်ႈ ၵၢၼ်းႁိူဝ်ႈပၼ်ၶၼ်ႉ၊
ၵဝ်ၵူလၢႆးၶၢၼ်ႉႁၼ်ႁၢမ်းလၢႆၵူလၢႆး။
* ၵူလၢႆး....ၶူင်းၵၢင်မိူင်းၵူၼ်း သူၼ်ၶူၼ်းၶဝ်ၼလႈ၊ ပိုၼ်းဝဝ်းလိူဝ်ႉၶႃး ပီႈၶွင်ႉတၢႆးႁဝ်း၊
ႁူမ်းပဝ်းယွမ်ႉၵၼ် လၢႆႈထူပ်းႁၼ်ၵေႃႈ၊ ၵုပ်ႈၵၼ်ၵမ်ႈယွင်ႈပႃႇ,ယွမ်ႉၶႃႉယႃပ်ႉ,ၼတႄႉ။

လၢႆးတိုင်းလူၼ်

ထိူင်း လႄဝ်း

"ထိူင်း" ၶိုင်သၢင်ႈလွၵ်းလၢ်း
"ထိူင်း" ပၢႆးမိူင်းလုၵ်ႉယိုၼ်ႉ
"ထိူင်း" ႁႃင်းပိုၼ်ႉလွင်ႈ 'ယွမ်ႉ'
ႁႄင်းသၢၼ်လွမ်ႉႁူမ်ႈႁွမ်း
ႁႄင်းႁွမ်တွမ်းၶွၼ်ႈယိုင်ႈ
ႁႄင်းပၵ်းၶိုင်ႈထိုင်ႈလႄဝ်
ႁႄင်းၶႄၼ်ႈၶေဝ်ၵိုမ်းၶႄၼ်,
ႁႄင်းယွမ်ႉၵႄၼ်ႇတိုၵ်း 'ၶႄၼ်' ၵဝ်မိူင်း

"လႄၵ်း" တင်း 'ၶႄၵ်း' 'ပၢၵမ်'
"လႄဝ်း" ထုမ်းၶမ်ယွမ်ႉတွၼ်း
"လႄဝ်း" လွတ်ႈႁွၼ်းၶေႃႁူလ်ႈ။
တႃႇလိုပ်ႈလူလ်းၸပ 'ၶႄၼ်'
တႃႇပၼ်မိူင်းတီႇ,မူဝ်ႇ,ၵရေႇ,သီႇ,
တႃႇသၢၼ်မိုဝ်းသီပ်ႉတီႇ, ယွမ်ႉႁူမ်ႈ
တႃႇႁူမ်ႈလူမ်ႈငိမ်းယႄၼ်ႁိုၼ်ႉၶွၼ်း
တႃႇၶိုၼ်ႈယိုႇ,တူဝ်းတွၼ်းၶိုတ်းပၢၼ်

'ထိူင်းလၢ်း' တိုၼ်းယွမ်ႉႁူမ်ႈ
တၵ်းၵမ်ႇ,ၵူမ်ႈႁူၼ်ၵူင်း
'လႄဝ်းလွတ်ႈ' တႃႇမိူင်းတႆးႁွၼ်းၶေႃ

'ထိူင်းလႄဝ်း' သူၼ်းတုမ်ၵေႃတိုၵ်း 'မၢၼ်ႈၶၢၵ်ႈမိူင်း'
သူၼ်းႁိူႈၶွၼ်ႈလမ်း 'မၢၼ်ႈလိူင်းလႄင်'
သူၼ်းႁိူႈၶႄင်ႈၶႄင် ပုၼ်ႈထိူဝ်ႉထၢတ်ႈ

'ထိူင်းလႄဝ်း' လၢတ်ႈထိၸၶတေႃင်းယွမ်ႉလွၼ်ႉလွၼ်ႉ
ယွၼ်ႉဝႃႈၶိုင်ႈၶၢၼ်းယွမ်ႉၶိုၼ်ႈတိုင်ႈ
ၶိုင်ႈၶႄၼ်းၵၢ်လွင်ႈလွတ်ႈလႄဝ်းၸလႈ
ပေႃးပွႇၸဝႈလၢ်းယွမ်ႉႁူမ်ႈၵၼ်
ၵမ်ႇ,မီးလၢ်းၵၼ်လိုၵ်ၵဝ် ႁွၼ်းၶေႃ လၢ်ႈ။

သႄင်ၶဝ်ႈႁႄင်ႈ

FREEDOM'S WAY

လိူတ်ႇမႂ်ႇ၊   လွင်ႉမႂ်ႇ၊   ၵၢၼ်ၶိူင်ႈမႂ်ႇ၊

လိူင်း လဵဝ်း

(FREEDOM'S WAY)

ပီ 1 2

Artist & Cartoonist
Designer
ပိုၼ်ၵွၵ်ႉ,ၵမ်းယိသွင် .... JUNE 1984 ....

သိုၵ်းယိၼ်ႇ 84.
သၢင်ၶဝ်ႈၵၢင်ႈ
(1000)ပပ်ႉ

ၵေႃထုၵ်ႇၵွၵ်ႉ,ပိုၼ်ၸဝ်ႈ
ႁွင်ႈၵၢၼ်ပိုၼ်ယၢဝ်,
ငဝ်ႈငုၼ်းၶွင်,သီႉ,လိူင်ႈတၢႆႇလုၵ်ႉ.ယိုၼ်.
လိူင်ႈတၢႆး

ယိုၼ်ႈယွၼ်း မုင် ႁွင်း ပွင်ႉႁၢပ်ႉႁွင်း

ၵီၼ်ၵၢင်းလိၵ်ႈလၢႆးပၢၵမ်တီႈလိူဝ်း
ယူႈႁၢၵ်ႉ.လိူဝ်.ၼၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းႁဝ်းတင်းလၢႆ

ၵေႃၶၼ်းတေႃႈယိုၼ်းမိူဝ်း လွႆႈထၵ်မ်ၵ်မ်ႁၢင်းသေၵမ်း။

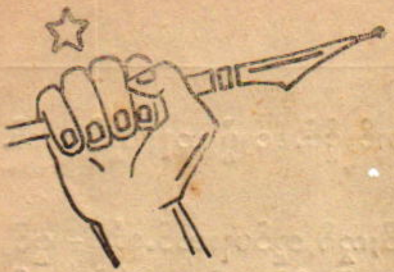

ၶေႃႈၶၢမ်းပၢၵ်ႇ
မေႃထုၵ်ႇၵႂၢၼ်ႇပုၼ်ႈၶဵင်ႈ

ၼင်ႈ 'လိူင်းလႅင်း' မၢႆ(1) လိူၼ် January 84 ၼၼ်ႉလွမ်းၼင်ႇၶေႃႈၵႅမ်း ၵၢၼ်းၵၢင်လိူဝ်ပိူင်လူင် 'လိူင်းလႅင်း' မီးသေလႆႈလိူဝ်လမ်၊ယိူင်းၸၼ်မႄးလႅင်ႈလႅင်ႈလႅင်း လႅင်းယဝ်ႉ။

'လိူင်းလႅင်း' ၼႆႉႁူပ်ႈပိူင်ႈ ၼွႆႈႁွႆႈလႅင်းပၼ်လႅင်းလႆႈ "ၵၢၵ်ႇသေႃးလူင်ယွမ်ႉ ႁူမ်ႈ" ဝႆးၼၼ်ၸလႆႈ လင်ႇလႆႈယုတ်းပၼ်မၼ်းငွၵ်ႈမႃး၊ 'လိူင်းလႅင်း' ၼႆႉတေပၼ် ၼင်ႇႁိူင်းၵီးၼိူင်ႈယႆ၊ၼိူင်ႈတၢင်း ၵၼ်လၢင်ႈတၵ်ႈမိူၼ်သဝ်ႇလူမ်းသေ ယွၵ်ႈထူဝ်း ပၼ် ၼင်ႇႁူဝ်တေလႅင်းၸၼ်ႇလႆႈ "ၵၢၵ်ႇသေႃးလူင်" ဝႂ်ႈၼႆႉ။

ၵိူင်ၼိူဝ်တၢင်းၶတ်၊လိူဝ်ယူႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈၶဝ် ၵၼ်ၼွႆႈလႆႈလူင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈလႅတ်ႈ လၢင်ႇလူဝ်ႈ လူၼ်ႉၵၼ်မၼ်းတပ်းမၼ်းၸတႉၸတႉသေ 'ၵၢၵ်ႇသေႃးလူင်ယွမ်ႉႁူမ်ႈ' ၵေႃႈ လႆႈဝႂ်ႈၼၼ်ႇႁဵတ်းပၼ်လႆႈၵႂၵ်ႇႁၢင်ႈၵႂၵ်ႇတူဝ်မႃးလႅမ်မိူဝ်ႈ 1.4.84.ၼၼ်ႉ လိူၵ်မ်းယဝ်ႉ။

ၵၢၼ်တူင်ႉၼိူင် ၼိူပ်ႈၼႄႈၶူင် 'ၶူင်ႇသီႇလိူင်ႈတႆႈလိူၵ်ႉၽိူၼ်ႉ' မီးမႃးၼင်ႇႁူဝ် ၵေႃႈ ၵမ်ႇလိူဝ်သေ ယူႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈၶဝ် သိူပ်ႇတၢမ်ႁူႉထိူင်ၸိၼ်းလွမ်းမႃးၵမ်ႇၶၢတ်ႇ သႆႉႁူႉသႆႉတႃၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

(ၵၢမ်ႇၵျမ်ႇမႃႇလိူဝ်ႉလၢတ်ႈ) ႁဝ်းၼၼ်ႉႁူပ်ႈပိူင်ႈမီးယူႈႁူႉပုၼ်ႈယွၼ်းပိူၼ်း ပၼ်ႁဝ်းၼမ်းၼေႈတီႇပၢၵ်ႈမႃးၸလႆႈ ႁဝ်းလႆႈတူၵ်းႁူပ်ႉသိူပ်ႇႁၵ်တ၊ပွင်မႃးႁၢင်းၵူလၢႆး ယဝ်ႉ။ ထိူင်မႃးဝၼ်းမိူဝ်ႈၼႆႉၵေႃႈ ႁဝ်းၼိူင်ႈၸၼ်း လႆႈၵဝ်ပုၼ်ႈယွၼ်းလုမ်းလုမ်း တင်းပိူၵ်းသေ ႁူပ်ႇၵုမ်ႈယူၵ်ႉပူဝ်ႉတီင်သႂ်ႇ ၼိူဝ်ႁူဝ်မႃႇႁၵ်းလိူဝ်ၵဝ်ႇယဝ်ႉ။ မိူဝ်းၼႄႈ ၵၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉၵေႃႈလွမ်းၼင်ႇပုၼ်ႈယွၼ်းပိူၼ်းပၼ်ႁဝ်းမီးသေ တွၼ်ႈတႃႇယၢၼ်ႇ ပွင်ၵၢမ်ႇၵျမ်ႇမႃႇႁဝ်းလႆႈထၢင်ႇႁၢင်ႈလွတ်ႈလႅင်းၵူႇၼၼ်ႉ ႁဝ်းၼိူင်ႈၸၼ်းတေလႆႈ ႁၢပ်ႇမၵ်ႇလေးတိၵ်ႇၵဝ်ၵၼ်ၼၵ်းၼႄပႃးပၢၼ်ႈလိူဝ်ၵဝ်ႇၵူႇတိၵ်းတိၵ်းထႅင်ႈႁူၼ်ႇ။

ၵၢၼ်ၼႆႉ ပဵၼ်လွင်ႈၵၢၼ်တိုၼ်းတေၵမ်ႇ ထၢင်ႈငိူင်ႉ ၼဝ်ႈပွႆႇ ယၢႈ ယွမ်းၵၢၼ်ႉ လႆႈလႃးလႃးၵမ်းလႅဝ်။

လွင်ႈၵၢၼ်ၵၢၼ်ယွမ်ႉႁူမ်ႈ ပဵၼ်လႆႈၵွၵ်ႇႁၢင်ႈၵွၵ်ႇတူဝ်မႃးယဝ်ႉၼႆႉ - ပွင်ႇ ဝႃႈ မိူၼ်ၵၼ်တင်းၵၢၵ်ႇသေႃးလူင် ၵၢၼ်တေပိုတ်ႇငၢင်ႉလိုင်ႈသဝ်းၶႃယႅဝ်မႃးၼွင်း မိုဝ်းယူႈႁၵ်ႉထၢတ်ႈႁဝ်း၊ ပွင်ႇဝႃႈမိူၼ်ၵၼ်တင်းၵၢမ်ႇၵျမ်ႇမႃႇလိူဝ်ႉထၢတ်ႈႁဝ်းတူၵ်း ႁွတ်ႈဝႆႉ ၼွင်းမိုဝ်းႁဝ်းၼမ်တွၼ်းလိူဝ်ၵဝ်ႇပဵၼ်လၢႆတူပ်ႉၼႅပ်ႇ လႆႈဝႃႈ 50% ၼိုၼ်ႈၼိူဝ် ပႆႇပႆႇယဝ်ႉ။

ႁွပ်ႈသင်ၼေႈ ဝႃႈလႆႈလိူင်ႉၼႆ? ၊ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈ 'လိူင်းလႅဝ်း' တိုၼ်းယုမ်ႇယမ် ၼၵ်ႉၼၵ်းၼႃၼႃလိုၵ်ႉလိုၵ်ႉလမ်ႇလမ်ႇ ဝႃႈလွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈ ၵၢၼ်ၵေႃႇသၢင်ႈပူၵ်း တင်ႈလႆႈၵမ်းၼႆႉၼႆႉ.ထင်ႇပဵၼ်လွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈၼွၼ်ႈလိူတ်ႈ....ၵၢၼ်လႅတ်ႈထၢင်ႇ၊ ၵၢၼ်မီးတၢင်းလိူၵ်ႈတၢင်းလႅဝ်၊ ၵၢၼ်ပဵၼ်လွၼ်ႉၵႅၼ်မွၼ်းတပ်း၊ ၵၢၼ်သိုဝ်ႈယူဝ်းလိုၼ်ႈ သႂ်၊ ၵၢၼ်ၼူပ်းမႅၼ်ႈၶႃဝ်းယၢမ်းငဝ်းလႆႈ၊ ၵၢၼ်ၵူၼ်းမိူင်းလိုင်ႈတႆး ယိုၼ်ႈယွၼ်း ၵၢၼ်တၵ်ႇလႅင်းပုတ်းၶႃတ်ႇၵမ်ႇဝင်ႇပိူဝ်ႈငမ်းငဝ်း၊ ၵၢၼ်မီးၶႃႈလပ်ႉလွင်း ပုၼ်ႈ မိူဝ်းၼေႈတႅမ်တီႈ၊ ၵၢၼ်ပဵၼ်ထၼ်ႉသုင်သုတ်းၵွၼ်တၢင်းသုတ်းၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

ၵိၼ်ၼိူဝ်ၶႃႈႁၼ်ထိုင် ႁပ်ႉတုင်းယုမ်ႇယမ် "လိူင်းလႅဝ်း" လိူဝ်းၼႆႉ - ၽႂ် တေၶႂ်ႈတွပ်ႇၼေႈထိူင်ထႃး လိူင်ႉႁိူဝ်ထႅင်ႈ ?

တႆးၼႆႉယိပ်းၼူး "ၵႆႈဝႃႈလီႇ - ယီႈဝႃႈႁၢႆ" မႃးၼမ်ယဝ်ႉ၊ ႁိူၼ်ယဝ်ႉ။ လိူင်းၵတ်ႉလႆးမေႃ ၵၢၼ်မေႃ "မေႃပၢင်ဝႆး" ၵၢၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉ တႆးၵမ်ႇလီ သိုပ်ႇ ယိပ်းသိုပ်ႇႁဵတ်းႁႂ်ႈမီးထႅင်ႈ။ လႆးမေႃ "မေႃပၢင်မူၼ်း" ၵူလၢႆး ထၵ်ႇတႆးလီယိပ်း လီ ၵဝ်ၵႅမ်တူဝ်ၵူႇ မၼ်ႈမၼ်ႈၵႅၼ်ႇၵႅၼ်ႇ တႃႇသေႇ၊ ၼၼ်ထင်ႇ ၸႆးတေ ၶမ်ႈပူၼ်ႉ လႆႈလွင်ႈၵိတ်ႇၶွင်ႈၶွင်ႉၶမ် ၵူႈသမ်ႇသၼ်ပိူင်။

လိုင်ဝႃႈတႆးၵမ်ႇလႃမ်ႉ? ပေႃးတႆးလိူဝ်းၵၢၼ်ဝႃႈ တႆးၵမ်ႇလႃမ်ႉၵေႃႈတႆး ၵမ်ႇလူဝ်ႇ လႆႈပဵၼ် "ထဝ်ႈႁွင်ႈသူပ်း" "ထဝ်ႈသိုၵ်း ၼမ်ႉလႆး" ၵေႃႇထင်ႈယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈတႆးလႃမ်ႉ တိုၵ်ႉမီးယွင်ႈယူႇၼေႈ တႆးထင်ႇပဵၼ် ပႃၼဝ်ႈတင်းသႃႉ ၵၢၼ်ဝႃႈ ၼၼ်ႉ တႆးလိုၵ်းၵမ်ႇၶုၵ်းလိုၵ်ႉလႆႈၵေႃႈ တႆးၼၼ်ႉ တေလႃမ်ႉၼေႃႈငႆႈ ၵေႃႇထင်ႈယူႇ။

ၵၢၵ်ႇသေႃးလူင်ယွမ်ႉႁူမ်ႈၵၢၼ် 'လိူင်းလႅဝ်း' ၶွႆႈႁၢၼ်ပိၼ်ၶႄၶၼ်ႉပိၼ်မႃးယဝ်ႉ ဧလႈ 'လိူင်းလႅဝ်း' ၵိုင်ႇတင်းလပ်ႉပၢၵ်ႈမႃးယဝ်ႉ။ ၵူၺ်းၵႃႈၶၼ်ႇၵျိဝ်တေဧၵႈလိတ်ႈ ယႃႇထႅၵ်ႇ ၶၢမ်ႈပူၼ်ႉလႆႈ လွင်ႈၵိတ်ႇၶွင်ႈ ၶွင်ႉၶမ် ၵၢၼ်ယင်းမီး တေႃႇၶၼ်ႈ 'ၵၢၵ်ႇသေႃးလူင်' ၶၼ်ၶၼ်ႉ ပိၼ်ပုၼ်ႈယွၼ်း 'လိူင်းလႅဝ်း' မူၼ်ၶၼ်ႇ မႆႉၶိုင်ႈဝႃး ၶႃး ၶိုင်ႈတႅပ်းဧလႈ ယူႈႁၵ်ႉၸၢတ်ႈ တီႈၵမ်ႇလၢမ်ႉၶဝ်တင်းလႆႈၵူၺ်း။

ၵွပ်ႈတီႈ.... ဧလႈတီႈယင်းယွမ်ႉတီႈယၢပ်ႇ ၶၼ်ၶၼ်ႉၵေႃႈပႃးလူၺ်ႈတီႈလၢမ်ႉ၊
ၵွပ်ႈပိူၼ်ႈ.... ဧလႈ ။ ။ ။ ၊
ၵွပ်ႈမၢၼ်ႈသွင်မၢၼ်ႈဧလႈ ။ ။ ။ ၊
'လိူင်းလႅဝ်း' တိုၼ်းႁတ်းလႅင်ႈၶိဝ်ႉမိုဝ်းတင်း 5 ၶိဝ်ႉ သေလိသ်ႇလႆႈ သၵ်း သၵ်းၶၼ်ႇၶႆယူႇ။

ပိူၼ်ႈ မၢၼ်ႈ) ၵမ်ႇၵႆႈ၊ ၵမ်ႇငၢၼ်ၵႃႈၵျိဝ်၊ တီႈႁဝ်းတိုၼ်းၵူဝ်ၵူၺ်း။
ပိူၼ်ႈ(မၢၼ်ႈ)ၵမ်ႇၵတ်ႉၶႅၼ်ႇၵျူႉၵႃႈၵျိဝ်၊ ။ ။ လၢမ်ႉၵူၺ်း။

"လိူင်းလႅဝ်း" ဧတ. ၶၼ်ႇၵၢၼ်ၶေႃႈမၵ်းတမ်း တၢင်းၵႅၼ်းၵၢၼ်းယိူင်းမႆၢ မီးဝႃႈ(လႆၢးလိူင်းႁူမ်ႈယွမ်ႉ၊ ၵွမ်ႇလွမ်ႉႁႅင်းၵိုၼ်း၊ တိုၼ်းတေလွတ်ႈလႅဝ်းသဝ်းၶေႃ) ၶႆၶၼ်ႉ မီးတၢင်းယၢပ်ႇယိုတ်ႇမႃးလိူင်ႉၵျိဝ်ၵေႃႈလီ တေသိုပ်ႇၶတ်းလႆ သိမ်ႈလႅမ် ပၢၵ်ႈၵူႇၵမ်ႇမီးဝၼ်းသုတ်ႈႁူၼ်။

ၵေႃထုၵ်ႈၵွၵ်ႇပိုၼ်ဧယႈ
လိူင်းလႅဝ်း

ၵျႃႉလူၵ်ႉယိုဒ်ႉၶုၼ်ထိုင်

ၵူပ်ႈသင် တီႈၶဝ်း ပႃႇယွမ်ႉၵၼ် မၼ်ႈၵိၼ်ႇလႆႈပတ်းပိုၼ်ႉတင်းပိုၵ်း ?

ၵူပ်ႈသင်တီႈၶဝ်းဝႃႈၵေႃယွမ်ႉၵူမ်ႈ ၼၼ်ႉၵျႃႈ တႃ ၵေႃ ယွမ်ႉၵၼ်ၼၼ်ႉ. ၵမ်ႈ ယွင်ႈယင်းတိုၵ်ႉၶိုၼ်ၶိုၵ်းၶိုၵ်း၊ ထိူင်းထိုင်ႉ ထိုၵ်းသေ ယင်းပႃႇလႆႈႁိတ်း ၵၢၼ်ငၢၼ်း ပိၼ်ၼမ်ႉပိၼ်တူဝ်သင်ၸႂ်ႉၸႂ်ႉလႃႇ ?

* ၶျႃးယႂ်ႇလူင်မၼ်း ၵၼ်ၶိုင်ႈ ၸႂ်ႉတိုၼ် တေလႆႈဝႃႈ "ၵူပ်ႈၵမ်ႇမိူဝ်း သိုဝ်ႈယူဝ်းသေ ၶဵၵ်ႉလိူဝ်ႉထၢတ်ႈ ဝၢၼ်ႈ မိူင်းထဝ်ႈၵဝ်ႇၸႂ်ႉၸႂ်ႉ." ၼႆယဝ်ႉ။

ႁိတ်းသင်ၸႃႈလႆႈဝႃႈလိူင်ႉၼႆႉ ? ပေႃးၶဝ်းယင်းမိူဝ်း သိုဝ်ႈယူဝ်းသေၶဵၵ်ႉ လိူဝ်ႉထၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းထဝ်ႈၵဝ်ႇယူႇၸႂ်ႉ လိုၼ် ၵူပ်ႈၶဝ်းၶၼ်ထိုင်ဝႆႉတိူၵ်ႇတိူၵ်ႇလိူင်း လိူင်းႁွင်းယွၵ်ႈႁွင်းမၼ်းဝႃႈ – "ၶဝ်းလူဝ်ႇလႆႈယွမ်ႉၵူမ်ႈၵၼ်၊ ပေႃးယွမ်ႉၵူမ်ႈၵၼ်လႆႈ ၵူၼ်ႇၶဝ်းထင်ႇ ၵေႃၸၵႂ်ႈလိၵ်ႈလႆႈပျႃသၼႃႇလွင်ႈၵိတ်ႇၶူင်ႈ လိူဝ်ႉထၢတ်ႈ ဝၢၼ်ႈမိူင်း ၶဝ်းၵၼ်တိုၵ်ႉ တူၵ်ႇငိူမ်ႇယူႇယၢမ်းလႅင်" ဝႃႈၼႆၵမ်ႇလိူဝ်ႈႁိူဝ် ?

ၵူပ်ႈၼႆ၊ ႁိတ်းသင်ၸႃႈမိူဝ်းလွၵ်းလႆးတႃႇတေယွမ်ႉၵူမ်ႈၵၼ် ၸႂ်ႉၸႂ်ႉဝႃႈ ဝႃႈသေႁိတ်းသၢင်ႈ ၶိုင်ပွင်ႁႃလွၵ်းလႆးတွၼ်ႈတႃႇ ယွမ်ႉၵူမ်ႈၵၼ်လႆႈယဝ်ႉၵျႃႈ၊ လွင်ႈယွမ်ႉၵၼ်ၼၼ်ႉ. ယင်းပႃႇပႃႈ ၵိုမ်းၵိၼ်ႇၶၢၼ်ႈၼႄလီ၊ တိုၵ်ႉယူင် ၵိုဝ်ႉၶိုၵ်း ၶဵဝ်ယူႇပုၼ်ႈတႃႇၵမ်ႈယွင်ႈလႃႇ ? ၵၼ်ၼႆႉမၼ်းတိုၼ်းမတပိၼ် ၵူပ်ႈပိုဝ်ႈသေယႃႇ သေတၢင်းသေလိူဝ်ႉ. ၼၼ်ႉလွင်ႈ ၸႃႈသေမူ, သေလုမ်းၼၼ်ႉတိုၵ်ႉဝင်ႇဝိူင်ႈငမ်းငဝ်း ၵိုမ်တိုမ်းယူႇသေ ၵမ်ႇမိူဝ်း ၶဵၵ်ႉသႃသိုဝ်ႈယူဝ်းတေႃႇလွင်ႈယွမ်ႉၵူမ်ႈ။ ၵမ်ႇမိူဝ်း ၶဵၵ်ႉသႃဝႆႉၼမ်ႉၼၵ်းၵမ်ႇသိုဝ်ႈယူဝ်း တေႃႇလိူဝ်ႉထၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းထဝ်ႈၵဝ်ႇ,ၵၼ် ဝႃႈၼၼ်ႉ.တေထၢင်ႈႁၼ်လႆးလိူင်ႈလိူင်းယူႇ။

ပေႃးဝႃႈထဝ်ႈၵဝ်ႇၶႅ. မီးလွႆႈႁၵ်ႉသႂ်သိုဝ်ႈယူဝ်းတေႃႇဝၢၼ်ႈမိူင်းထဝ်ႈၵဝ်ႇ ၼလႆႈ ဝႆႉၶမ်ႉၶၵ်းၵႂ ၶၼ်ၶိူဝ်လွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈၼတႉလိုၵ်ႊ မိူဝ်ႈပႆႇႁႂလႆႈလွၵ်းလၢႆး ၵၼ်ထုၵ်ႇမိၼ်ႈ ပုၼ်ႈလွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈၶၼ်ႉ၊ တႂႇတေႁႂလွၵ်းလၢႆးၸူႈယွမ်ႉႁူမ်ႈၵၼ် လႆႈၶႅႉမၼ်းၶႂ်ႈယၢပ်ႇ,ယၢၼ်းၶၢၼ်လွႆတၢၼ်ႇၵိုဝ်ၵေႃႈ ထဝ်ႈၵဝ်ႇ,တိုၼ်းလူဝ်ႇ,လႆႈႁႂ၊ ႁႂလႆႈမႂးယဝ်ႉ. တိုၼ်းလူဝ်ႇ,လႆႈၶဝ်ႈပႂးႁဵတ်းလွမ်း ၸူႈသိုပ်ႇ,ပဵၼ်ၶမ်ႉပဵၼ်တူဝ်ၵမ်း လဵဝ်။ ပဵၼ်လွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈယဝ်ႉထဝ်ႈၵဝ်ႇ,ၵေႃႈတိုၼ်းလူၵ်ႇ,လႆႈလုမ်းလႂးလိုင်းသိမ်း ႁၵ်ႉသႂဝႆႉၸူႈလွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈပေႃးယိုၼ်းယၢဝ်းၵႂႇ,လႆႈ တေႃႇထိုင်တီႈယိူင်းမၢႆလွင်ႈ ယွမ်ႉႁူမ်ႈမီး။ ႁဵတ်းၶႅထင်ႇ,တေလၢတ်ႈလႆႈတီႈမ်ပၢၵ်ႇ,ဝႂႈ ထဝ်ႈၵဝ်ႇ,မီးလွႆႈႁၵ်ႉၼလႆႈ သိုဝ်ႈယူဝ်းတေႃႇ,လိူဝ်ႉလၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းထဝ်ႈၵဝ်ႇ ၼတႉၼတႉဝႂးဝႂႈ။

* ၶႂႈယႂ်ႇ,လူင်မၼ်းယိူင်ႈၵၼ်ၶိုင်ႈ၊ ၵၼ်ႁဵတ်းၸူႈလွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈပႆႇ,ထၢင်ႈ ၶိုပ်ႈၶႂႈထိုင်တီႈလႆႈသေ တိုၵ်ႉတိုတ်ႉထၼ်ႁူၺ်းပႆးၵဝ်ၵၼ်ၶဵဝ်ၶၼၵ်ႇ,ယၢၵ်ႈယၢၼ်း ၶႂႇ,ၶၼၼ်ႉၵေႃႈ "ၵွပ်ႈၵဝ်မႂႇ,ၶႂႉတေႃးသပဵၼ်ယႂ်ႇ,ဝႆႉထၼ်ႉၶိုင်ႈ။ယွၼ် ဝႂႈၵမ်ႇ, ယွမ်းၵဝ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းထဝ်ႈၵဝ်ႇ,ၵၼ်တိုၵ်ႉတူၵ်းပွမ်ႇ,ယူႇ,ၶၼၼ်ႉပဵၼ်ယႂ်ႇ," တေလႆးဝႂႈၶင်ႇ,ၶႅ။တီႈၼတႉမၼ်း သူပ်းတူဝ်ႁူဝ်လွႆႁဝ် ၊ဝူၼ်ႉလၢတ်ႈႁဵတ်းသင်ယူႇ, ၵေႃးလိ ၵွၼ်တၢင်းသုတ်းၶႅ. တၵ်းထုၵ်ႇ,လႆႈဝူၼ်ႉၶွပ်ႈႁူႉထိုင်ၼလႈ မုင်ႈႁူမ်ႇ,ႁၼ် လိူဝ်ႉလၢတ်ႈဝၢၼ်းမိူင်းထဝ်ႈၵဝ်ႇ,ၵၼ်တိုၵ်ႉထူမ်ထမ်ၸႂ ထူမ်ထမ်တႂၶၼၼ်ႉတင်းပိုၵ်း တင်းပိုၼ်. ထင်ႇ,တေပွင်ႇ,ပိုင်ႈထိုင်တီႈ လိုဝ်းလွႆႈသၢင်ႉတေႃႇ။

မႂႇ,ၶႂႉၵၼ်ဝႂႈၶႅ. ပေႃးထဝ်ႈၵဝ်ႇ,ၶွႆႈဝႆႉပေႃးၶွႆႈမီးၶႅ တၵ်းထုၵ်ႇ,လႆႈမီး ပႂးပိုင်ႇ,လႂႇ,တၢင်းႁူႉႁၼ်ၵွၼ်ႇ။ ပေႃးမီးမႂႇ,ၶႂႉပိူင်လဵဝ်လၢႆလၢႆၵူၺ်းသေၵမ်ႇ,မီး ပႂးပိုင်ႇ,လႂႇ,လိုင် မႂႇ,ၶႂႉႁဝ်းၶၼၼ်. ထၢင်ႈၵွၼ်ၵဝ်ႁဝ်ႊၶဝ်ႈၵႂႇ,ၶိုၼ်းတၢင်းၵၼ် ၵမ်ႇ,ထုၵ်ႇ,ၵမ်ႇ,မိၼ်ႈ။ ၵမ်ႇ,ထုၵ်ႇ,ၵၼ်ဝႂႈၶၼၼ်.ၵေႃး ပေႃးၵမ်ႇ,ထုၵ်ႇ,ပုၼ်ႈတႂႇ, တူဝ်ၵဝ်ႇ,ၵူၺ်းၼတႉၵမ်,ပဵၼ်သင်၊ၵမ်ႇ,ပေႃးၵႂႈႁိုဝ်၊ၵမ်ႇ,တုမ်ႉတူဝ်ႉသၢင်ႈႁၢင်းၵႂႈ ႁိုဝ်ၶင်ႇ,ၵဝ်ႇ။ ၵူၺ်းၵႂႈမၼ်းၵႂႉၵမ်ႇ,ထုၵ်ႇ,ၵမ်ႇ,လိပုၼ်ႈတႂႇ,ၵူၼ်းတင်းၶမ်ႉ၊ ပုၼ်ႈ တႂႇ,လိူဝ်ႉလၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းပတ်းပိုၼ်ႉၵွၼ်ႇ,ယဝ်ႉ။

ႁူၺ်းသေတႃႇပေႃးမီးမႃႇၶႃႇသေ မီးပႃးပိူင်ႉလႃႇတၢင်းႁူႁၼ် ႁၢင်ႈၶူင်၊ မီးထၢင်းၵတ်ႉၶၼ်ႉ ၼတႃႇတၢင်ႇႁူႁၼ်ပိူင်ႉလႃႇ ၵၼ်မေႃၶပ်ႉသၢၼ်ႉ ၶၼ်ႉမၼ်းတေ ထၢင်ႈပဵၼ် ငဝ်ႈၶၢမ်ႉပိူင်လူင်ၵၢၼ်ၸိူင်ႈ ပႃး တႃႇတေႃႇၶၢမ်ႈႁႂ်ႈမႃႇၶႃႇ တေႃးသ ႁဝ်းၶၼ်ႉၵၢၼ်ၵၢင်ႁဝ်းၶဝ်ႉႁႃထၢင် ၵၼ်ထုၵ်ႉမၼ်ႈၼလႈ၊လင်ႉလႆႈဝႃႈ.... ''ပေႃး ၶိုၼ်ႈမီးမႃႇၶႃႇတေႃႇသ တၵ်းလူဝ်ႉမီးပႃႇပိူင်ႉလႃႇ တၢင်းႁူၵတ်ႉၶၼ်ႉ'' ၶႂ်ယဝ်ႉ။

ၽွမ်ႉႁူမ်ႈႁိူဝ်ႈလႆႈ၊ၽွင်ႈသိုၵ်းမႂ်ႈလိုတ်ႉ
တႃႇပိုတ်ႉႁၼ်တၢင်း၊ႁူၼ်ႉပင်းယူႈၶၼ်
လႆႈယၼ်ၵမ်ႉလႆႈလူဝ်ႉလႆႈမႂ်ႈတၼ်
ႁိူၵၼ်းလဵၵ်းလီ၊ၶိုင်ႉပိုၼ်ႉလႆႈ
သိုပ်ႉၶႂ်ႈႁႃလိုင်၊ၵမ်ႉႁိုင်တိုၼ်းထူပ်း
မိူဝ်းသူပ်းတူင်ႉၶိုင်၊တိုၼ်းထိုင်ယိုင်းမႂ်ႈလႆႈၵမ်ႉႁၢင်ႉ၊

ၶူင်းသဝ်ႈ (15.2.84)

လူဝ်ႉၽွမ်ႉၵၼ်ထဵင်ႈ

ယႃႇၵႂ်ႈတူၵ်းလွင်လႃႈ
ယႃႇဝႃႈတေႃၵႂ်သုမ်း
တိုၵ်ႉပၼ်လုမ်းၽွမ်ႉယူႇ
တိုၵ်ႉၶတ် လွင်ႁိူဝ်ႈပၼ်မူႉလဵၼ်
ၶိုၵ် ၶဝ်ႈၵေႃႈလၼ်ထဵင်ႈ
လူဝ်ႉထဵင်ႈႁဵင်းၽွမ်ႉၶိုၼ်း
ၵူပ်ႈတိုၼ်းမီးယိုင်းမႂ်ႈ
သိုပ်သႂ်ႈလွင်ပိူင်းလဵင်း
သိုပ်ႉႁူမ်ႁဵင်းၵၼ်ၵူႇထဵင်ႈတႃႇ။

လႂ်ႈသၼ်ၶၼ်း

လၢႆးတႅမ်ႈလိၵ်ႈၶႅမ်ႉ

လၢႆးတႅမ်ႈလိၵ်ႈၶႅမ်ႉ - ၵၼ်ၵူႈမိူင်းမိူင်းယိပ်းလႆႈၵၼ်

မိူဝ်ႈၵၼ်ယိူင်းၵၢၼ်း တႃႇတေတႅမ်ႈလိၵ်ႈၼႆ မိူဝ်ႈတႅမ်ႈယဝ်ႉလိၵ်ႈၼိုင်ႈ ၽိုၼ် ၵမ်ႈၼမ်လိၵ်ႈၼိုင်ႈႁူဝ်ၼၼ်ႉ၊ ထုၵ်ႇလီထတ်းသၢင် သပ်းသေးတူၺ်းထွမ်း ၼင်ႇပၵ်းပၢင်ၶိုင်ႈပိုင်ပႃးတွၼ်ႈၼၼ်ႉ ။

1. လွင်ႈတဵမ်ထူၼ်ႈ [COMPLETE] ။

[ၵ] ၶေႃႈႁူပ်ႈလွင်ႈလၢႆး [ၵႅမ်ႈ] ၵၼ်လူဝ်ႇ, ထွမ်းၼင်ႇလွင်ႈတၢင်းယိူင်း ၵၢၼ်းမီးၼၼ်ႉပႃးမူတ်း - ၵမ်ႇပႃးမူတ်း။ [ၶေႃႈႁူပ်ႈႁႅတ်းႁႂ်ႈလွင်ႈ တၢင်းယိူင်းမၢၼ်ႇလႅင်ႈလႅင်းထိုင်တီႈၼၼ်ႉပႃး - ၵမ်ႇပႃး] ။

[ၶ] ပေႃႈၵိင်ဝဵ လွင်ႈၶၢမ်ႇ,ပိူၼ်ႈ.ၶိူဝ်လွင်ႈတၢင်း၊လွင်ႈပဵၼ်မီးသေသမ်ႇ,သေ ပိူင်လိူင်၊ ၶေႃႈႁူပ်ႈလူဝ်ႇ,ပုၼ်ႈတႃႇ,လီ.လမ်ႈၼၼ် တီႈယိပ်းၵမ်ၼၼ်ႉ. ထိုင် တီႈ - ၵမ်ႇ,ထိုင်တီႈ ။

2. လွင်ႈၵဵပ်ႈပွတ်းသတ်.ၶႅၼ်ႈ CONCISE ။

(ၵ) ၶေႃႈႁူပ်ႈ (ၵႅမ်ႈ) ပိူင်လူင်ၵူၺ်းၵမ်ႇ,ၵႃးၶေႃႈႁူပ်ႈၵဵမ်ၵမ်. လွင်ႈၼၼ် တီႈႁၵ်ႈ၊လွင်ႈၵိင်ၽိုၼ်ၵိင်ၵျၢမ်းၼႆ ၵဵဝ်ႇ,လူလႆႈတၢင်ႇ,ၽဵဝ်း ပႃး - ၵမ်ႇ,ပႃး ။

(ၶ) သိူၵ်ႇၵူၢမ်းၵမ်ႇ,ယိုၼ်း ယၢဝ်းသေ လူဝ်ႇ,မွၵ်ႈႁိူဝ်ၵေႃႈ တွၵ်ႈၵဝ်တီႈလႂ်ႈမၼ်း လႅင်ႈလႅင်းပွတ်းပွတ်းၼၼ်ႉ.ပဵၼ် - ၵမ်ႇ,ပဵၼ်၊ ၵမ်ႇ,ၼၼ်လွင်ႈၵဵပ်ႈလႅပ်ႈ သတ်.ၶႅၼ်ႈလီ မီး - ၵမ်ႇ,မီး ။

3 လွင်ႈလႅင်ႈလႅင်း CLEAR ။

(ၵ) တိုၵ်ႈတီႈ ၵမ်ႇ,လႂ်ႈယူႈၵၢၼ်ႇ, တင်းမူတ်းသေတႃႇ၊ ယူႈၵၢၼ်ႇ, ၵမ်ႈၼမ် လွင်ႇ,တေလၢင်းႁူ.ပွင်ႇ,ၶဝ်ႈလႂ်ႈ လၢင်ႈႁပ်ႉႁူင်းၼႆ - ႁၼ်လီ လႆႈ - ၵမ်ႇ,လႆႈ။

(ၶ) တီႈၶႂ်ႈတွၵ်းၼၼ်ဝႃႈ သႂ်ႇ,ၼၼ်ႉ.လႅင်ႈလႅင်း - ၵမ်ႇ,လႅင်ႈလႅင်း။ လွင်ႈ ပိုတ်ႇ,ၼၼ်တီႈၶႂ်ႈလီ.လမ်ႈလၢတ်ႈလူလႆႈၼၼ်ႉ.ထိုင်တီႈ - ၵမ်ႇ,ထိုင်တီႈ။

(င) တီႈၵၼ်ပိုတ်ႇၼၼ်ၶေႃႈႁုပ်ႈ (ၵၢမ်ႈ) ၼၼ်ႉလွင်ႈလပ်းၵၢမ်းၵပ်းတၢမ်း ၵွင်ႉၵႃႇ ၵၼ်မႅၼ်ႈ - ၵမ်ႇမႅၼ်ႈ၊ သွင်ႈလႅၵ်ႇၽေဝ်ႉ ဝႃႇၵျႃႉလိၵ်ႈ - Sentence ပႅၵ်ႈလိၵ်ႈ - Paragraph ၶိူဝ်ႈၶပ်ႉၶွမ်ႈၵႅမ်ႈယႃၵၼ်ၼၼ်ႉ ၶႅမ်ႉ လႅပ်ႈ - ၵမ်ႇၶႅမ်ႉလႅပ်ႈ။

4. လွင်ႈထုၵ်ႇမႅၼ်ႈ (CORRECT) ။

(ၵ) ၶေႃးႁုပ်ႈ [ၵၢမ်ႈ] ၵၼ်ပိုတ်ႇၼၼ မၢၼ်ႇမႅၼ်ႈ - ၵမ်ႇမၢၼ်ႇမႅၼ်ႈ။ (သင်ဝႃႈၶၢမ်ႇပိူၼ်ႉ ၶိုဝ်လွင်ႈတၢင်း၊ လွင်ႈပိၼ်မီး၊ ပိူၼ်းသေၵၼ်ၵၼ် ထိုင်၊ လွင်ႈမီးတီႈ ယိပ်းၵမ်လီႉလမ်ႈၼၼ [လၵ်းထၢၼ်] ၼၼ်ႉ ၸွင်ႈ ၸႂ်ႉ - ၵမ်ႇၸွင်ႈၸႂ်ႉ။)

(ၶ) လၢႆးလၵ်းလိၵ်ႈ (Grammar)၊ တူဝ်ၽႅမ်ႈလိၵ်ႈၵပ်းသွၼ်ႉ (Spelling) ၽႅလႈ လၢႆးၶွတ်ႇယွတ်ႈ ၶင်ႉယႃဝႃႇၵျႃႉလိၵ်ႈ (Sentence Construction) မႅၼ်ႈ - ၵမ်ႇမႅၼ်ႈ။

5. လွင်ႈယႅင်ႇယႅၼ်ႈမႅၼ်ႈႁႂ်ႈ (Consistency)။

(ၵ) ၼင်ႇၵၼ်လၵ်းမၢႆ လူၵ်းလၢႆးလွင်ႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈမီးၼၼ်ႉ လွမ်း ၵမ်ႇလွမ်း (လွင်ႈတၢင်းၽႅလႈ ယွၼ်းပၢင်ႈၸုပ်းမႅၼ်ႈၵၼ်၊ လွင်ႈငဝ်ႈၵႃႇပၢႆၵမ်းတီႈ ၽႅတ၊ တီႈႁွႆ၊ ၼႄႈ လင်၊ ပိုတ်ႇႁပ်း ယႅင်ႇယႅၼ်ႈ ၵမ်ႇယႅင်ႇယႅၼ်ႈ။)

(ၶ) ၵၼ်ၵိင်ငဝ်ႈၶၢမ်ႇပိူၼ်ႉ ၶိုဝ်ၶေႃႈႁုပ်ႈလွင်ႈတၢင်း၊ လွင်ႈပိၼ်မီး၊ ပိူၼ်း သေလွင်ႈလွင်ႈၼၼ်ႉ လွင်ႈလႅၵ်ႇၽေဝႃႇၵျႃႉလိၵ်ႈ၊ ပႅၵ်ႈလိၵ်ႈ၊ ႁုဝ်ၶေႃႈ ၵွၼ်ႇ၊ တွၼ်ႈ၊ ၵၼ် လိုဝ်းၼႆႉၵပ်းငမ်ႇ ၵမ်ႇၵပ်းငမ်ႇ။

6. လွင်ႈလိပ်ႈလွႆႉၽႅလႈလိူၵ်ႈၼမ်ႉၵႂၢမ်း (Language & Word Select)။

(ၵ) ၶေႃႈမၢႆၵၼ်ၶိုင်ႈတွၵ်းလီႉၼၼမၼ်း၊ ၶိုၼ်းဝႃႇၵျႃႉယိဝ်လိၵ်ႈၼၼ်ႉလိပ်ႈလွႆႉ ၵမ်ႇလိပ်ႈလွႆႉ။

(ၶ) ၼင်ႇႁိုဝ်ယူႈၵၢၼ်ႇလိၵ်ႈ တေပၵ်းတမ်းၵႃႇယုင်ႇသႆႇသေၶဝ်ႈၸွႆၼၼ်ႉ လွင်ႈလၼ်ၸွႆမီး ၵမ်ႇမီး ၵမ်ႇၼၼ်ႉလွင်ႈၼမ်ႉၵႂၢမ်း လိုၵ်ႉလမ်ႇၶႅၼ်ႈ

ၼႄမီးၵမ်ႇမီး။ (ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵူၼ်းၵူၼ်ႇလႅမ်ပႆ၊ ၼၵ်းၶိုၵ်ႉလိုၵ်ႉၵႂၢင်ႈ ၼၼ်ႉ မေႃလိူၵ်ႈလိူဝ်ႉၵမ်ႇမေႃလိူၵ်ႈလိူဝ်ႉ။)

7. လွင်ႈၶပ်ႉၶွမ်ႈယၢင်ႇၸၢင်ႈ (Lay - Out)။

(ၵ) လိၵ်ႈပေႃႉၵိတ်ႇၼေႈသင်၊ တႅမ်ႈၵဝ်ၼေႈသင်၊ လွင်ႈၶပ်ႉၶွမ်ႈယႅင်ႇလႅပ်ႈ လိူမ်ႈလႆႈ မီး ၵမ်ႇမီး ။

(ၶ) ႁႅၢ်းယႃႉထူမ္တ်ႇပႅတ်ႈ၊ ႁႅၢ်းၼမးႁၢ်းထႅမ် – ထွၼ်ၵၼ်ၵမ်ႇလီလႆလီတူၺ်း ပႃး ၵမ်ႇပႃး။

ၵၢၼ်တႅမ်ႈလိၵ်ႈၼႆႉ လွင်ႈၵမ်ႇလႆဝ်ႇႁႅၢ်ႈပၼ် မိူၼ်ၼင်ႇ ယၵ်းတီႉ တေႃႉ ယၵ်းလေႃးၼယးၼၼ်ႉလမ်ႇလွင်ႈၼတႉၼတႉ။

လွင်ႈတၢင်းၼေႈ ၶေႃႈယိူင်းၵၢၼ်းမၼ်း ႁႅၢ်ႈပၼ်မဝ်းလိူဝ် မဝ်းၼၼ်ႉသေလႅင်ႈလႅင်း ပွတ်းပွတ်းႁူပ်ႈႁႅၢ်တ်ႈၵဝ်တီႈလိူဝ်ႈ (Short to the point) ၼႆႉ လႆဝ်ႇၶၼ်ၶၼ်ႇၶၼ်ၶၼ်ႇ။ ဝႃႇၵျႃႉလိၵ်ႈယၢဝ်း ပွတ်း၊ တူဝ် လီမ်သိုပ်ႇ (Conjunction) ၼမ်ၵေႇ ၵမ်ႇၵႃးၵျိုဝ်။ လႆဝ်ႇႁႅၢ်ႈတူၵ်းလွၵ်း လႆးလၵ်းလိၵ်ႈ (Grammar) ယၼ်ႈယၼ်ႈၼေႈထုၵ်ႇမၼ်ႈ လွမ်းလၵ်းမႃ ပိူင်တႅမ်ႈလိၵ်ႈၵူၺ်း ။

ၵူၺ်းၵႃးလိၵ်ႈတီႈႁဝ်းၼႆႉ တူဝ်လီမ်သိုပ်ႇ (Conjunction) မၼ်းၵေႇၼႄႇၼလး ပေႃးဝႃႉၵျႃႉလိၵ်ႈ (Sentence) ယၢဝ်းၼႄႇလိုင်တီႈ ပွင်ႇလွင်ႈတၢင်းမၼ်းၵႂ်ႉၵႂ်ႉၸူၼ်းၶၵ်းၵဝ်ၼၵ်းၵၼ်ပႅတ်ႈ။

လွင်ႈလိူဝ်းၼႆႉပေႃးမေႃယွၼ်ႇ ၼဝ်ႈသေတႅမ်ႈလႆးလွမ်းၼင်ႇ ပၵ်းယၢင်ၶိူင်ႈပိူင်ၵၼ်လၢတ်ႈမႃးၼၼ်ႉလိုင်၊ လၢင်ႈပႅၼ်ယူႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈတီး (လိၵ်ႈတီးလွမ်းပၢၼ်) လိၵၼ်မႃးယူႇ ။ ။

(သႅင်ၶဝ်ႈႁႅင်ႈ)

ၵိင်ယိုၼ်ၵိပ်ႉ ႁွမ်ႁႃၵွၵ်ႇၼၼ

ကမူလျ်ႇပီႈ

သီႇရိ - သိၼ်သီ

ပီႈမိူဝ်ႇၵွၼ်ႈယဝ်ႉပႃးလၢပ်ႇ၊ သၢ်ၼ်မိုၼ်ႇယၢပ်ႇႁိုင်လွၼ်ႈ၊
မႃးၵိတ်ႉၶွၼ်သီႇတၢင်း၊ ၵႃႈသမ်းၵၢင်းလၢတ်ႇမိုၵ်ႉ၊
ပိုၼ်လွၼ်ႈၶိုၵ်ႉၵမ်ႇၵူဝ်၊ ယုမ်ႉ ဝ်ယူႇတႃ သေ။
- ၶၢဝ် သၢမ်းလဝ်ႉၵုတုၼၢဝ် ၼမ်ႉၼမ်ႈၶၢဝ်သုမ်ႇၵုမ်ႈလူင်း
တိူဝ်ႉယိူဝ်ပူၼ်းသွတ်ႇယွႆႉ၊ ငၢမ်းမၢၵ်ႇယွႆႉလွၼ်ႈႁၢၼ်ႈလီ
လႆႈသိပ်းပီယၢၼ်ႇပူၼ်ႉမႃး၊ ၵမ်ႇလႃးၶိုၼ်းႁၢၼ်ၵၼ်ၵေႃႈ........။
- ၶၢဝ်းၵိၼ်ႇမၢၼ်ႇမိုၼ်မိူၼ်းမူဝ်း၊ ငႆႈၸလႆးဝူဝ်းႁႃၵိၼ်ၵိၼ်၊
ယိၼ်းသိၼ်ၼုၵ်ႉၼုၵ်ႉ၊ လွႆထိုၼ်ၼွၼ်ႉၵူႈယၢမ်းဝၼ်း
တူဝ်ၵမ်ႇတၼ်း - လွႆႉၶိဝ်ႁၢတ်ႈ၊ ၵမ်ႉလွတ်ႈဝၼ်းၼိုၼ်ႈတၵ်းထူပ်းလႃး။
- ၶၢဝ်းယူၼ်မႃးဝတ်ႉသၼ်ႇတႃ၊ ယူၼ်လေႃးယူၼ်ႉတူၵ်းလူင်း
လိုၼ်ႈၵုၼ်ၶူၼ်းၶၢင်ႇသိၼ်ႁူၼ်ႈ၊ လီၵျေႃ မူၼ်ႈၵူၼ်းထႆၼေႃး
ပိမ်ႇမႃးပိၵၼ်ႇငႃႇ၊ သလ်လႃႇပီႈတေၵဝ်ႇငႃႇၵမ်ႇမီး။
- ႁေႃႇမၢၼ်ႇ - ၵိၼ်ႇမၢၼ်ႇ - ဝတ်ႉသၼ်ႇလႆႈတၢၼ်ႇၶႃႉပုတ်ႈ၊
လွၼ်ႈႁၵ်ႉသလ်လႃႇၼမ်ၼေႃႇၵမ်ႇလုတ်ႈ၊
ၶၼ်ႈသေ လၵျေႃဝလႃႇ တမ်ႇတူၼ်းၵေႃႈၵမ်ႇသုတ်ႈ၊
ၵမ်ႇလုတ် သၼ်ဝႃ "ၵၢၼ်မိူင်း" ပီႈယဝ်ႉ၊
လဝ်ႉလဝ်ႉ ဝၼ်းၼိုၼ်းတေမႃး၊ ႁူပ်ႇပႃးယွတ်ႈသပေ ပွႆႉႁူဝ်တၢင်းထႃႈ။
သၼ်ဝႃ ၵမ် မီးၵၢမ်ႇမီးမုၼ်၊ လိူတ်ႈလုၼ်လႆႈယမ်းမိူင်းႁဝ်း၊
ၶမ်းလဝ်းၵိပ်းပိုၼ် ၶိုၼ်းၸၼ်၊ လိူၵ်ႇၸယွၵ်ႈတၼ်းၼီႈပိုၼ်း၊
ၵူႈၶိုၼ်းဝၼ်းၵူႈလိူၼ်ပီ၊ လွၼ်ႈလီပုၼ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းၼႆႉ၊
ပီႈဝႆႉတႃႇသူလုၵ်ႈလၢၼ်၊ လႆႈသိပ်းလၢတ်ႈသၢဝ်းပၢၼ်ၵွၼ်သိုပ်တႃႉ။

သီႇရိ - သိၼ်သီ

[ၵဝ်မုၼ်မၵ်ႉမႆႈလဝ်ႈၶုၼ်သီႇရိ (ယူႈယၢမ်ႈၶတ်းလွႆလွၼ်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈမႃး) ၵၼ်သိၼ်ႈ
လူႉတူၵ်းသုမ်းငႃႇမိူဝ်ႈ 1973 သေ]

ၵူၼ်ႉထိုင်ဢေလႈ

မိူဝ်ႈယွင်ႇလႆႈႁၼ်
ယၢမ်ႇ ၵၼ်ထုင်ႉလၢႆးၶႃႈ
မၢဢ်ႈဝႃးမီးၵူၼ်းၸႂ်ႉ
လွင်ႉၶႂ်ႉဝၢၼ်ႈလူးၵၼ်
ႁဵတ်းၶဵၼ်ၵူ ပီႊယၢမ်း
ပေႃးလႅတ်ႈၵႂၢမ်းသမ်ႉႁဵမ်
ၶမ်ႉ ယဵမ်သႂ်ႇႁူးလၢင်
ၵဵပ်တ်ႈသင်ၵမ်ႇမီး
လိၵ်ႈလီးတမ်ယဝ်ႈၶႃႈ
တွပ်ႇဝႃႈသမ်ႉငဵၼ်းၶဵင်
ပေႃးၵမ်သိၼ်သမ် လဵတ်ႈ
ယိပ်ႉတဵတ်ႇယဵပ်ႉလပ်ႇလိၼ်
ဢေပႉၵိၼ်တၢၼ်ႇမူမႃ
ပႂ်ၶႃၶဝ်ႈၶႃၶႅမ်ႉ

ပေႃးၵမ်ႇ ၵဝ်ငိုၼ်းၵမ်ႉ ၶမ်းဢေသ,
သမ်ႉၵႂ်ႉလေႇ ၵဝ်တႂ်ႈ
ပႂ်ထၼ်ၵၼ်ႉၶႅင်းယိင်း
ပေႃးၶိင်းၵၢင်ႉတွမ်းတိူင်ႇ
သမ်ႉလၵ်ႉသိူင်ႇၵူၼ်းသေ
လွင်ႉဢေၶႅၼ်ႈႁူႉၵေႃႉ
ပေႃးၵမ်ႇမဵၼ်ႈ သမ်ႉ
ပေႃႉတႂ်ႈယဝ်ႉ။

"ၶမ်းယိူင်ႈ"
(ဝၢၼ်ႈထၢမ်)

သ်ုႇၶလႃႈဂမ်းၼႆ.
ၽ်ုၵႆ.ၵျႃႈမၼၢ်းလႂ်ႇႁဵတ်းယဝ်.။
ယျႇၵုပ်ႇလ်ႂ - ယျႇလႂမ်းလ်ႂ
ၼႂမ်းလ်ဝ်းႁဝ်းၽ်ႂပဵၼ်တၢၼ်ႇၼႆ.။
မူဝ်ႈၼၼၼ်.ၶၢၼ်ၶၢင်းဝျႈ
သဵၼ်ႈတၢင်းၼၼၼ်.ပဵၼ်ၼႆ
သဵၼ်ႈတၢင်းၼႆ.ပဵၼ်ၼၼၼ်
ၵႃၼ်ဂၼ်ၶၼး
ၶမးၶတ.ၽ်ုၵမ်ႇမျႇၶမးပၼ်ၶသၵျ.။

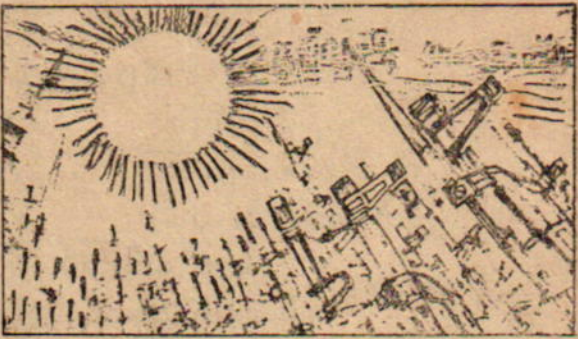

မူဝ်ႈၼႆ. .... ယၢႇ
ဝႆ.ၶလႃႈသူၼ်ႇတူဝ်မုိး
တႆးၶိုၼ်းၽႃမ်.တႆးယဝ်. မိူင်
ဂူၼ်းထ်ႂးၶျလ်ႂးသမ်းပိင်း
တေပၼ်ၶမႈယိင်းထ်ုၵ.လဵၼ်ႈတီႈႁူၼ်းၶၼႇ ?

ပႆႇဂႃၼ်ႇ - ပႆႇဂႃၼ်ႇ - ၼႆၶၼႇ ? ယၢႇ
ႁူဝ်မုိးတေႁႃၼ်ႇလ်ႂလ်ႂယူဝ်း။
သူမ်ႈႁိူဝ်. - လဵမ်းႁိူဝ်. ? မိူင်
ဝၢၼ်ႁိူဝ်. - ၽဵတ်းႁိူဝ်. ?
ၽၢတ်ႇႁိူဝ်. — ၼူမ်ႁျ ?
တျ.ထိမ်းတူလ်းဂမ်းၼႆ.
ပျးယ်.ဝႆ.တျႇၶမးၶတ.ၵမ်ႇၶၼးၶသ.။

"ၶိဝ်းၶမ်း"

လဝ်ၢ်ဂဝ်ၣ်တေဝၤၢ်ရှိဝ် ?

ပေၤလဝ်ၢ်ဂဝ်ၣ်ပ်ာ်ခဲ်တီၤ
လိုဝ်.ခဲၤသိုဝ်လၢၤလိၣ်
ခဲၢ်ထုၣ်ဝှခၣ်.ခိုခ်ၤဧလၢ်
ပၢခ်ဧမၢ်ယၢ်ပှၣ်မ့ခၣ်
ဃုၣ်မဝ်ၣ်ရှခၣ်ဧပ.ဂိခ်
ခငၣ်လိခၣ်လိုဝ်.လၢတၢ်ၢ်ရဝ်ၤ
ထိၣ်ပၢခ်မၢခ်ၢ်ခၢဝ်ၤလိဝ်
လိၣ်သ့မ်ၣ်ခ်ဝ်မှိၣ်ၤရဝ်ၤ
ပှိခၣ်ၢ်မၤဂဝ်ၤယၤ.တဝ်
ခ့ဝ်ၤလိပှိခၣ်ၢ်ကဝ်ဂ့ၢ်
ယၤ်သၤ်ပှိခၣ်ၢ်တဂ်ၤတိၣ်
ခိုခ်ၤတ့ပ်ၣ်ထိၣ်ပှိခၣ်ၢ်ပေၤ.
လဝ်ၢ်ဂဝ်ၣ်တေချၤ.ဧသယှၣ်ယခ်ယခ်ရၤ. ?

သၣ်ကဝ်ရၤၤဝၤၢ်ဧတ.
ကမ်ၣ်ဧပ.လိၣ်ရှခ်ခိုခ်ၤ
တၤ်တ့ပ်ၣ်တိုခ်ၤမီၤယှၣ်
လှၣ်ခ္ဝ်.လိုတ်ၢ်သီၢလိၣ်
ဃုၣ်ရၢမ်ၢ်ကမ်ၣ်ယ့မ်ၤရပ်.
ပ်ရၤတပ်.ယ့မ်.ရှမ်ၢ်
လိုဝ်ၤကမ်ၣ်ဂုမ်ၢ်ခ့မ်ၤရှဝ်
ကခ်ကမ်ၣ်ဂုဝ်တုဂ်.ယၢဂ်ၢ်
လိ့ၢ်ခဝ်ၢ်ပၢဂ်ၢ်ယုမ်ၤခဧၢမ်
ရၢမ်ကဝ်ပုခ်ၢ်ယ့ခ်ၤဧသ
တိုခ်ၤဧတဂ့ခ်ၤဧခၤယှၣ်
ခဝ်ၢ်လုၤ လုမ်ၤမှၣ် T.R.C.
ခခခ်.ကိုဝ်ၢ်။

(ခုမ်ၣ်ခှိဝ်ၤ) မှိၣ်ၤသှၢ်

တှခ်ၢ်လိၣ်
"ဂဝ်"

ခ္ဝ်.လိုတ်ၢ်တုဝ်လိၣ်ဂဝ် (ငဝ်ၤလပ်ၤသိၣ်)
ကဝ်လှၣ်ပခ်ဝၢခ်ၢ်မှိၣ်ၤ
လုခ်.ခှိၣ်ၤပုခ်ၢ်လိသှခ်ၣ်တုဝ်ဧသ
ဧတကဝ်လိုတ်ၢ်တမ်ၢ်ပိုခ်ၤ
ဝခ်ၤလိုခ်ၤရှိၢ်လုဂ်ၢ်လၢခ်
သိုပ်ၣ်ရ်တ်ၤဂၢခ်လိုဝ်.လၢတၢ်ၢ်ဂ့ၤ်ထိၣ်ၤမှိဝ်ၤခဧၤၢ်။

(ကဝ်မုခ်မဂ်ၤဂိုမ်ၤ "လၢၤရှမ်ၣ်မှိၣ်ၤ" (ဧမၣ်မိဝ်.) ကခ်လဲၢ်လှၣ်သီၢလိၣ်ပုခ်ၢ်မှိၣ်ၤဂ့ၤ်မှိဝ်ၢ်ပိ 82)

ယႂ်ႈၵုင်ႇ "ဝၼ်းလုၵ်ႉယိူၼ်ႉ" (ဝၼ်းပၢႆးယိူၼ်ႉလိူဝ်ႉလၢတ်ႈလိၵ်ႈတႆး)

ၶုပ်ႈၶူပ်ႇ 26 ပီႊ၊ မိူဝ်ႈ 21.5.84. ၼၼ်ႉသေ ....

ၵႃႈမ်းသႂၼ်ပႂၼ်ႈႁူဝ်ပဝ်ႈလူင်ၵႂၼ်းလိူင်း "26" ပုၵ်ႈ

(1) ၵၢၼ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈပၢႆးယိူၼ်ႉႁဝ်းႁိုင်မၼ်း 26 ပီႊယဵပ်ႇၶဝ်ႈယဝ်ႉ၊ ၵႂပ်ႈသင်ႁဝ်းပႆႇ,ပူတ်းပႂႆႇ,ၵဝ်လႆႈလိုင်ႈမူင်းႁဝ်း ?၊ ၵႂပ်ႈႁဝ်းပႆႇ,လီင်ႉလွၵ်ႈၵၼ်လီၵၼ်မျၢတ်ႈ ၵၼ်သိုဝ်ႈၵၼ်ယူဝ်းထေႃႇ,ၵၼ်၊ ၵႂပ်ႈဝႆႉလွၵ်ႈၵူတ်ႉလွၵ်ႈငေႃးတေႃႇ,ၵၼ်၊ ၵႂပ်ႈႁဝ်းမီး ထၢင်းထၢင်ႇ,တွၵ်ႈထူမ်ၶိူဝ်ၵၼ်၊ ၵႂပ်ႈၵမ်ႇ,ယုမ်ႇ,ယမ်ၵၼ် – သၢင်းယဵပ်ႉထၢင်ႇ,လီၵ်ႉၵၼ် ၵႂပ်ႈၵမ်ႇ,မေႃႁူလၢႆးႁူမ်ႈႁူမ်းၵၼ်လႆႈ၊ ၵႂပ်ႈမိုင်ၵိုင်ဝူၼ်ႉၵႃႉၶၢမ်ႈလႂၵ်းၶၢမ်ႈလၼ်ႉ ပူၼ်ႉတီႈသေၵမ်ႇ,တူၵ်းလႂၵ်း၊ ၵမ်ႇ,ၸူပ်းမၼ်ႈငဝ်းလၢႆး၊ ၵႂပ်ႈၵမ်ႇ,ယႂမ်ႉၵၼ်လႆႈ တင်းပိုၵ်းမၼ်း – လီမ်လိူဝ်းၼႆႉၵႂ,ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

(2) လၢႆးႁၵ်ႉလၢတ်ႈၼၼ်ႉ ၵူၼ်းႁဝ်းၵမ်းယႂၼ်ႈတေမီးလၢႆးႁၵ်ႉၵမ်ႇ,မိူၼ်ၵၼ်၊ ပုၼ်ႈတႃႇ, ယူႈႁၵ်ႉထႂတ်ႈမျၢတ်ႈသီႇ,ယိူင်ႈႁဝ်းၼေ. လူဝ်ႇ,ႁၵ်ႉလိူဝ်ႉလၢတ်ႈမိူၼ်ၼင်ႇ, လုၵ်ႈႁၵ်ႉၼမႈ၊ ႁၵ်ႉလိူဝ်ႉလၢတ်ႈလူၺ်ႈသူပ်း – တူဝ် – ႁူဝ်လွၵ်ႈ ၵၼ်ပၼ်းတင်းႁဵတ်း ၵၢၼ်တူဝ်ထူပ်းလႄႈ,တေၵိုင်ႇ,တင်းဝႆႈႁၵ်ႉ။ တေၵႂ.ၶၢသေ ႁၵ်ႉလိူဝ်ႉလၢတ်ႈလူၺ်ႈ လၢႆးၵၼ်ပၼ်ငိၼ်းပၼ်ၶမ်းပၼ်ၸူဝ်းၶႂင်ၵၼ်ၼၼ်ႉၵမ်ႇ,ႁဵတ်းလႆႈ။

(3) လႂင်ႈမေႃၶႂတ်ႇ,မၼ်ႈပၼ်ႈၵၼ်ႇ,ၵၼ်၊ ၵဝ်လွၵ်ႈႁၼ်လွၵ်ႈၵၼ်၊ ငူပ်ႉငိၵုပ်ႇ, ၵူဝ်းၵၼ်၊ ပိၼ်ႇ,ပႆႇ,ႁူမ်ႈႁူမ်းၵၼ်ၼင်ႉပဵၼ်ၵၢၼ်လမ်,လႂင်ႈၼေ.ၼေ.၊ ပဵၼ်ၵၢၼ်ယၢပ်ႇ, ၼေ.ၼေ.၊ ပေႃးမီးလႂင်ႈပႂင်ႇ,လွၵ်ႈႁၼ်လီတုင်းႁဝ်ႉ. ၵျၢင်ႉၵမ်ယိုဝ်းတိုဝ်းႁဵတ်းလႂမ်း လိူင်ႉၼၼ်ၵႂၼ်,ၼႄႇၵၢၼ်ႁဝ်းလႄႈ,တေမၼ်ႈၵဵၼ်ႇ,။ လႂင်ႈမေႃၵဝ်ၼမ်ႉလွၵ်ႈၵၼ် – ၵႂတ်ႇ,ၶေႃးသၢၼ်မိုဝ်းၵၼ်ပဵၼ်ယႂ်ႇ,လူၺ်ႈလႂၵ်းပိူင်ႁူင်ႈၵၢၼ် 5 ၵၼ် (G-1 တေႃႇ,G-5) ႁႂ်ႈ ပေႃးမိူၼ်သီႇတိုင်ႇ, 5 သိၼ်ႈတႂ်ႇ,ၶဝ်ႈၵၼ်လီထႂမ်ႇ,ၼၼ်ႉလႄႈ,တေလၢင်ႈႁဵတ်းႁႂ်ႈၵၢၼ် ငၢၼ်းႁဝ်းၶိုၼ်ႈယႂ်ႇ,။

(4) လွင်ႈၵေႃႈလိတ်ႈၶၢမ်ႈပုၼ်ႇလႆႈ ၵၢၼ်လိၵ်ႇၵၢၼ်ၶဵၼ်ႇ ယွႆႈယွႆႈယဵမ်းယဵမ်း ၼၼ်ႇယၢႉပွႆႉယဝ်ႇလႆၢပိူတ်ႈ၊ ၵူဝ်မၼ်းယၢပ်ႉယဵၼ်းတီႈၵၢၼ်ယႂ်ႉလူင်၊ ႁိူဝ်ႈၵၢၼ်ယွႆႈ ၵၢၼ်လိၵ်ႇပိၼ်ႁၢင်ႁၢင်းလိပုၼ်ႈတႃႉၵၢၼ်ယႂ်ႉ ၵၢၼ်လူင်ၼၼ်ႇထုၵ်ႉလႆႈၵေႃႈလိတ်ႈ ယဝ်ႇတူင်ႈလွမ်းႁိူဝ်ႈတူၵ်းထုၵ်ႉ။

27.10.83

[ပၢင်သဝေႃးတြႃးၵျၢမ်းႁပ်ႇၶၵ်ႉ]

(5) ၵၢမ်းတႂ်းၵၢၼ်ဝႃႈ "ၼေတႉတင်ႈပူၵ်းပွင်" ၼႆႇသွၼ်ႇၵၢၼ်ပိၼ်ၶႄႈလိဝ် သေတႃႇလိၵ်ႉၼေၽွၵ်ႉလႆႈပိၼ်သွင်ၶႄႈသွင်ၸၼ်ႇ၊ "ၼေတႉထင်ႈ" ၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႇ ပိၼ်ယူႉ မုၼ်ၼင်ႉၶၢဝ်းယၢမ်းႁဝ်း တိုၵ်ႇတိုၵ်းၵဝ်လိုင်ႈသဝ်းၶႄ မူဝ်ႈလိဝ်၊ "ပူၵ်းပွင်" ၵၢၼ်ဝႃႈၼၼ်ႇသမ်ႇၵေႃႉသၢင်ႈၶပ်းၶိုင်ႁိူဝ်ႈလိုင်ႈမူင်းၶိုၼ်ႈယႂ်ႉ ၶိုတ်းပၢၼ် ၵျိဝ်ႈၵျိင်းဝႆးလိုင်ႈသဝ်းၶႄးၼေလႈ လိူဝ်ႇလၢတ်ႈပူတ်းပွႆႉယဝ်ႇ။ ၸၼ်ႇၼေတႉတင်ႈၼႆႇ ၵဝ်တၢင်းၼပေႇၼမ်သေၽွမ်ႇၵျမ်ႈလွႆႈထမ်ၵၢၼ်ၶတ်းသၢင်ႈႁိူဝ်ႈပိၼ်ၵၢၼ်၊ ၸၼ်ႇပူၵ်း ပွင်ၼႆႇ - ၵဝ်ၼမ်ႇၵတ်ႇတၢင်းၶၼ်ႉသေ ၶပ်းၶိုင်ၵေႃႉသၢင်ႉႁိူဝ်ႈၼႄႈၵၢၼ်ၶိုပ်ႈၼႄႈ မွင်ႉသုင်။

ၸၼ်ႇသွင်ၸၼ်ႇၼႆႇ ၸၼ်ႇၼေတႉတင်ႈ တေလႆႈပိၼ်ၵွၼ်တၢင်းသေတႃႇ ထုၵ်ႉလႆႈၽိုၵ်းၽွၼ်ႇလိပ်ႈႁၼ်း ႁၢင်ႈႁၼ်းပႄးလွမ်းႁိူဝ်ႈပေႃးတူဝ်ႈတၢၼ်း တႃႉသိုပ်ႉ ႁတ်းသၢင်ႈလႆႈတွၼ်ႈလမ်ႉလွင်ႈၵၢၼ်ပိၼ်ၸၼ်ႇပူၵ်းပွင်ၼၼ်ႇၵူႉၵမ်းလိဝ်။

(6) တၢင်းယၢမ်ႈတႂ်းၵမ်ႉလီၵၢၼ်ၼိုင်ႈ၊

ၵၢၼ်တူဝ်ၵဝ်ႉၶႂ်ႈႁဵတ်းၼၼ်ႇ ပေႃးပုၼ်ႈၵမ်ႉႁၼ်လီၵေႃႈ ၵိုင်ႇၵၢင်ႇၵဝ်လွႆ တူၵ်းသေ ၵႆႇၵမ်ႉၶႂ်ႈႁဵတ်း၊ ႁဵတ်းသင်ၵေႃႈ လွႆဝႆး၊ လူးငၢႆႈ၊ တေၶီႈမူဝ်ႈလွႆႁႃႁူး လွင်ႈမူဝ်ႈၼၼ်ႇ၊ ၶႂ်ႈၵိၼ်ၼမ်ႇသႂ်မူဝ်ႈလွႆၶုတ်းၼမ်ႇမေႉမူဝ်ႈၼၼ်ႇ။

လိူၵ်းၼႆႇ တေလႆႈမုၼ်ႇၼေမး၊ တေလႆႈဝႆႇလွႆယူၼ်ႇၵၼ်ႈ ယုၼ်းယၢဝ်းသေ ၶတ်းလွႆလိၵ်ႈလႆၢႈႁိူဝ်ႈမီးလွၵ်းပုင်ၼေလႈ ၽၼ်ၵၢၼ် (System and planning)တႅတ်ႈ ၼႅတ်ႈလီၵူႉတိၵ်းတိၵ်း။

(7) ယူႇႁဵတ်းၵၢၼ်ပၢႆးယိုၼ်ႈႁဝ်းၶဝ်ႈ – ႁဝ်းၶဝ်ႈၵၼ် ထုၵ်ႇလႆႈ မီးၶမ်ႈလႆ ယႃႇၵႂၢင်ဝၢင်းၶိုင်ႈတေႃႇၵၼ်၊ မီးလွင်ႈႁၼ်လႆႈၵတ်ႉလႆႈ (ကိုယ်ချင်းစာတရား) တေႃႇၵၼ်၊ မေႃပိၼ်ႇပႆႇမီးယွၼ်ႈလီၶဝ်ႈၵၼ်၊ ၵိင်လင်ယင်ၶွင်ႈၵၼ်ၵူႈၶေႃ။ ႁဵတ်းၵၢၼ်သင် မိူဝ်ႈလိုဝ်တီႈလိုၵ်ႉမ်ႇဝႃႈ လူဝ်ႇၶုၵ်းလႆလႆႈဝူၼ်ႉထိုင်ပၼ်းလိူဝ်ႈၶဝ်ႈသေ ႁူမ်ႈႁူမ်းလွႆႈထႅမ်ၵၼ်တႃႇသေ။

(8) ၵၢၼ်ပၢႆးမိူင်းၶဝ်ႈ ပဵၼ်ၸဝ်ႈၶၢမ်ႇ ပိူၼ်ႈၸဝ်ႈၸႂ်ႇပိုင်လူင် ပိူၼ်ႈသၼ်ႈသၼ်ႈ၊ လွင်ႈမီးႁႅင်းလႆယႆႇလႆၶိုၼ်ႈ၊ လွင်ႈတိုၵ်းသိုၵ်းၶမ်ႇၵူဝ်တႃႉ၊ လွင်ႈမီးတၢင်းၶိုၼ်ႈ ယႆႇ – ယူပ်ႈယွမ်း၊ လွင်ႈမိူၵ်ႈလိူင်း – လွင်ႈလီလွင်ႈမျၢတ်ႈ၊ လွင်ႈမီးပၵ်းပိူင်လၵ်း မၢလီ – ယဵၼ်ၵၢၼ်လီ၊ လွင်ႈသိမ်းလႆႈၵႃႇၶႅႇလိုင်ႈမိူင်း၊ လႅမ်လိူဝ်းၶဝ်ႈၵူၺ်ႇၸဝ်ႈ ပိူၼ်ႈပိူင်ၶိုၵ်ႉမၼ်းပဵၼ်ၵၢၼ်ပၢႆးမိူင်းလွၼ်ႉလွၼ်ႉ။

ၶၢဝ်းတၢင်းပၢႆးယိုၼ်ႈႁဝ်း 25 ပီႈပၢႆယဝ်ႉၼႆႉ တိုၵ်ႉပဵၼ်ၶဝ်ယူႇၶဝ်ႈ ၵွပ်ႈ ၵၢၼ်ပၢႆးမိူင်းႁဝ်း ပၢႆမၢၼ်ႇမၢၼ်ႈမၼ်ႈၵဵၼ်ႇမႃး၊ ပိူင်လူင်ၵၢၼ်ယူႇၶိူဝ် ၵၢၼ်ပၢႆးသိုၵ်းၶဝ်ၶဝ်ႈ ပဵၼ်ၵၢၼ် ပၢႆးမိူင်းၶဝ်ႈႁူႉႁၼ်ၵၼ်မႃးသေတႃႉ ၵွပ်ႈၵမ်ႇၵျၢင်ႉၵမ်ယိုပ်း တိုဝ်းႁဵတ်းလွမ်းလႆႈ၊ ၵွပ်ႈတၢင်းႁၼ်ပၢႆးသိုၵ်းၶမ်ၶဝ်ႈၵေႃႈ ပႃးလွင်ႈၶိုင်ႈယဝ်ႉ။ မိူဝ်းၶႄႈ ၶဝ်ႇႁိုဝ်ၵၢၼ်ပၢႆးမိူင်း – ပၢႆးသိုၵ်း – ပၢႆးယွင်းငမ်း – ပၢႆးမၢၵ်ႈမီးႁဝ်း တေႃၵွင်ႉၵႃႇပိၼ်ႇပႆႇၵၼ်သေ ၵိင်ၵၼ်ၶိပ်ႈၶႄႈၵူႇ ယဵင်ႇယဵင်ႇၶၼ်ၶဝ်ႉပဵၼ်ၵၢၼ်လမ်ႇ လွင်ႈလူင်ႁဝ်းၼတႃႉၼတႃႉ။

(9) ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈၶႄႈၵၢၼ် တႃႇၵၢၼ်းႁဝ်းၶမ်ၶႄ ပႃးပၢၼ်ႈမႃး၊ လမ်ႇလွင်ႈ ၶိုၵ်ႉၶၢႆးလၼ်ႉသုင်မႃး ယူႇၵူႈဝၼ်းၼႆႉ ႁဝ်းၵႂႃႉလႆႈႁူပ်ႉၵုပ်ႇ သပ်းလဵင်း ၼၶၵၼ် ၵူႈႁိုဝ်၊ ၵႂႃႉလဵၵ်ႈလၢႆႈပိၼ်ႇပႆႇ သိုပ်ႇမိတ်ႈၵၼ်လႆႈ ၵူႈႁိုဝ်ၵေႃႈ မီးယွၼ်းလီ ပုၼ်ႈ တႃႇၶႄႈၵၢၼ်ႁဝ်း ၵူႈၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

(10) ၶမ်ႉၵတ်ႉ တၢင်းၶဵၼ်ႇ ႁဝ်းမီးၶၼ်ႉ လူဝ်ႇလႆႈႁၢႆႈပဵၼ် တႃႇလိူဝ်ႉ လၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းၵူႊလႆႈယဝ်ႉ၊ ၶိုၼ်းလိူင်ႈမိူင်းႁဝ်း ဝၼ်းမိူဝ်ႈၶႆႉ ပေႃးႁူမ်ႇႁူပ်ႈသေ လၢင်ႈတူၺ်းႁၼ်လႆႈ ပတ်းပိၼ်ႇၶႆ "ၼတေႃႇၵတ်ႉလႅမ် လုၵ်ႈၵွၼ်ႇလဵင် ၵူတ်ႉတူၵ်း ယၢၵ်ႈတေႃႇၵူၼ်းထဝ်ႈလမ်တႃႉ" – လႆႈၶၢမ်ႇတၢင်းပိူၼ်ႈ ၶႃႇၶၵ်ႈတၵ်းပေႉယူႇၵူႈ

ဝၼ်း။ ၵွပ်ႈၼၼ်ၼေႈ ယႃႇပေလူင်လိုမ်းဝႆႈ ႁဵၵ်းတိုၼ်းမီး ပုၼ်ႈယွၼ်းၵမ်းလိၵ်။ ၼမ်ႉၵတ်ႉႁဵၵ်းၼၼ်ႉ ပေႃးၵမ်ႇလၢင်ႈ ၵဝ်ယိပ်းတိုဝ်း လႆႈပုၼ်ႈလိူဝ်ႉလၢတ်ႈႁဵၵ်း လိူင် တူဝ်ၵဝ်ႇပိၼ်တီႈၵေႃႈ ယႃႇဝႆႈပိၼ်တီႈ။

10. 11. 84

(ပၢင်သၢဝေႃးတြႃးမွႆႇသုင်)

(11) ၵၢၼ်ပႆႇယိုၼ်ႉ ႁဵတ်းမႃးတင်ႈၼေႇ 1958 ပေႃႇထိုင် ယၢမ်းလိၵ် ၵေႃႈပႆႈ ႁွတ်ႈလမ်ယိူင်းမႃး။ ၵၼ်ၶႆႉတေတၢင်ႇၵပ်ႉတီႈယွႆ ?၊ ၵမ်ႇလၢင်ႈတၢင်ႇၵ ပ်ႉတီႈယွႆ၊ ပႃးလူလႆႈတီႈတင်းလၢႆးလၢမ်ႉ၊ ပႃးလူလႆႈယူႈႁၵ်ႉလိူဝ်ႉလၢတ်ႈ တင်းလၢႆး လၢမ်ႉၵူလႆး။ ငဝ်းလၢႆးမၼ်းၵေႃႈ လီၸၼ်ဝေႉဝႆႈႁဵၵ်းတိုၵ်ႉလၢမ်ႉယူႇ။ ၵွပ်ႈၶၼ်ႁဵပ်း တေလႆႈၶတ်းလိုၼ်ယိုင်ႈ လိုဝ်ၵဝ်ႇၼေႉၼေႉ။ ၵၼ်ႁဵၵ်းႁဵတ်းၵၢၼ်ပႆႇယိုၼ်ႉယူႇဝၼ်း မိူဝ်ႈၶႆႉၶႆႉ. မိူၼ်ၵၼ်တင်းႁဵၵ်း တီႇပၢၵ်ႇ တီႇသၼ်ဝႆႉ. ၼၵ်ႈၵၢင် လွင်ႈတူဝ်းသမ်း ၼလႆႈလွင်ႈၵွင်ႇၼပ. ပေႃးႁဵတ်းယွၼ်ႇၵေႃႈၵွႆယဝ်ႉ။

ပိူင်ၶိုၵ်ႉမၼ်း၊ လွင်ႈၶတ်းလိုၵၼ်ဝႆႈၼၼ်ႉ. ၵမ်ႉလိုႈတီႈသူပ်း၊ တေလႆႈ ပိၼ်တူဝ်ထူမ်းၵမ်းလိၵ်၊ ၵၢၼ်လိူဝ်ႉလၢတ်းႁဵၵ်းၶႆႉၵမ်ႇလၢင်ႈၵဝ်ဝႆႇတၢၼ်မ်းမိဝ်း ၶဵတ်ႉ. သူဝ်ႇၼသျႇလိသ် မႃးၵိမ်ၵမ်ႉၵိုင်ငဝ်ႈလႆႈ၊ သုတ်းတီႈမၼ်းသမ်ႉပေႃးပိၼ် ၶိူင်းမိုဝ်း ၵၼ်မၢၼ်ႈလၢတ်းၶိူဝ်းယွႆ ၶဝ်ယိပ်းတိုဝ်းယူႇယဝ်ႉ။

30. 4. 84

(ပၢင်သၢဝေႃးတြႃးၵျိုၼ် ႁပ်ႉၶိၵ်ႇ)

(12) ၵၢၼ်ပႆႇယိုၼ်ႉ ႁဵၵ်းၵေႃႈ ၵျိုင်မႃးၶိုင်ႈ လူဝ်ႈၵူၼ်း ၶိုင်ႈလူဝ်ႈယဝ်ႉ။ ႁဵၵ်းၵၼ်ႉတုၵ်ႉၶ ယၢပ်ႇယၢၼ်းသေ ၵမ်ႇႁဵတ်းပိၼ်လႆႈၼမ်ႉတွၼ်းယွၼ်းလိ သင် ၼေႉတေၵမ်ႇပွင်ႇလွင်ႈသင်၊ တီႈယဝ်ႉမၼ်း ႁဵၵ်းတေၵမ် ၵိုင်ႇတင်း ၵျိုဝ်ႉတင်း ယၢပ်ႇၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

(13) ၵၼ်သိုၵ်းပႆႈယိုၼ်ႉႁဵၵ်းတိုၵ်းယူႇၶႆႉ. တိုၵ်းလိူဝ်ႉလၢတ်ႈမၢၼ်ႈ ၵမ်ႇ လိုႈ၊တိုၵ်းလူင်ပွင်လိူင်ႈလုမ်းၵုပ်ႉပိူင်ႇမၢၼ်ႈ ၵၼ်ပိၼ်မၢၼ်ႈၵမ်ႇတြႃးၼၼ်ႉၵူလႆး။ ႁဵတ်းသင်ၼေႈလႆႈဝႆႈမၢၼ်ႈၵမ်ႇတြႃး ?၊

သေးလို့၊ "တိုင်းလင်း" [သျှမ်းပြည်] လို့သုံးရတာဖြစ်တယ်။ အတိတ်သမိုင်း အစဉ် အလာကတဲက တသျှောက်လုံးသီးခြား တိုင်းပြည်တခုအဖြစ် "သျှမ်းပြည်" ထဲမှာအ တူယှဉ်တွဲ မှီတင်းနေထိုင်လာခဲ့ကြတဲ့ လူမျိုးအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုခေါ်ဝေါ်နေရ သေးတာဖြစ်တယ်။

1.4.84.

[T-R-C. ထူထောင်သည့်ညီလာခံ]

[19] ႁိူၼ်းပေႃးၸပ.လႆႈမႃႉ,မၢၼ်ႈ လၢဝ်းၶိူဝ်းယႂ်ႇ,ၶဝ်ၼၼ်. ၵမ်ႇ,မီးလၢႆးလွႆ ထိုင်ႈယဝ်.၊ လၢႆးၼမ်.မၼ်းမူ ၶူဝ်ႈၼိူဝ်.မူ တေႃႉ,မၢၼ်ႈၵေႃႈ တိုၼ်းၵမ်ႇ,မီးယဝ်.။

ႁိူၼ်းပေႃးၸပ.လႆႈ မႃႉ,မၢၼ်ႈ လၢဝ်းၶိူဝ်းယႂ်ႇ,ၶဝ်ၸႄႈသင်၊ ၼင်ႇ,ႁဵုဝ် ၵၢၼ်ပၢႆးၽိုၼ်. တီႇ,မူဝ်ႇ,ၶရေႇ,သီႇ,လိူဝ်.လၢတ်ႈ တေႁိူင်းယႂ်ႇ,ၼမ်ၵိုၼ်း ၼၼ်.ၸႄႈ သင်၊ တိုၼ်းမီးလွၵ်းတီး လၢႆးတီး ၵၢၼ်ၵိုင်ငဝ်ႈၼိူဝ် ၼမ်.ၵတ်ႉ. တၢင်းၶၼ်ႇ,တီႈ၊ ၵၢၼ်ပိုင်ႈပိုၼ်.ႁူ.တၢင်းမေႃတီးၵၢၼ်လၢင်ႈလပ်.ယဝ်ႉသိမ်ႈလိမ်လႆႈၼၼ်.ၵူၺ်း။

တွၼ်ႈတႃႇ,ပိုၼ်းဢႃ.လႃ. တီးႁဵင်းၵမ်ႈယွင်ႈ ၵၢၼ်ပူၼ်.မႃး ၼမ်ယဝ်. ၼၼ်. "ၵဝ်လၢႆးယွမ်.ႁူမ်ႈၶိုၼ်ႈၼႄတင်းပိုၵ်း" ႁဵင်းၼႆ. ထူမ်တ်ႇ ပွတ်ႈသီ လၢင်. သုၵ်ႈသေ ၵွၼ်ၵၢၼ်တၼ်းၶီႈပိုၼ်းႁဵင်းငူႉ,ၸႃ.။

[20] ပၵ်းယၢင်ၶိူင်ႈပိူင် (ၵၢင်ႇ,ၵႃႇ,လၢၵ်ႈၶၶႄႇ) ၸလႈၼမ်.ၵတ်ႉ.တၢင်းၶၼ်ႇ, တႃႇ,တေၵဝ်လႆႈ ထိုင်ႈမိူင်းသဝ်းၶေႃၼၼ်. ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈတီးႁဵင်းပႆ,မီးပိင်းပေႃး တီး ႁဵင်းတိုၵ်.လၢမ်.ယူႇ,ၸလႈ လင်ႇ,ဝႃႈ ႁဵင်းပႆ,ပူတ်းပႆ,ၵဝ်လႆႈ ထိုင်ႈတီးႁဵင်းယဝ်.။ ႁွပ်ႈၼၼ်ၸလႈပိုၼ်.ၵူၼ်းမိူင်းႁဵင်း ၵမ်ႈယွင်ႈၵေႃႈ တိုၵ်ႉထၢင်ႉ,လိၵ်ႉ ႁဵင်း၊ ယင်းၵူဝ် ယွၼ်.ႁဵင် ယူႉ,။ ၵပ်းၵႃႉ,လူၺ်ႈၵၢၼ်ပၢႆးၽိုၼ်.၊ ၵၢၼ်လွတ်ႈလိၵ်းသဝ်းၶေႃ၊ ၵၢၼ် သယေႃးၶြူး ႁၵ်ႉ.လိူဝ်.လၢတ်ႈ လိူဝ်းၼႆ.ႁဵင်းလႆႈ ၶေႃးလၢတ်ႈ သပ်းလိၵ်းၸၶ ၵူၼ်းမိူင်း ႁဵင်းမႃး 20 ပီးပၢႆယဝ်.၊ မၢင်တီႈမပေႃးၶွႆႈၶၢၼ်. ငိၼ်းၵေႃႈမီး။ၵူၺ်း ၵႃႉႁဵင်းၵမ်ႇ,လူဝ်ႇ, ယွၼ်ႉ,ယၢၼ်း ယႃႈဝၢင်းလႃႉလႃႉ။ လူဝ်ႇ,သိုပ်ႉၶတ်းလႅင်ၸၶ ၼမ်.ၵတ်ႉ. ၵၢၼ်တူဝ်ထူပ်းႁဵင်းႁိူၼ်းပေႃး ၵိုင်ႇ,တၢင်း ႁဵင်းၶြူးၶြူး တီႈၵူၼ်းမိူင်း ၼၼ်.ငူႉ,ထိုင်ႈႁႅင်းႁႅင်းယူႉ,။

ဝၼ်း။ ၵူပ်ႈၶၼ်ၶဵဝ်ႈ ယႃႇပေလႆႈလိုမ်းဝႃႈ ႁဝ်းတိုၼ်းမီး ပၼ်ႈယွၼ်းၵမ်းလဵဝ်။ ၶမ်ႉၵတ်ႉႁဝ်းၶၼ်ၶၼ်ႉ ပေႃးၵမ်ႇလၢင်ႈ ၵဝ်ယိပ်းတိုဝ်း လႆႈပၼ်ႈၸိုဝ်ႉလၢတ်ႈႁဝ်း လိုင် တူဝ်ၵဝ်ႇပၼ်တီႈၵေႃႈ ယႃႇဝႃႈပၼ်တီႈ။

10. 11. 84

(ပၢင်သဝ်ႈၵႃးတြႃးမွႆႇသုင်)

(11) ၵၢၼ်ပႆႇၽိုၼ်ႉ ႁဵတ်းမႃးတင်ႈၼႆႉ 1958 ပေႃႇထိုင် ယၢမ်းလဵဝ် ၵေႃႈပႆႇႁွတ်ႈထမ်ယိူင်းမၢႆ။ ၵၢၼ်ၶၼ်ႉတေတၢင်ႇၵပ်ႉတႃႈပႆ ?၊ ၵမ်ႇထၢင်ႈတၢင်ႇၵပ်ႉတႃႈပႆ၊ ပႃးလူလႆႈတီးတင်းလႆၢလၢမ်ႉ၊ ပႃးလူလႆႈယူႈႁၵ်ႉၸိုဝ်ႉထၢတ်ႈ တင်းလႆၢလၢမ်ႉၵူလႆး။ ငဝ်းလႆၢးမၼ်းၵေႃႈ ထီၼၶဝ်ႉဝႃႈႁဝ်းတိုၵ်ႉလၢမ်ႉယူႇ။ ၵူပ်ႈၶၼ်ၶဵဝ်ႁဝ်း တေလႆႈၶတ်းထွႆလႅင်ႈ လိူဝ်ၵဝ်ႇၼႃႉၼႃႉ။ ၵၢၼ်ႁဝ်းႁဵတ်းၵၢၼ်ပႆႇၽိုၼ်ႉယူႇဝၼ်း မူဝ်ႈၶၼ်ႉၶၼ်ႉ မူၼ်ၵၢၼ်တင်းႁဝ်း တီႇပၢၵ်ႇ တီႇသၼ်ဝႆႉ ၼၵ်ႈၵၢင် လွင်ႈတူၵ်းသူမ်း ၼေႈလွင်ႈၵွင် ၼပ. ပေႃးႁဝ်းယွၼ်ႇၵေႃႈၵွႆယဝ်ႉ။

ပိူင်ၶိုၵ်ႉမၼ်း၊ လွင်ႈၶတ်းထွႆၵၢၼ်ဝႃးၶၼ်ႉ ၵမ်ႉထွႆႈတီႈသူပ်း၊ တေလႆႈ ပၼ်တူဝ်ထူပ်းၵမ်းလဵဝ်၊ ၵၢၼ်ၸိုဝ်ႉထၢတ်ႈႁဝ်းၶၼ်ႉၵမ်ႇထၢင်ႈၵဝ်ဝႃႇတၶူမ်းမိဝ်း ၶိတ်ႉ သူဝ်ႇၼွႆႇလိသ် မႃးၵမ်ၵမ်ႉၵိုင်ငဝ်ႈလႆႈ၊ သိုတ်းတီႈမၼ်းသမ်ႉပေႃးပၼ် ၶိူင်းမိုဝ်း ၵၢၼ်မၢၼ်ႈထၢဝ်းၶိူဝ်းယွႆႇၶဝ်ယိပ်းတိုဝ်းယူႇယဝ်ႉ။

30. 1. 84

(ပၢင်သဝ်ႈၵႃးတြႃးၵျုၼ် ႁပ်ႉၶိူၵ်ႇ)

(12) ၵၢၼ်ပႆႇၽိုၼ်ႉ ႁဝ်းၵေႃႈ ႁိုင်မႃးၶိုင်ႈ ထူဝ်ႈၵူၼ်း ၶိုင်ႈထူဝ်ႈယဝ်ႉ။ ႁဝ်းၵၼ်ႉတုၵ်ႉၶ ယၢပ်ႇယၢၼ်းသေ ၵမ်ႇႁဵတ်းပၼ်လႆႈၶမ်ႉတွၼ်းယွၼ်းလီ သင် ၼတ်ႉတေၵမ်ႇပွင်ႇလွင်ႈသင်၊ တီႈယဝ်ႉမၼ်း ႁဝ်းတေၵမ်ႇၵိုင်ႇတင်း ၵျဝ်ႉတင်း ယၢပ်ႇၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

(13) ၵၢၼ်သိုၵ်းပႆႇၽိုၼ်ႉႁဝ်းတိုၵ်းယူႇၼႆႉ တိုၵ်းၸိုဝ်ႉထၢတ်ႈမၢၼ်ႈ ၵမ်ႇ ထွႆႈ၊တိုၵ်းလူင်ပွင်ထိုင်ႈထုမ်းၵုပ်ႉပူင်ႇမၢၼ်ႈ ၵၢၼ်ပၼ်မၢၼ်ႈၵမ်ႇတြႃးၶၼ်ႉၵူလႆး။ ႁဵတ်းသၢင်ၼေႈလႆႈဝႃႈမၢၼ်ႈၵမ်ႇတြႃး ?၊

သေးလို့၊ "တိုင်းလင်း" [သျှမ်းပြည်] လို့သုံးရတာဖြစ်တယ်။ အတိတ်သမိုင်း အစဉ်အလာကထဲက တသျှောက်လုံးသီးခြား တိုင်းပြည်တခုအဖြစ် "သျှမ်းပြည်" ထဲမှာအတူယှဉ်တွဲ မှီတင်းနေထိုင်လာခဲ့ကြတဲ့ လူမျိုးအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုခေါ်ဝေါ်နေရသေးတာဖြစ်တယ်။

1.4.84.

[T.R.C. ထူထောင်သည့်ညီလာခံ]

[19] ၶိူဝ်းပေႃးၼပ်ႉလႆႈမၢႆႇမၢၼ်ႈ ၸၢဝ်းၶိူဝ်းယႂ်ႇၶဝ်ၼၼ်ႉ ၵမ်ႉမီးလၢႆးလွင်ႈ ထိုင်ႈယဝ်ႉ၊ လၢႆးၶမ်ႉမၼ်းမူ ၽဝ်ႈၶိူဝ်ႉမူ တေႃႇမၢၼ်ႈၵေႃႈ တိုၼ်းၵမ်ႉမီးယဝ်ႉ။

ၶိူဝ်းပေႃးၼပ်ႉလႆႈ မၢႆႇမၢၼ်ႈ ၸၢဝ်းၶိူဝ်းယႂ်ႇၶဝ်ၼႆႉသင်၊ ၶႂၢင်ႇၵိူဝ် ၵၢၼ်ပၢႆးယိုၼ်ႈ တီႈမုဝ်ႇၶရေႇသိူဝ်ႉလိူဝ်ႉၸၢတ်ႈ တေႃႉႁိူင်းယႂ်ႇၶမ်ႈၵိုၼ်း ၶၼ်ႉၼလႆႈ သင်၊ တိုၼ်းမီးလွၵ်ႈတီႈ လၢႆးတီႈ ၵၢၼ်ၵိူဝ်ၼဝ်ႈၶိူဝ်ႉ ၶမ်ႉၵပ်ႉ တၢင်းၶိူၼ်ႈတီႈ ၵၢၼ်ပိုင်ႈပိုၼ်ႉ ႁူႉတၢင်းမေႃတီႈၵၢၼ်ၸၢင်ႈလပ်ႉယႃႇသိမ်ႈလိူမ်လႆႈၶၼ်ႉၵူၺ်း။

တွၼ်ႈတႃႇပိုၼ်းၵႂႃႇၸႃႇ တီႈႁွင်းၵမ်ႈယွင်ႈ ၵၢၼ်ပုၼ်ႉပႃး ၶမ်ယဝ်ႉ ၶၼ်ႉ "ၵဝ်ႇလၢႆးယွမ်ႉႁူမ်ႈၶိူၼ်ႈၶေႃတင်းပိုၵ်း" ႁဝ်းၶႆႉ ၸူမ်တ်ႈ ပွတ်ႈသီ လၢင်ႉ သုၵ်းသေ ၵွၼ်ၵၼ်ၸၼ်းၶိူဝ်းပိုၼ်းႁဝ်းၵူႈတေႃႉ။

[20] ပၵ်းယၢင်ၶိုင်ႈပိုင်ႈ (ၵၢင်ႇၵႃႇလၢၵ်ႈၶၶႄႇ) ၼလႆႈၶမ်ႉၵတ်ႉတၢင်းၶိူၼ်ႈ တႃႇတေၵဝ်လႆႈ လိုၼ်ႈမိူင်းသဝ်းၶႄၶၼ်ႉ ၵွပ်ႈပိုဝ်ႈတီႈႁဝ်းပႆႇမီးပၼ်းပေႃး တီႈ ႁဝ်းတိုၵ်ႉလၢမ်ႉယူႇၼလႆႈ လင်ႇဝႃႈ ႁဝ်းပႆႇပုတ်ႈပွႆႇ ၵဝ်လႆႈ လိုၼ်ႈတီႈႁဝ်းယဝ်ႉ။ ၵွပ်ႈၶၼ်ၼလႆႈပိုၼ်ႉၵူၼ်းမိုင်ႈႁဝ်း ၵမ်ႈယွင်ႈၵေႃႈ တိုၵ်ႉထၢင်ႇလိူၵ်ႉႁဝ်း၊ ယၢင်းၵူဝ် ယွၼ်ႉႁဝ်းယူႇ။ ၵပ်းၵႃႇလူလ်ႈၵၢၼ်ပၢႆးယိုၼ်ႉ၊ ၵၢၼ်လွတ်ႈလိူဝ်းသဝ်းၶေႃ၊ ၵၢၼ် သယေႃးၶြႃး ႁၵ်ႉလိုဝ်ႉၸၢတ်ႈ လိုဝ်းၶႅ ႁဝ်းလႆႈ ၶေႃးလၢတ်ႈ သပ်းလိူင်းၼၶ ၵူၼ်းမိုင်း ႁဝ်းမႃး 20 ပီးပၢႆယဝ်ႉ၊ မၢင်တီႈမေႃးၶိုဝ်ႈၶၢၼ်ႉ ငိၼ်းၵေႃႈမီး။ ၵူလ်းၵႃႇႁဝ်းၵမ်ႉလူဝ်ႉ ယွၼ်ႉယၢၼ်း ယႃႇဝၢင်းလႃးလႃး။ လူဝ်ႉသိုပ်ႇၶတ်းလွင်ႈၼၶၼ ၶမ်ႉၵၵ်ႉ ၵၢၼ်တူဝ်ထူပ်းႁဝ်းၶိူဝ်းပေႃး ၵိုင်ႇတၢင်း ႁဝ်းၶေႃးၶြႃး တီႈၵူၼ်းမိုင်း **ၶၼ်ႉၵူႈထိုင်ႈႁိူင်းႁိူင်းယူႇ။**

(21) ၵၢၼ်ယွမ်ႉႁူမ်ႈၼႆႉ ၵႂၢၼ်ၵၢၼ်ၶတ်းၸႂ်ၵိတ်းမႄး လႆႈပွၵ်ႈယဝ်ႉ ၵေႃႈ ပႆႇပိၼ်ၶၼ်မ်ႉ ပိၼ်တူဝ် ထိုင်တီႈသေပွၵ်ႈ၊ ၵႂႃႇပူၼ်ႉမႃးၼႆႉ ယွၵ်ႉၵေႃႈဝႃႈ လူဝ်ႇယွမ်ႉ ႁူမ်ႈၵၼ် - ၼႆၵူၺ်း။ တေယွမ်ႉလိူင်ႉႁိုဝ် ? ယွမ်ႉလႆႈလႄႈ ? ၶၼ်ႉတၢင်းႁၼ်ထိုင် ၵမ်ႇမိူၼ်ၵၼ်မႃး။ လႆႈယိၼ်းမိုဝ်း တၢင်းႁႂ်ႈၵၼ်မႃး ၶၢဝ်းႁိုင်ယဝ်ႉ၊ တိုၵ်ႉၸုမ်း တၢင်းလၢႆး သေယိပ်းမိုဝ်းၵၼ် လႆႈၵမ်းၼႆႉၵူၺ်း၊ ၵွပ်ႈၶၼ်ၼၼ်ႉ လွင်ႈသၢၼ် မိုဝ်းၵၼ်ၵမ်းၼႆႉ တိုၼ်းထုၵ်ႇလႆႈၸႂ်ႈၵိုမ်းၵိၼ်ႇၵူႈ ယူႇၸႂ်ႈမီးတၢင်းယႃႈငၢၵ်ႈၵၼ် ၶၼ်ႉယူႇ။

(22) တၢင်းၶိုၼ်းသွင်ႈၶွတ်ႇမၢၼ်ႈ ပၢၼ်ႈၵိၼ်ႇႁဝ်းၼႆႉ တေလႆႈငိူၼ်ႉၶဝ်ႈႁွင်ႉ ၵိမ်း(ဝႆႉသတိ) ယေႃးၶိၼ်လူင် 3 - ပိူင်မိူၼ်ၼင်ႉ——

1. ပယေႃးၵ မသလ တၢင်းၶွၵ်ႈတၢင်းၶိုၼ်း၊
2. 〃 ပၵပ 〃 〃
3. ယူႈတူဝ်ႈပုၼ်ႈလီသူၼ်ႇတူဝ်ၼႄႈ ၵူၼ်းၵုၵ်ႉၵႂႃႇဝဵင်ႇဝိူၼ်ႈ လိူဝ်းၼႆႉသေ တၢင်းဝူၼ်ႉလႃတ်ႈ ၵိတ်းႁဝ်းၶၼ်ၶ. တေလႆႈၵိူၼ်ႈၶူပ်ႉငၢမ်ႇမိၵ်ႈၵူႈၵၼ် ၵိုၵ်းပႃးဝိ ရိယတႃႇသေႇ။

5. 5. 84

(ပၢင်လိၵ်ႈသူင်ႇသၢင်ႇလၢတ်ႈ ၵိမ်ႁပလလဝ်ႈလၢမ်မွႆႇ၊ ႁူၼ်းႁပ်ႉၶိၵ်ႈ)

(23) ႁဝ်းလႆႈမႃးၵိတ်းလုၵ်ႈသိုၵ်း ပႆးယိုၼ်ႉယူႇၼႆႉ မီးဝႃႇသၶႄႇ ၶႂ်ႈၵိတ်း သေမႃးၵိတ်းၵဝ်တၢင်းၵျေႃႇၵမ်ႇလႂ်ႈ၊ မႃးၵိတ်းသိုၵ်းယဝ်ႉၵေႃႈ ၵူၼ်းႁူႉဝႃႈ လူဝ်ႇၵိၼ်သေၶွၼ်းသေ တိုၵ်းသိုၵ်းပွႆႉဝၼ်းတႃႇၵူၼ်းၵမ်ႇလႂ်ႈ။ ၵွပ်ႈႁဝ်း "တူၵ်ႈ" (ၵမ်ႇမီးလႆးလႂ် တႃႇလၢင်ႈလၵ်ႉလုင်တိုတ်ႉတၢဝ်းၵဝ် လိူဝ်ႉလၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းႁဝ်း ပူၼ်ႉၵွၵ်ႇတႂ်ႈလူဝ်ႈပၢၼ်ၵၼ်လူမ်ယုတ်းလူမ်မိၼ်းယူႇၶိုင်းမိုဝ်းမၢၼ်ႈ)သေ၊ ၵမ်ႇလၢင်ႈၵိတ်းႁိုဝ်၊ ၵမ်ႇၵိတ်းၵမ်ႇပိၼ်ၼႄႈလႆႈမႃးၵိတ်းသိုၵ်းယဝ်ႉ။

1.4.84

(ပၢင်ၵုမ်လူင်ပူၵ်းတင်ႈTRC)

(24) ယွၼ်ႉႁဝ်း ၶႂ်ႈလႆႈလွင်ႈငမ်းယဵၼ်ၼၼ်ႉ ႁဝ်းတိူၵ်းၵဝ်ပၼ်ႈတေႃႇ လွင်ႈလွတ်ႈလႅဝ်း၊ ႁဝ်းၶႂ်ႈလႆႈလွင်ႈငမ်းယဵၼ်ၵၢၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉ ပွင်ႇဝႃႈႁဝ်းလူဝ်ႇ ၵၢၼ်လီ ၵၢၼ်မျၢတ်ႈ။

We fight for freedom because of peace.
The peace that we mean is the nobel deeds.

(25) လွင်ႇလီလွင်ႇမျၢတ်ႈၵၢၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉပွင်ႇဝႃႈသင် ?

ပၼ်ႈတေႃႇသိူၵ်းပႆႇယိုၼ်ႉႁဝ်းၼၼ်ႉပွင်ႇဝႃႈ........

❊ ပီၼ်ၼမ်ႉလွင်ႇၵၢၼ်မေႃတုင်းထွမ်ႇ ႁဵတ်းလွမ်းၶေႃႈပူင်ၶေႃႈလိသင်ႇ၊ မေႃထုၵ်ႈၵွၵ်ႇ မေႃပၼ်ၶေႃႈပူင်ၶေႃလိသင်ႇ။

❊ ပီၼ်ၼမ်ႉလွင်ႇၵၢၼ်မေႃၶၢမ်ႇတင်းယွင်းငမ်း၊ မေႃယွင်းငမ်း၊

❊ ပီၼ်ၼမ်ႉလွင်ႇ ၵၢၼ်ၶၢမ်ႇတၢင်းၵွၼ်ၶူဝ်လီ၊ မေႃၵွၼ်ၶူဝ်လီ - လိူဝ်း ၼႆႉယဝ်ႉ။

(26) ဝႃႈတၼွမ်ႈမိဝ်ႈၼီသ်ၼႆႉ ႁဵတ်းၵွၵ်ႇတႅမ်ႈၵွၵ်ႇလႆႈ - မီးပႃးဝူၼ်ႉလႆႈ၊ ဝႃႈလႆႈႁေႃးလႆႈ။ ပိၼ်ၵၢၼ်ဝူၼ်ႉႁၢၼ် (စိတ်ႉၵူးယၢဥ်) လႆၢလႆၢၵူလ်း။ တိုၼ်းၵမ်ႇ ႁဵတ်းလႆႈၼင်ႇၵၢၼ်ဝူၼ်ႉႁၢၼ်လႆႈလႆႈ၊ ႁၢၼ်ႉတေႃႇထိုင်ၵဝ်ၶႃႈႁဝ်းၵႃႇယုသိင်ႈ သုတ်းၵူႃႇၼၼ်ႉ ၵၢၼ်ၼွမ်ႈမိဝ်ႈၼီသ်ၶဝ်ဝႃႈတေၵၢၼ်းႁႂ်ႈႁွတ်ႈယဵဝ်ႉ "ၶူင်းၵၢင်ၼွမ်ႈမိဝ်ႈၼီသ်" ၼႆၼၼ်ႉ တိုၼ်းၵမ်ႇမီးမိူင်းမၼ်းလႆႈလႆႈ၊ ၵၢၼ်ၼႆႉ တိုၼ်းႁၢတ်း တၵ်ႉဝႆႉႁၢတ်းထိင်လႆႈဝႃႈလႆႈၵမ်းလႅဝ်ယူႇ။

5.6.64

(ပၢင်သဝေႃးတြႃးမွႆႇသင်)

(လၢႆးသႂ်လၢႆႈ) ၵိပ်းႁွမ်ထုတ်ႇတႅမ်ႈ

ဂႆႇထႆႇၶုၼ်လီ

ၶုၼ်ၶီႈၶၢၼ်ႉ ၶုၼ်ၵၢၼ်ႇလၢၼ်ႉၵိၼ်ငိုၼ်း ၶုၼ်ၶွၼ်းၶိုၼ်းလုၵ်ႉလႆႈ
ၶုၼ်သူႇယႆႈပိင်းပၢင်း ၶုၼ်ၵိၼ်သၢင်းၶမ်ႉလုဝ်ႈ ၶုၼ်ၵမ်ႇၶဝ်ႈၵၢၼ်ထမ်း
ၶုၼ်လွႆၵျၢမ်းမၢၼ်ႇယွႆႇ ၶုၼ်သွႆႇဝႆႉလွႆလိူင်း ၶုၼ်လွႆၵိူင်းၵမ်ႇသိုဝ်ႈ
ၶုၼ်ၵျၢမ်ႇလိုဝ်ႈထွၼ်တူဝ် ၶုၼ်မေႃၵူဝ်ပူၼ်ႇလွၵ်ႇ ၶုၼ်ၵႆႉယွၵ်ႇၶၢင်းယိင်း
ၶုၼ်ၵမ်ႇထိင်းလၵ်းမႆႉ ၶုၼ်ထၢင်ႈၶႆႉထူဝ်ႉထၢတ်ႈ ၶုၼ်ၵုပ်ႇလၢတ်ႈၵမ်ႇၵိတ်း
ၶုၼ်လွႆပိတ်းၶႄႈတူႇ ၶုၼ်ၵမ်ႇလူႇၵမ်ႇတၢၼ်း ၶုၼ်ၶွၼ်းဝၼ်းယူႇငူဝ်ႈ
ၶုၼ်ဝင်ႇဝူဝ်ႈငမ်းငဝ်း ၶုၼ်ယွင်ႇမဝ်းၵႆႇၶႄႇ ၶုၼ်ၶေသႉသြႆႇၶူးဝႆး
ၶုၼ်ထၢင်ႈၵျႆးထၢင်ႈသမ်ႇ ၶုၼ်ၵမ်ႇသင်ႇၵမ်ႇသွၼ် ၶုၼ်ၵမ်ႇၵွၼ်လိုဝ်ႈလွႆႈ
ၶုၼ်ၵမ်ႇႁူႈၵူၼ်းလၵ်း ၶုၼ်ၵၵ်းၵွႆမီႈတီႇ ၶုၼ်မီႇၶႄႈတႆထင်း
ၶုၼ်ပႆႉတၢင်းလွတ်ႈၵေႃႉ ၶုၼ်ၶေလႇသေႃႉမူၵ်းတူဝ် ၶုၼ်ၵုပ်ႇၶူဝ်လူၵ်ႈလၢၵ်ႈ
ၶုၼ်ၶိၵ်ႈထၢၵ်ႈၵူၼ်းမိူင်း ၶုၼ်ဝူၼ်ႉထိူင်းၶၢၼ်းၵွၵ်ႇ ၶုၼ်ထၢင်ႈလွၵ်ႇၶေႃးၶေႃး
ၶုၼ်ၶေသႉၶေႃးလုၵ်ႈၶွင်ႉ ၶုၼ်ထၢင်ႈပွင်ႉၵုမ်းၵၢမ်း ၶုၼ်လၢတ်ႈၵၢမ်းယိတ်းတီႈ
ၶုၼ်ၵူဝ်ၶီႈၵူဝ်သိုၵ်း ၶုၼ်လွႆၶိုၵ်းလွႆၶူၵ်ႇ ၶုၼ်တူၵ်ႇသူၵ်ႇၵိမ်းယႆး
ၶုၼ်လွႆဝႆးၵမ်ႇဝူၼ်ႉ ၶုၼ်ၵမ်ႇၶူၼ်ႉတြႆး ၶုၼ်လွႆထႆးတူလၢႆးၵိပ်ႈ
ၶုၼ်ၶင်ႈၵိပ်ႈၵူဝ်ၶေမး ၶုၼ်ၶွႆႈပိၼ်သတေႃး ၵႆႉၶိုၼ်ႈၵႆႉလွင်ႈ

ယွႆယႆႇယွင်ႈလွမ်းမၼ်း ႁူႈလၼ်းၵၼ်းပူၼ်ႉၵူႆႇ
ပၢင်းပူႇသြႆႇလိုပ်ႈပိတ်ႈဝႆးဝႆး ၶုၼ်တီးႁဝ်းၵူႈၵေႃႉ
ယႆႇပေတေႃႉသူၼ်ႇတူဝ် ယႆႇပေၵူဝ်ၵၢၼ်ငၢၼ်း
ယႆႇၵိၼ်းၵၢၼ်းၵိတ်းပေႃႈလီၼ်ႉ—တိၼ်ႉသြႆႇတိၼ်ႉ
သႆႇႁႆႉ .... သႆႇႁႆႉ .... တီးၵျႆႉ .... တီးၵျႆႉ....
ႁူင် .... ႁူင် ....။

လွင်ထၢင်ႉ

1. လွင်ထိုင်လုၵ်ႈလၢႆး
မိူဝ်ႈဝၢႆးယၢၼ်ၽၢတ်ႇ
ၵမ်ႇထၢတ်ႇသေၶၢဝ်း
ဝၼ်းယၢဝ်းႁိူင်ယဝ်ႉလုၵ်ႈႁၵ်ႉမေႈ၊

2. ၵေႃႉလၢႆးႁတ်းႁၢၼ်
ၵဝ်ၵၢၼ်သႂ်ႇၶေႃး
ၵမ်ႇပေႃးတၢမ်ထူၼ်ႈ
ယႃႇလွင်ႈၵူၼ်ႈၼႄႈလုၵ်ႈႁၵ်ႉမေႈ။

3. ယႃႇၵူဝ်တုၵ်ႉၶႃႉ
ႁႅႈၵျႃႉလိူဝ်တွၼ်း
ယႃႇဝၼ်းပိူၼ်ႈၼႄႈ
ႁၼ်းထႃႈႁႅႈလႆႈလုၵ်ႈႁၵ်ႉမေႈ

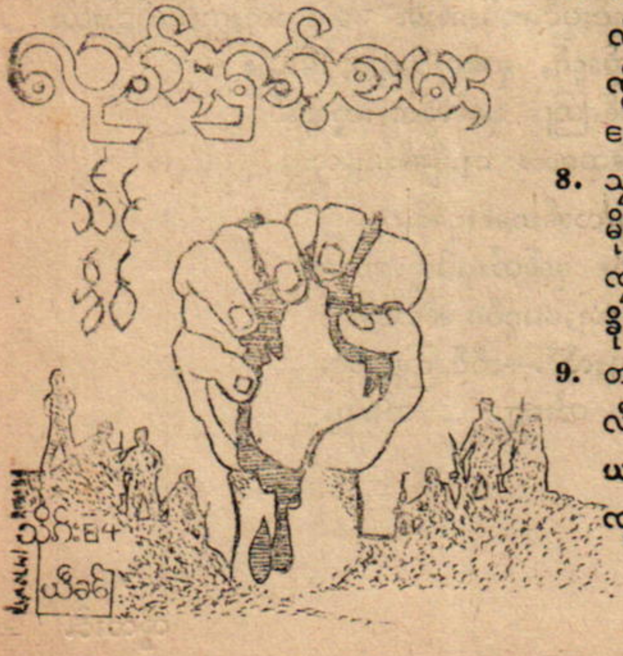

4. ၵဝ်ၵျႃႉမွင်းၶၢၼ်ႇ
ၽၼ်ႈၵၢၼ်ႇၵၼ်သေ
ယႃႇပေတၵ်ႉယႆၢႈ
ယႃႇပၢႆႈပၼ်ႈၽွၼ်းလုၵ်ႈႁၵ်ႉမေႈ။

5. ၵွၼ်ၵၼ်ဝူၼ်ႉႁွတ်ႈ
တႃႇလွတ်ႈၵွၵ်ႉတႂ်ႈ
မိူၵ်ႈမွင်ႈၵူၼ်းလိူင်း
ယႃႇထိူင်းၶိုၵ်းလႄႈလုၵ်ႈႁၵ်ႉမေႈ

6. ၽူႈၶၢၼ်ၶၢၵ်ႈမိူင်း
လိူင်းၵၢႆႉတေႃႇမေႈ
ၵမ်ႇဝေႈလွတ်ႈႁူဝ်
လီၵူဝ်ၼႄႇယဝ်ႉလုၵ်ႈႁၵ်ႉမေႈ။

7. ၼမ်ႉတႃမေႈယွတ်ႇ
လိူတ်ႈတွတ်ႇလမ်တၢႆ
လွင်ႁၢႆပၢၼ်ၵမ်း
မေႈယမ်းလိူတ်ႈယဝ်ႉလုၵ်ႈႁၵ်ႉမေႈ။

8. သွင်ၶိူဝ်ပီႈၼွင်ႉ
မိုဝ်းႁွင်ႉၶၢၼ်ၼႄႈ
လွႆႈၶႃႉမူလ်ႉမွပ်ႇ
ၶိုၼ်းတွပ်ႇတၢၼ်းလႄႈလုၵ်ႈႁၵ်ႉမေႈ

9. တႃႇမိူင်းသိူဝ်းသႃႇ
လီငၢႇမိူဝ်းၼႄႈ
ယႃႇၽႃႈမိုဝ်းၵၼ်
လုင်လၼ်ၵဝ်လႄႈလုၵ်ႈႁၵ်ႉမေႈ။

ၵၢင်လႂ်ၶႂ်ႈႁၢၼ်ပဵၼ်
လူင်ႇၵတ်းယဵၼ် "ႁူမ်ႇယူမ်ႉ"
ယူၼ်ႉပႆႇတူၼ်ႉထူပ်းလၢႆး
ၶင်ႇသူႁၢႆးမုင်ႈမူင်ႈလႂ်ယႂ်ႇ
ဝၼ်းမႂ်ႇၶႂ်ႈႁၢၼ်ၵူၺ်း
ၵၢၼ်တၢႆႇတၢႆးတင်းသဵင်ႈ
ႁူမ်းၶူၼ်ႈၵဵင်ႈၶိုဝ်းႁဝ်း
ႁႂ်ႈသဝ်းၶႅၼ်ဢေႃ "ၶဵၼ်"
ပေႃးၵဵၼ်ႁဵင်းတၢႆးယူမ်ႉ
ႁူမ်ႇလူမ်ႈလူမ်ႉမိူင်းႁဝ်း
ၵတ်းလႂ်ယၢဝ်းၵျေႃႇမူၼ်ႈ
ၶင်ႇၵၢင်တူၼ်ႈႁဵဝ်းလႂ်
လႆႈသိုဝ်းသႂ်ထၢင်ႇႁၢင်ႈ
လူဝ်ႇၶတ်းသၢင်ႈလဵဝ်းပူင်
မူင်လႂ်ၵူပ်ႈပႆႇပဵၼ်ၶၼ်ၶၼ်ႉၵိုဝ်ႈ။ ။

---

10. ဢမ်ႇမိူင်းလိူင်ႈတၢႆး
ႁႂ်ႈဝႆးၵူၼ်းၶေႃ
လူဝ်ႇမေႃႁဵတ်းသၢင်ႈ
ယႃႇယၢင်ႈယိတ်းတၢင်း လုၵ်ႈႁၵ်ႉ
ဢမ်ႈ။

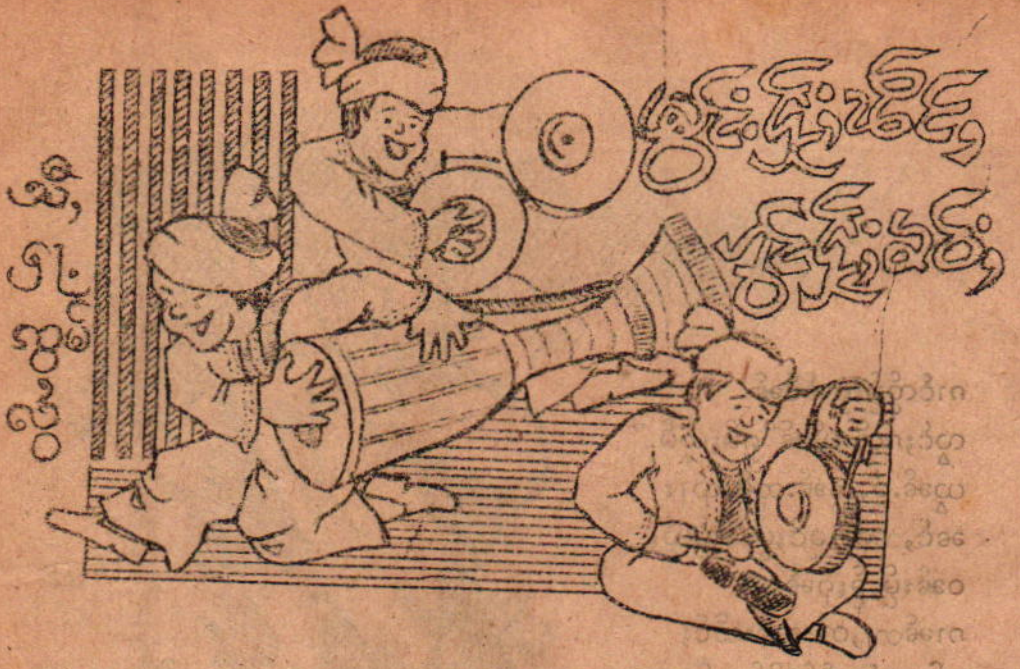

မွင်ႈလီမီးတီႈယၢင်ႈ၊ တၢင်းလီမီးတီႈတႆး၊ မိူၼ်ၶင်ႇၵႂၢမ်းပူႇမွၼ်ႇႁဝ်းၶဝ် ၵိတ်းၵႂၢမ်းၵပ်းထုၵ်ႇဝႆႉၼၼ်ႉ ပေႃးၶုၵ်ႈၶူၼ်ႉ ဝူၼ်ႉတူၺ်းႁၢင်ႈလွင်ႈၸေႃႉယူႇ၊ တႆးႁဝ်းၼႆႉ တီႈယူႇ၊ ၵေႃႈယူႇ၊ တီႈၵူၺ်းယႂ်ႇ၊ လွႆးသုင်ၵမ်ႉပႃႈၼႆ၊ သမ်ႉပိုၼ်ႈၵိုင်ၵူမ်ႈငဝ်ႈ ၽႃးၸႃးသင်ႇၶႃႇၸႃႇပေႃႈမႄႈသေ လိူၼ်ၵတ်းလိူၼ်ယဵၼ်၊ လိူၼ်ၶိူဝ်ႈယူႇ ၵတ်ႈၵတ်းယဵၼ်ယဵၼ်။ ၵမ်ႇမီးလွင်ႈၶိုၼ်ႈ ၵိတ်းလႆႈမႆႈယူႇမႆႈ။ ပေႃးဝႃႈသင်ႇသွၼ် လုၵ်ႈလၢၼ်ၵေႃႈသွၼ်လွင်ႈၵတ်း၊ လွင်ႈယဵၼ် ၶိုၼ်ႈႁူႈလုၵ်ႈလၢၼ် မီးလိူၵ်ႈလိူၼ်ယဵၼ် ၵိတ်းၵၢၼ်တၢင်းလီ ႁႃထၢင်ႈလီ လွၼ်ႉလွၼ်ႉ။ ပိၵ်ႉသမ်ႉပိုၼ်ႈၵိတ်းလွင်ႈမႆႈ သႂ်ႇႁဝ်းၵေႃႈ၊ ၵဝ်တၢင်ႈလီဝႃႈတႃႇသေႇသေ ၵႆႉႁၢဝ်ႉမႆႈၼၼ်ႉ တိုၼ်းၵမ်ႇဝူၼ်ႉတႃႇတေၶိုၼ်း တွပ်ႇႁူႈပိုၼ်ႈပေႃးလိူတ်ႇမႆႈၵွပ်ႈႁဝ်း။ မိူဝ်ႈလိုၼ်ၵေႃႈဝႃႈ" ယိူၼ်ႉလႆႈပၼ်တၢင်ႈၶမ်း၊ ၵမ်ႇယိူၼ်ႉလႆႈ ပၼ်လမ်ႈမႆႉ။ တၢင်ႈၵႃႉ ၵမ်ႇၸေႃႉထၢင်းလီ၊ ဝႃႈၼၼ် တႃႇသေႇ။ ၵႂၢမ်းလိူဝ်းၼႆ ပေႃးလွတ်ႇလႄး ၵူႈၵူဝ်ၵူၼ်းတႆးႁဝ်းယဝ်ႉ။ ပေႃးဝႃႈလုၵ်ႈလၢၼ် မီးလိူၼ် ၶိုၼ်ႈတွပ်ႇတၢင်းၶိုၼ်း ယူႈၵေႃႉၵိတ်းၵႃႉၼၼ်ႉ သမ်ႉဝႃး လုၵ်ႈလၢၼ်ၵမ်ႇ ထွမ်ႇၵႂၢမ်း၊ ၵဝ်ၶိုင်းၵၢင်ႉၶိုင်းၵိုင်လွၵ်ႇ တိုၼ်းၵမ်ႇပၼ်မီးလွင်ႈတၢင်ႈၵႃႉ။ ၵၢမ်ႇ သၢမ်ပိုင်ၵမ်ႇပၼ်ႁူႈၶိုၵ်ႈ။ တူဝ်လိူဝ်သုပ်းၵႂၢမ်းၼႆ။ တိုၼ်းဝႃႈ ႁူႈမီးလွင်ႈလီလွင်ႈ မျၢတ်ႈသတိၸႃးတႃႇမတပ်ႉပႃး ယႃႇႁူႈယိတ်းမၢၼ်ႈ ၵၢမ်ႇသၢမ်ပိုင်ၼၼ်ႉ တိုၼ်း

မီးတႃႇသေႇ။ တုၵ်ႉၵေႃႈဝႃႈလီ၊ မႆႈၵေႃႈလီ၊ ၵိုပ်းယူႇၵေႃႈလီ၊ ယႃၵ်ႈၵေႃႈဝႃႈလီ၊ ပိူၼ်ႈထုပ်ႉပေႃႉယူႇၵေႃႈလီ။ လိပ်းၵေႃႈလီ၊ ပိူၼ်ႈထုပ်ႉပေႃႉယူႇၵေႃႈလီ မိူင်းလၵ်းမိူင်းႁဵဝ်း၊ ႁိူၼ်းလၵ်းႁိူၼ်းႁဵဝ်း၊ ပိူၼ်ႈမႃးၵဝ်၊ႁိမ်ၵဝ်၊ လႆႈပႆႈယူႇမႄပ်းယူႇမၢပ်းယူႇၵေႃႈဝႃႈလီ၊ ထႃႉၵမ်ႇမီးလီၵမ်ႇပေႃႇ၊ ၸမ်ႉဝႃႈၼႆႉ - တၢင်းလီၼၼ်ႉ ၵမ်ႇထၢင်ႈဝႃႈယဝ်ႉ။

ၵူလ်းၵႃႈမုၼ်တၢင်းလီ ၵၼ်တႆးႁဵဝ်း ၵမ်ႇယိတ်းမၢၼ်ႈ ၵၢမ်ႇသၢမ်ပိူင်ၼၼ်ႉ လိုၼ်ႈၵုမ်ႉႁိုဝ် ? မိူဝ်ႈပီႊ 1948 လႆႈလုတ်ႈလိဝ်းၵူၼ်းၶေႃတင်ႈပၼ်မိူင်းႁူမ်ႈတုမ်ယဝ်ႉ၊ ၵိူင်ၶိူဝ်လႆးၵဝ်ႇ ပီႈၼွင်ႉမၢၼ်ႈၶဝ်မီးၼၼ်ႉ ပီႈၼွင်ႉယၢင်းၶဝ်လႆႈႁူႉသေ ထၢင်ႇလုၵ်ႉ တိုၼ်ႇတိုၵ်းယိုၼ်ႉမၢၼ်ႈ တႃႇတေယႃတ်ႇၵႂၵ်ႇပၼ်မိူင်းႁၵ်ႉၶေႃဝႃႈၼႆႉ။ မွင်းလီပီႈၼွင်ႉယၢင်းၶဝ်ၼၼ်ႉ ၽွႆႇၸၼႁဵဝ်း၊ ႁဵဝ်းလႆႈငိၼ်းသိင်မၼ်းယူႇ။ ႁူႉဝႃႈ ပၼ်မွင်းပူၵ်းလုၵ်ႉ ပုၼ်ႈတႃႇႁဵဝ်း ထၢဝ်းၶိူဝ်းတင်းလႆးယဝ်ႉ။

တႆးႁဵဝ်းၼႆႉသမ်ႉ ယွၼ်ႉလူလၢႆႈဝႃႈ ၵူၼ်းလိုၵ်ႉတႆး၊ ၵပ်ႈႁဵဝ်း ယုမ်ႇယမ်ၽြူးၽြူးသင်ႇၶႃႇသြႃႇပေႃႈၼမ်ႈ၊ ၵမ်ႇတွၼ်ႉယႃႉၵတိ သိၼ်သီႇလႁဵဝ်း၊ တႃႇပိူၼ်ႈတေလၢၼ်ႁဵဝ်းၼၼ်ႉ တိုၼ်းၵမ်ႇဝူၼ်ႉ။ ၵပ်ႈႁဵဝ်းၵူၼ်းလိုၼ်ၶိမ်မီးသမႃႇထိၼေႈတႃႇ ႁိူႈႁဵဝ်းပူၼ်ႉပၼ် ၵႃမ်းမၵ်းမၼ်ႈၵၼ်ၼၼ်ႉ။ တိုၼ်းၵမ်ႇပၼ်ႁိူႈမီးတီႈႁဵဝ်း ၵၼ်တၢင်းလႃးလႃး။ ၶေႃႈယိူင်းမၢ ၵၼ်မီးၵတိၵ်ႈထၢၼ်ႇဝႆႉၼၼ်ႉ တိုၼ်းယၢင်ႈထွမ်းၵႃႈၵမ်ႇထိုင်တီႈ။

ယွၼ်ႉပိုဝ်ႈၼၼ်ႉ မွင်းလီပီႈၼွင်ႉယၢင်းၶဝ်လင်ပွၵ်ႈၼၼ်ႉ သိင်မၼ်းၶၢမ်ႉယူႇသေတႃႉ မၼ်းပႆႇထၢင်ႈမီးၵိုၵ်းပႃးၵွင်ၵၼ်တႆးႁဵဝ်းၼႆႇလွမ်း။ ၵူလ်းၵေႃႈ သိင်မွင်းၼေ ပႆႇယိၼ်တေႃႇထိုင်ဝၼ်းမိူဝ်ႈၼႆႉၼင်ႇၵဝ်ႇ။

“လီ” ၵၼ်ဝႃႈၼႆႉ ပေႃးတိၵ်ႇၵေႃႈ မၼ်းၶူမ်ယဝ်ႉ။ ၵီႈယႃၵတ်ႉၶၼ်ႇ၊ ၵီႈယႃလီၼၼ်ႉ တိုၼ်းဝႃႈတေၵမ်ႉလွတ်ႈပႃး “လီ”

တၢင်းလီ ၊ တၢင်းလီၼၼ်ႉ တၢင်းႁႂ်ႇၵျႃမ်းတေၵမ်ႇၸပေႃ ပုၼ်ႈမၼ်းလႆႈ။ ၵၼ်ႁႂ်ႇမီးတီႈလိုၵ်ႉၵေႃႈ တၢင်းလီ တိုၼ်းထွမ်းၸၼပၼ်ၵႃႈငွၼ်ႈယဝ်ႉ။

ၵွပ်ႈၼႆၽလႆ တၢင်းလီၵၼ်တႆးႁဝ်း တမ်းဝၢင်းၵတိၵ်ႈထၢၼ်ႇမၢႆမိူဝ်ႈပီ 1947 လိူၼ်ၾဵပ်ႇ ႁႃႇ ႁီႇ ၼၼ်ႉ ယၢမ်းၼႆႉမၼ်းတိုၵ်ႉသူင်ႇပၼ်သီၢင်ဝ်းၵူမုၼ်မၼ်း ပၼ်တႆးႁဝ်းယူႇ။

ယႃႇၼ်ႉပိူဝ်ႈတၢင်းလီႁဝ်းၽလႆ ၵၼ်ပီႈၼွင်ႉမၢၼ်ႈၶဝ်ၵၢၼ်းၵူမ်ႉၵိုၼ်လၢဝ်း ၼိူဝ်းၵူၼ်းႁဝ်းတၢင်းလႆၢ (မဟာဗမာ ကြီးစိုးရေးအတွက် လူမျိုးရေး ဝါးမျိုမှုအကြံ) ၵၼ်ၶဝ်ႁဵတ်းယူႇၼၼ်ႉၵေႃႈ မၼ်းယုတ်းၵွၵ်ႇႁၼ်မိၼ်ႈ မိူၼ်ၼင်ႇၶႄႇလိူၼ်ၵဝ်ႈ ယဝ်ႉႁဝ်းၼ်ႉၵမ်ႇၵႃႉႁဝ်းလီယူႇ ၵၼ်ဝႆႈၼၼ်ႉ ႁဝ်းၵမ်ႇလ်ၼ်ၽြူးတြူးသင်ႇၶႂ ႁဝ်းၵမ်ႇယိတ်း ၼိုင်းတြူးယိုၼ်ထမ်းလွႆၼၼ်ႉ ယိသၢင်သတ်းၵူၼ်း ႁူႉမူတ်းယူႇ။
ယႃႇၼ်ႉပိူဝ်ႈၼႆ လီၼႆႉပ်ၼ်ၵီႈယႃ ၵၼ်ၵဝ်လိူဝ်ႉၼိူဝ်းဝၢၼ်ႈမိူင်း ယႃႇသႃႇ သႃႇသ ၼေႃႇႁဝ်းသူင်ႇၶိုၼ်းတၢင်းလီ။ တႆးႁဝ်းၼႆႉ ၼၼ်ႇၵၼ်တၢင်းၵူႇႁဝ်းမီးၼၼ်ႉ မၼ်း တိုၼ်းတေပွင်ႇ ႁူတ်းထိုင်တီႈယိူင်းမၢႆႁဝ်း။

ၵၢမ်းၵူၼ်းထဝ်ႈႁဝ်းၶဝ် ဝႃႈဝႆႉထိူင်ႈၵွၼ်ႇ "မွင်းၼိုင်ႈသိူင်းၼႆႉ ၵၼ်ၶတ်း မၼ်းမီးၼိုင်ႈလုၵ်ႈ" ဝႃႈၼႆ၊ ၶတ်းဝႆႉၵိူႈသိၼ်ၶဝ်ႈၵေႃႈတေမီး။ ပေႃးမီးၵၼ်ၶတ်း ၵိူႈသိၼ်ၶဝ်ႈၵေႃႈတေမီးလုၵ်ႈၵၼ်ၶတ်းၵိူႈသိၼ်ပိူၼ်ႈလူႉ။ - မိူၼ်ၼင်ႇၼၼ်၊ လွမ်း ၼင်ႇတၢင်းယၢပ်ႇယိုတ်ႇလူင် ၵၼ်တႆးႁဝ်းႁူပ်ႉထူဝ်းယူႇၼႆ. ၵွပ်ႈႁဝ်း တိုၵ်ႉပ်ၼ်လႆၢ လူမ်း။

1. လုမ်းၵၼ်ႁတ်းႁႃၼ် တ်ၵ်ႇလ်င်းၶတ်းၶၢင်ယၢၼ်ႇသူႇ ယူႈၶ်ၼ်သေ လုၵ်း မၼ်ႈ ၼိူဝ်ၵၢၼ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ။

2 လုမ်းၵၼ်ယုမ်ႇယမ်လွႆယွႆ ၼိူဝ်လွင်ႈပိူၼ်ႈလွႆႈထ်မ်၊ ပိုင်ႈၵိင်ပိူၼ်ႈ ယူႈႁ်င်း လူင်။

3. လုမ်ႈၵၼ်သွၼ်ႉမ်ပ်းတွႆႈပိူၼ်ႈသေ ယိုၼ်ႉၶိုၼ်း၊

(ၵ) သွၼ်ႉတွႆးယၢၼ်ႇသူႇ ယူႈၶ်ၼ်ႁဝ်းသေယိုၼ်ႉ။

(ၶ) သွၼ်ႉတွႆႈပိူၼ်ႈမိူင်းၵွၼ်းၶႄ တၢင်ႇတီႈသေ ယိုၼ်ႉ၊ - လိူဝ်းၼႆႉယဝ်ႉ။

လွမ်းလူလ်ႈ ၵၼ်ႁၼ်ထိုင်ယွႆမၼ်းသေ ႁဵတ်းယူႇၼၼ်ႉ ႁဝ်းလူဝ်ႇၵွၼ်ၵၼ်

ထတ်းသၢင်ႈႁူ.ႁၢမ်ဝႃး ယၢမ်ႇသူ ယူႇၼိမ်ႁဝ်းၵၢင်ၵုဝ်.ဝႆ.တႃႇႁဝ်းၶဝ်ႈ။

(1) လႅၢးၵၢမ် ယူႇၼိမ်လိမ်ႇဝႆ. လႅၢးဝူမ်.ၶႆႈႁဝ်း၊ တင်ႈၸတႃႇ 5 ၼပ်ႇၶိုမ်ႈၶိုဝ်မိုဝ်ႈ ယွင်းၵိုမ်းလိၵ်ႈလႅၢး တၢင်းၾႄယူႇၶၼမ်. ၵႂ်ႈႁၢင်း ပေႃးဝူမ်.ႁပ်. ၵမ်ႇၶိုႈယၢတ်ႇ ယၢမ်မၢမ်ႈ ၵႂ်ႈမိုမ်မၢမ်ႈတင်းပိုၵ်း။

(2) ယိုႇမႃးယဝ်. လႆႈႁူ.ၶမ်.ဝၢမ် ၶမ်.လိမ်း လွင်ႈမူမ်ႈသိုဝ်း ၵိၵ်ႇတၢင်းတုၵ်.ၶ ၸလႈ ၶိုႈမီးတၢင်းလိုၵတ်းလိုယမ်ၶေႃ ယိုမ်.ႁႃ လႅၢးမူမ်ႈၵျႃႇၶၼမ်. ပိမ်လွၵ်း ပိူမ်ႈၵၢင်ႁဝ်းဝႆ.။

(3) ၵႂ်ႈတၢင်းၵိမ်းၵၢမ်းႁဝ်း ပေႃးပိၵ်ႇပိူင်ႈၵမ်ၶမ်. ပိူမ်ႈၸသႇလိမ်ၵၢင်ႈၶမ်း ဝႆ.ၶိုမ်းႁဝ်း............လိမ်လိုဝ်းၶႆ.ၵိုႃႇတေလႆႈႁၢမ်ယူႇ။

မွင်းၵွင်ၵႆႇပိမ်သွင်သိုင်းၸၶ.ၵမ်ၶႆ. မွင်းလုၵ်ႈၵၢမ်ၶတ်းၶၼမ်. ၵႂ်ႈမၢမ်း ပိမ်ၵၢမ်ၶတ်း ၵႂ်ႈသိင်ႁဝ်းၶဝ်းၵမ်၊ ၶတ်းၵႂ်ႈသိင်မွင်းပိူမ်ႈလူ.၊ ယႃႇၵႂ်ႈပိမ်မွင်း ၶဝ်ႈလွမ်းသိင်ပိူမ်ႈ၊ ယႃႇပေၵႂ်ႈပိမ် မွင်းၵၢမ်ၶတ်းၵႂ်ႈသိုင်းမွင်းႁဝ်း ၵမ်ႇၶဝ်ႈၵမ် ၼမ်းၵႂ်ႈပိမ်မွင်းၵၢမ်ၶမ်းၶႄႈပုမ်ႈတႃႇ ၵႂ်ႈႁဝ်းလိၶေႃ လၢင်ႈၵႆႇလႆႈၵွင်ပိင်ႈယႃႇ. ႁဝ်း ပေႃးတုမ်.ယွမ်ႈလွတ်ႇတူဝ်ႈ ၶိုႈလိုင်ႈတႆးႁဝ်းၸလႈ ၵႂ်ႈသိင်မမ်းႁူဝ်ႇႁူမ်ႈ တူဝ်ႈၵိုႃႇၶိုးလုမ်ႈယႃႇ.ၶေႃၵမ်း။ ။

(သီႇႁႃ.လွမ်လွႆ)
ပၢင်လူင်

ၵၢမ်လူဝ်ႇလႆႈပိမ်ၸလႈၵၢမ်ပိမ်ယူ....ၵၢဝ်တၢၵ်းၵမ်လိုင်ၵၢမ်ပိမ်ၶႆ.တိုၵ်. မီးၶိုင်ႈလူဝ်ႇလႆႈပိမ်ၵူၺ်း။ ၵူယုင်းၶမ်.ၵတ်.တူဝ်ၸလႈ လိုၵၢမ်မီးယူႇၶၼမ်. လဝ်ႈ ၵဝ်ႇတိုၵ်.ၵၢဝ်လိုႆ. ၵိတ်းၶိုင်ႈၵူၺ်း၊ ၶႃႈသိုဝ်ႈမၼ်း - ၵူယုင်း ၶမ်.ၵတ်.ၵၢမ် မီးၶၼမ်. ၶမ်ၶေႃလဝ်ႈၵဝ်ႇၵၢဝ်လိုႆ.တိုဝ်း၊ ၶမ်.ၵတ်.ၵၢမ်လဝ်ႈၵဝ်ႇ ၵမ်ႇယၢမ်ႈ ၵၢဝ်လိုႆ.တိုဝ်းၶၼမ်. ၵိုတ်းဝႆ.ယူႇတင်းၶမ်။ (ပရွပ်ႈယိသ်ႈသၢႈ ဝိလ်လူမ်ၵျမ်း)

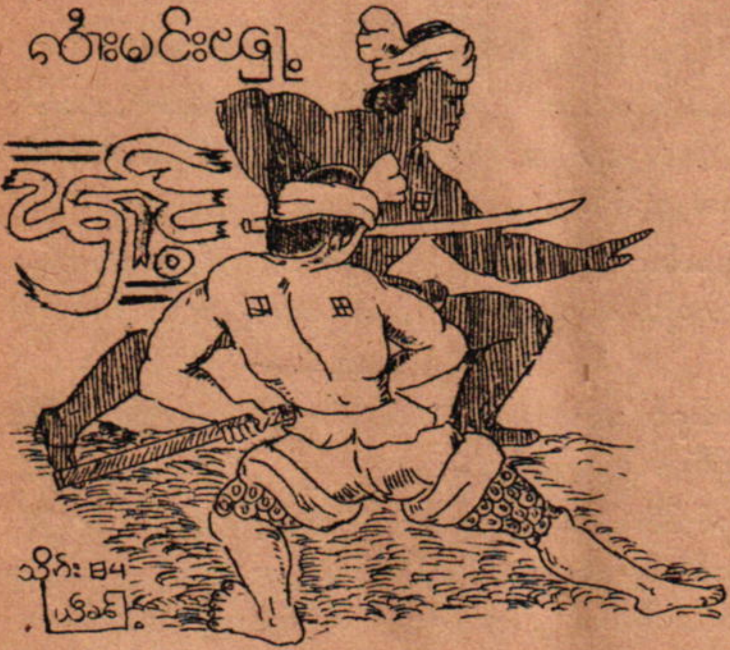

လၢႆးၵႃႉ.လၢႆးတိုဝ်တၢၼ်
လၢႆးၵၢၼ်ၵျၢမ်းယိုဝ်းႁၢၼ်း
တႃႇတၢၼ်းပူၼ်ႈၵႂၢၼ်တၢင်း
တႃႇၵမ်ႇ,ဝၢင်းယႂမ်းၵၢၼ်ႉ
တႃႇၶၼၼ်ႉ.ႁၢတ်းၶိူင်ႇ,ၸၶ.
တႃႇၸပ.မႃးၵူႈသိုပ်ႇ,ၵူႈပၢၼ်။

လၢႆး“ဝၢၼ်ၵိၼ်တႃႇ”မႃး
ၶမ်ႉ.ႁိုင်ႈတၢႆးၶူမ်းလိၵ်ႉ
ၼိူဝ်.ၶိၵ်ႉသိပ်ႇ,ပၢႆႈႁွၵ်ႇ,
တႃႇၵႂၵ်ႇ,ၶမ်ႉ.ငိူဝ်ႈ
တႃႇပိုတ်ႇ,သိူဝ်ႈၵၢၼ်ႉ.မႃးၶမ်။

ၸတႇ,ငဝ်ႈၵဝ်ႉ.ယၢမ်းလိၵ်ႉၵုၸ်ႇ,ၶႄႈ
ၵႃႈပၼ်လၢႆးၵႃႉ.ၵျၢမ်း
ၵႃႈပၼ်လၢႆးႁၢမ်းတႃ
ၵႃႈပၼ်လၢႆးလၢတ်ႈၸႃၵၢၼ်ၸျူး
တႃႇပေႃးလူဝ်ႇ,မေႃၸပ.ပူၼ်ႈသိင်ႈ
တႃႇလႅင်ႇ,ၵျိူင်းယုင်ႇ,ၶိုၼ်ႈတိင်ႈၶင်ႇ,သႂၢၼ်း။

(ထၢႆးမင်းႁူ.)

ၵႂၢမ်းၵူၼ်းထဝ်ႈမိူဝ်ႈၵွၼ်, လၢတ်ႈဝႆႉဝႃႈ.....မီးမႄႉယႃႉ,တူၼ်ႈၵမ်း၊ မီးငိုၼ်း ၶမ်ယႃႉ,သိုဝ်ႉ ၵူဝ်းၶဝ်မႂ်ႇ၊ မီးၶဝ်ႈယႃႉ,လိၼ်ႉ ၵိၼ်ႈသၢဝ်းၶႃဝ်း။" သင်,သွၼ် ပွၼ်ႈၵႂၢမ်းဝႆႉၶႃင်ႉၶႆ။

ၵၼ်လိူဝ်သေၶႆႉသိပ်းပၼ်ႈသၢဝ်းလိူဝ်၊ ၵၼ်ၵိုၵ်းသေၶႆႉသိပ်းပၼ်ႈသၢဝ်း လိူဝ်ၶႅၼ်ႉယဝ်းမီးထိုင်ႈၵွၼ်,။

ပေႃးတေဝႃႈ လိူင်းလိူင်းၸေႃႉ.....ၵူၼ်းၵမ်,မီး သၢင်ႉႁႃ,၊ ၵူၼ်းလူလၢႆ လိူဝ်ႉၶိူဝ်း ၵၼ်ပူၵ်းမိုဝ်းသွင်ၶွၼ်ၶွမ်းၵူမ်ႈႁူဝ်ဝၢင်းၶိူင်ႈယိပ်း ပၼ်မၢၼ်ႈၸၢၵ်ႈမိူင်း ၶဝ်ၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

မိူဝ်ႈပႆ,ဝၢင်းၶိူင်ႈယိပ်း လၢၵ်ႈၶႃၵ်ႈ၊ ႁိတ်းၶုၼ်ၵွၼ်, ပွတ်းတွၼ်ႈမိူင်းလွႆ၊ မိူဝ်ႈၵူႉ,မိူဝ်ႈပႆ.....ႁၢင်ႈႁၢင်မၼ်းၸေႃႉ.... ႁေႃႈဝႃႈၵူၼ်းႁၵ်ႉ လိူဝ်ႉလၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်း ပိၼ်ၵူၼ်းတေလွႆႈထိမ် ၶိူဝ်ပီႈၶွင်ႉတႆးႁဝ်း၊ တေပူတ်းပွႆ,လႆႈႁဝ်ႉလၢတ်ႈပိၼ်ၶိုႈ ၶႃႈပိူၼ်ႈ - ၶႆသေလႅၼ်ၵိၼ်ၶဝ်ႈ ၵိၼ်ၶမ်ႉၵူၼ်းမိူင်း၊ ႁဵႃႈၵမ်ႉထိမ်ႁိင်းတူဝ်ႁိင်း လွင်ငိုၼ်းၶမ်းသေၵမ်,ၵႃး.... တႃႉ,ၵသၢၵ်ႈမၼ်းတေယိုၼ်းယၢဝ်း ၶၢဝ်းၵႂ်ၵူႉ,မိူဝ်း ၶေႃႈၶၼ်ႉၵေႃႈ ပႂ်ႇလႆႈလုမ်းလႃးလိၼ်ႉၶဝ်ႈ မႆႈႁၢၵ်ႈၵုၼ်, သိူဝ်,ပူႁႃႈၵွပ်းမၢၵ်,ၵွၼ်, ပၼ်ၶွၼ်းသေၵွၼ်,။

ဝႃးမႃးယူႇၼႂ်းႁူးၼႂ်းဝႅင်း၊ ၵဝ်တဝ်ႈၼမ်ႉမၼ်းသႂ်ႇထွင်းၵူၼ်း တၢင်းလင် သေၶိတ်းႁၢင် ပၼ်မၢၼ်ႈ။ ႁူဝ်မူၼ်ႇႁူဝ်သႃးၵွၼ်ႇ, မၼ်းၵေႃႈ ပၼ်မၢၼ်ႈၶၢၵ်ႈ မိူင်းၶဝ်ႁဵတ်းတီႈတီႈတွႆႇလႅၼ်ႈၼႄႈထူ။

မၢၼ်ႈၶၢၵ်ႈမိူင်းၶဝ်သမ်ႉ ပၼ်ၵႃႊတူတ်းၵွၼ်ႇ၊ ႁဵတ်းပၼ် “ဝၼ်ၶျေႃင်း ပၼ်ႁဝ်ႉ” သေ၊ ဢဝ်ၶႃႈလႆႈယိတ်းပိူင်ႈၵူႈ၊ လိူင်ႉၼၼ်လိူင်ႉၼႆ.... ၵွပ်ႈၼၼ်ႉၵွပ်ႈၼႆႉ၊ ဝႆႉၼႃႈၵမ်ႇမီးတၢင်းၵႃႊသင်သေ တူဝ်ၵမ်ႇလႆႈၵိၼ် ၼမ်ႉၵမ်ႇလႆႈသူတ်ႉ၊ သိၼ် ၵွၼ်ႇၼွႆႉၵွၼ်ႇၼွင်း။ ပႃႊၸႃႉပႃး လိူဝ်ႉၶိူဝ်း - ပႃႊယႃႉတဝ်ၸႃႇ ယူင်းၵၢၼ် ဝၢၼ်ႈမိူင်းမႃးၵွၼ်ႇ။

ၵူၼ်းမိူၼ် လိူင်ႉၼင်ႇမၼ်းၼႆႉ မဵဝ်းၵမ်ႇႁူႉၵုင်ႇထဝ်ႈ၊ မီးၶဝ်ႈလိူဝ်လႅင်ႉ ၵေႃႈ ၵမ်ႇတိူၵ်ႈတၢၼ်ႇ၊ ၼွၼ်ၵႅၵ်းၼႄႇ သေၼွၼ်၊ ယိူဝ်ႉၵဵၵ်းၼႄႇ သေယိူဝ်ႉ၊ ၵူၼ်းလိူဝ်လိူဝ် လိူဝ်ၶိူဝ်း၊ ပဵတ်ႈလႆႈဝႃးပဵတ်ႈလႆႈ၊ တႆႈၵူႇယဝ်ႉတႆႈယဵင်ႈၵမ်ႇသေး လႆႈ၊ ယႃႇႁိုဝ်ႈမႃးၵိုတ်ႇပၼ်တီႈထၢတ်ႈၼေႃႈ၊ ၵူႇၵႆႈ ပႆႈလိူၵ်ႉလိူၵ်ႉ........ ။

“ ဝႃႇတယဵတ်ႉသိတ်ႉ ၵၼ်လႆႈၵႃႇၼႄႇယူႇၼႆႉ ယိတ်းယူၼ်လူၼ်ႉလိူဝ် တီႈယၢၼ်ႇတႃႇငိုၼ်းတိုၼ်း၊ ပၼ်ဝႃႇတၶိူဝ်းၵူၼ်းလႅင်းၵၼ်လူၼ်ႉလိူဝ်၊ ပၼ်လႆႈး ၵၼ်လိုဝ်ႉၵႃႇၼႄႇ၊ လႆႈးတိုဝ်ၵျၢမ်း ၼႂ်းပွတ်းတွၼ်ႈၵၼ်ပၼ်ဝႃႇတ ၶၢၵ်ႈမိူင်းသုတ်း ယွတ်ႈၼၼ်ႉယဝ်ႉ” (တီးမီးထႅပ်ႉ) ယၢင်ႁၢင်ႈလၵ်ၶၼႄႇ ၵၼ်လိူင်ႈလိူင်း လီ 2 ၶေႃႈၶွင်လူင်ပွင်လိူင်ႈ ယဵတ်ႉသိတ်ႉ မိူင်းၵျူဝ်းမၶီးၵျပ်ၼ်းၸလႈၵီးတလီး ၼႆႉ (1) ၼႂ်းမိူင်းတၵ်းတင်တီးမူဝ်းၶရေးသီး လွင်ႈထၢင်ႇႁၢင်ႈၵူၼ်းမိူင်း ၵဝ် ၵူၼ်းမိူင်းတင်းသိင်ႈ ပၼ်ၶူး (2) တီႈၼွၵ်ႈမိူင်း ၵဝ်ၵၢၼ်ႁဵင်းလိူင်ႈမိူင်းသေလွႆ ၵဝ်ဝႃႇတၶိူဝ်းၵူၼ်းလႅင်းၵၼ်ၵၼ်မိူၵ်ႈလိူင်းလူၼ်ႉလိူဝ်” သေလွႆ၊ ႁဵတ်းပၢင်သိုၵ်းၶဝ်ႈ သိမ်းႁိမ်လိပ်းႁိမ်လိင်၊ ပိၼ်ႉပဵတ်ႈလွင်ႈတိုဝ်းၵမ်သိၵ်ႈၶႃႇတြႃးတင်းသိင်ႈ၊ ပူတ်းမွၵ်ႇ လိူဝ်ႉၶိူဝ်းဝၢၼ်းမိူင်းပိၼ်ႈ၊ ၵဝ်တႃႇပၼ်လုမ်းပၼ်လိူင်း၊ ၵဝ်လိူဝ်ႉၶိူဝ်းပိၼ်ႈတင်းၶိူဝ်း ႁဵတ်းပၼ်ၶီႈၶူႈ လိူဝ်းၼႆႉယဝ်ႉ။

သိုၵ်း ၶ4

ယိၼ်း [illegible]

ၶၢင်းသၢၼ်းထေး

ႁူဝ်မိူင်းၵႃၼ်ႇ ၵေႃႈ ပၢင်ႇသႂ်မၢႆးယဝ်ႉ၊ ၼူၵ်ႉၵႃၼ်ႇ ၶဝ်ၵေႃႈတိုၼ်ႇမၢႆးသေ ထၢၼ်ႈပေႃးမေႃးပၼ်းႁူမ်ႇ သိင်ႈ၊ သၼ်လႃႉသႃမ်ႇ လူင်မိူင်းတႆးႁဝ်း လႄႈ မႄႈၼမ်ႉ ၼူင်း လူင်မိူင်းတႆးႁဝ်းၵၼ်ႁၼ်ဝႆႉ ဝူၺ်းဝၢႆးၼၼ်ႉ ၵေႃႈလႆႈႁၼ်လိူင်ႈလိူင်းမၢႆး၊ မႄႈၼမ်ႉ ၼူင်းၵၼ်လႆႈလူင်းမၢႆးလႃမ်းၵေႃးဝူင်ႈလႃႉသႃမ်ႇ လူင်မိူင်းတႆးႁဝ်းယူႇၼၼ်ႉ ႁႃပ်ႈပိူဝ်ႈသိူဝ်၊ လိူင်းၵႃၼ်ႇ ႁူဝ်ႈပိူင်းမၢႆးလႄႈပၼ်ၵၼ်ႁၢင်ႈလီတေႉတေႉ၊ မုင်ႈတူၺ်းႁူၺ်ႇ တၢင်းလႂ် ၵေႃႈလႆႈႁၼ်သၢႆႇ ဝႄႈမိူင်းတႆးႁဝ်း မိူၼ်ၼင်ႇ ၶိူပ်းႁၢင်ႈၵၼ်ၼူင်းမေႃထၼ်ႁၢင်ႈ လူင်ၶဝ်ထၼ်ဝႆႉ ၵၼ်ႁၢင်ႈလီသုတ်းၼၼ်ႉ။ သိင်ၼူၵ်ႉ သိင်ၼူၵႃၼ်ႇ ၶဝ်ၵေႃႈပၼ်း ၼၼ်ႈၵူၼ်မၢႆး၊ မႃၵ်ႉ ပဝ်းၵႃၼ်ႇ ၵၼ်ၵိူၼ်ႈယူႇ၊ တႂ်ႈမိူင်းမူဝ်းမူဝ်း ၶၢဝ်းၶိူင်ႈၵႃၼ်ႇ ၼၼ်ႉ ၵေႃႈၵဝ်ၵႂႃႈ ႁူမ်ႇၵႃၼ်ႇ မၼ်းမူၼ်ႈသိုဝ်း ပၼ်လႂ်ၵူၼ်းမိူင်းတႆးႁဝ်းယူႇ လိုဝ်းၼႆႉ၊ လိုဝ်း ၼႆႉ ၶဝ်ႁၢင်ႈၶိူင်ႈပၼ် မႄႈမိူင်းတႆး ၵူႈပေႃးႁၢင်ႈလီသုတ်းၼၼ်ႉသေ ပၼ်တၢင်း ၵတ်းယဵၼ်ၵူၼ်းမိူင်းတႆးႁဝ်းယူႇ။

ၵူၺ်းၵေႃးၶႂ်ႈမၢၵ်ႇ ႁူဝ်လႂ်ၵူၼ်းမိူင်းႁဝ်းတေ ၵမ်ႇ ၵတ်းၵမ်ႇ ယဵၼ်လႆႈ၊ ႁႃပ်ႈ ပိူဝ်ႈၶိုဝ်ယဵၼ်ႇ လိၼ်မႄႈမိူင်းတႆးလိူတ်ႇမႆႈယူႇ။ ၵူၼ်းမိူင်းတႆးလႆႈၶၢမ်ႇ တၢင်း မၢၼ်ႈမိူၵ်ႈမူၼ်ႈၶဝ်ၵမ်ႇ တြႃးၶိ ၶိူဝ်းတိူဝ်းတိူင်၊ ၵမ်ႇ တြႃးၵဝ်တႃႉ ၵူၼ်းမိူင်းႁဝ်းလိူမ် လိုဝ်းၼႆႉ ႁူၺ်ႇ ၼၼ်ႉ ၵူၼ်းမိူင်းတႆးႁဝ်းလႆႈယူႇ တႂ်ႈသူၵ်းတိၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈယိူလူင်းၶဝ်သေ

တုၵ်.ၶ|.ယႃပ်,ယႃၶၼ်းၶႃၶၼ်လႄႈယူ,ၵူႈမိုဝ်.ၶၼ်ဝၼ်းၶမ်ႈၼလႈ ၵျိဝ်ႇတေမူၶၼ်ႈသိူဝ်းလွမ်း လႆႈသၽ|,ဝတၢင်းႁၢင်ႈလီၵွၼ်,ၼမႈမိူင်းတႆးလ|,။

ၶမ်.ၶူင်းၵူၺ်း..... တွင်းမႃႇလွႆႈႁဝ်းယွင်ႈလူးလိူဝ်းၵၼ်ယုင်လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ မိူၵ်ႈမႂ်ႈၶဝ်ၵဝ်ၵူၼ်းမိူင်းႁဝ်းၵူ|,ႁၢပ်,ၸျူးၶဝ်သေၵမ်,ပၼ်ၵိၼ်ၶဝ်ႈၵိၼ်ၶမ်.ၵိမ်, ၵိမ်.တိမ်တိမ်၊ မၢင်ပွၵ်ႈလိင်.ၶဝ်ႈသႃၼ်လႆႇလႆႇၵေ|ႈမီး၊ ၵမ်,ႁၢပ်,လႆႈတိၵ်းၵိၼ်. ငိၼ်းၶေ|းလႄ.ႁၢပ်,၊ၵမ်,ၵူ|,လႆႈတိၵ်းထုပ်.ပေ|.ၼလႈၵူၼ်းမိူင်းတႆးႁဝ်းလႆႈတႃႇၵူ|, မီးတင်းၶမ်၊ လိူဝ်သေၶၼ်.ၵမ်,တြူးသေၵၼ်.ထၼ် လုၵ်ႈယိင်းၶႄင်းသႃဝ်တႆး၊ လုၵ်ႈယိင်းၶႄင်းသႃဝ်တႆးႁဝ်းလႆႈၵႃႇ၊ လႆႈတႃႇၵူ|,ၵွပ်ႈၶဝ်ၵၼ်.ထၼ်ၵေ|ႈမီးတင်း ၶမ် လိူဝ်သေၶၼ်. ၶင်,ၵျိဝ်လိူဝ်.ထႃတ်ႈတႆးႁဝ်းပေ|းတေ ၵႃႇလႆႇၵူ|,ၶၼ်ႈမိုဝ်းၶဝ် ၶၼ်. ၶဝ်တမ်းဝႆ.ယိၼ်ၵႃၶၼ်ၶင်၊ 40 ပီၵျႃႈၵူၼ်းၶိူဝ်းၵွၼ်,ၵႃႇလႆႇၶၼ်.ယူ,၊မိူၼ်ၶင်, လုၵ်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈမိူၵ်ႈမႂ်ႈၶဝ်ၼတ,ၶ|ႈၵျူၼ်းၵိုၵ်းတင်းၶႄင်းယိင်းတႆးႁဝ်း ပေ|းၵိူတ်, မ|းလုၵ်ႈၵွၼ်,၊တီႈသိူမႃႇၵိူတ်,ၶၼ်.တေလႆႈဝ|ႈပီၼ်လိူဝ်.ၶိူဝ်းမၢၼ်ႈဝ|ႈၶၼ်။ ပေ|း ပီၼ်ၶၼ်မ|းလိုၵ်ယိၼ်ႈ 40 ပီၶၼ်.တႆးႁဝ်းၵၼ်ဝ|ႈၶၼ်.ၶဝ်တေၵူမ်ၵိုၼ်ၵႃႇလႆႇၵူ|, သေ တေယိၼ်းပီၼ်လိူဝ်.ၶိူဝ်းမၢၼ်ႈၵူ|,ယဝ်.။ ၵၼ်ၶၼ်.ပီၼ်ဝ|,တ|.ၵူၼ်းၶိူဝ်းယႂ်, ၵူမ်ၵိုၼ်ၵူၼ်းၶိူဝ်းၵွၼ်,ၵိူဝ်ႈ။ ၶမ်.ၶူင်းၵူၺ်း.... မိူဝ်ႈၵွၼ်,တႆးႁဝ်းမီးဝၢၼ်ႈမီး မိူင်းမီးၵုပ်.ပိူင်,ယွင်းငမ်းမ|းႁၢင်းၵူၺ်းၵိူဝ်ႈ။ ဝၢၼ်ႈမိူင်းတႆးလူင်ၵၼ်ပူ,မွၼ်,ပၢၼ် ၵွၼ်,ႁဝ်းၼတ,တင်ႈဝႆ.ပၼ်ႁဝ်းၶၼ်.မၢၼ်ႈမိူၵ်ႈမႂ်ႈၶဝ်ၵမ်,တြူးသေသိမ်းၵဝ်ပိတ်ႈ ၵိူဝ်ႈ။ ၶဝ်ၶၼ်.ႁၵ်းလင်ပိတ်ႈၵူမ်းၵိၼ်ၵိၼ်,ၵၼ်တီႈပၢင်လူင်သေၵမ်,ၵ|းၵၼ်ႁဝ်း လႆႈလွမ်းၵၼ် တိုၵ်းၵလ|းၶ|ႈယိူၵ်,မ|း လိူဝ်းၶၼ်.ၵေ|ႈ ၵမ်,ၶပ်.ထိုဝ်သေ ၵမ်,တြူး လႄ.ထဝ်ႈယွ|.ၸျူ. ၵ|,ၶ|,၊ တိၵ်းလႄ.ၵဝ်ဝၢၼ်ႈမိူင်းတႆး ၶႃႇပၼ်ၶဝ် ၵမ်းလိၼ်းသုတ်း မိူင်းတႆးလိူဝ်.ထႃတ်ႈတႆးႁဝ်း လႆႈတူၵ်းပီၼ်ၶီႈၶ|ႈၶဝ် လုမ်းလုမ်း ယဝ်.ၵိူဝ်ႈ။ၵွပ်ႈလွင်ႈတၢင်းလိူဝ်းၶၼ်.တင်းသိင်ႈၼလႈတႆးႁဝ်းထေၵျိတ်းၵျိဝ်မူၶၼ်ႈသိူဝ်း လႆႈလ|,ၶမ်.ၶူင်းၵူၺ်း....။

တွၼ်ႈတ|,ၵူမ်ၵိုၼ်လိူဝ်.ထႃတ်ႈႁဝ်းလႆႈၶၼ်. မၢၼ်ႈမိူၵ်ႈမႂ်ႈၶဝ်တိၵ်းတိင် ပ|းလိၵ်ႈလႆႇပႃႇၵမ် ယိင်ႈၼေႈတႆးႁဝ်းလူးၵွၼ်,ၵိူဝ်ႈ။ ယူႈႁၵ်.လိူဝ်.ထႃတ်ႈတႆး

ႁဝ်းၶဝ်ၵၢၼ်ပဵၼ်မေႃသွၼ်ၶဝ်၊ လုၵ်ႈႁိၼ်းၶဝ်၊ ၵူၼ်းမိူင်းၶဝ်သိုပ်ႇပူင်သွၼ်ပၼ်ၵၼ် လွႆႉ.တိုဝ်းၵဵတ်ႇ ၼႄႁေႃႉ.ၵင်ႈလိူင်းသိမ်းပၼ်ယူႇ လိူဝ်းၼၼ်ႉ. ၵေႃႈမၢၼ်ႈမိူၵ်ႈမွႆႈၶဝ်ၵမ်ႇ ၶွႆႈႁၢၼ်၊ ၵမ်ႇတူၺ်းလႅႈလႆးလႆး၊ တဵၵ်းတီႉ.လုပ်းသွႆႇ ၶုၵ်ႈၶိၵ်ႈလၢၵ်ႈ၊ လိူဝ်းၼၼ်ႉ. ႁဵတ်းၵမ်ႇ ထြႆးမႆးမွႆးႁူႉ.လွမ်းယူႇ ၵမ်ႇလွႆႈၼႆႇ ၼမ်ႉ.ၶူင်းၵူၺ်းၼႆ ၼင်ႇႁိုဝ်လုၵ်ႈ လၢၼ်တႂ်းႁဝ်း ၵၼ်တေမႆးမိူဝ်းၼႆႈပေႃးတေလႆႈႁူႉ.လွမ်းၼၼ်ႉ. လွႆႈတဵမ်ႈပိုၼ်းဝႆႉ.

ၼတႇမုၵ်ႉ.ၵူၼ်းၵိုၼ်း
ဝၼ်းလိုၼ်းယၢတ်ႇၼယ
ၵမ်ႇၼၶႁၼ်တၢင်း
ဝၢင်းယဵၼ်ၵမ်ႇတဵတ်ႈၼဵတ်ႈ
ပိုၼ်.ပဵတ်ႈၵၼ်ပႆႈ
တဵၵ်ႇယႆႈၵၼ်မႆး
ႁဝ်းႁႆးၵမ်ႇယွမ်ႉ.ႁူမ်းႁိုင်ယဝ်ႉ.။
ၵွပ်ႈႁဝ်းၵမ်ႇယွမ်ႉ.ၵၼ်
ယၢတ်ႇယၢၼ်ပဵၼ်လႆႈလုမ်း
ထိုင်ပေႃးသုမ်းႁဵင်းလႆႈ
တႆႈတၢင်ပိူၼ်ႈယႆႉ.ၶဝ်း
ၵမ်ႇၶိမ်သဝ်းသေပွၵ်ႈ
ႁူဝ်မႆႇလွၵ်ႈသွၼ်ႉ.ႁၢပ်ႇၸႂ်းမၢၼ်ႈလႆႈပိူးမိူင်းယဝ်ႉ.?
ပေႃးၼၼ်ႉ ....?

ပၼ်လႄႈ။ တၢင်းႁၵ်ႉတ်းမၢၼ်ႈမိူဝ်ႈမႂ်ႇၶဝ်လိုဝ်းၼႆ. လိၵ်ႉပ်းၵေႃႉၼႄႉ ၵိုဝ်ႈလိၵ်ႉပ်းၵေႃႉႁၵ်ႉင်း ၼႄႉၸလႈ ႁဝ်းၸင်ႉလႆႈ ယိပ်းၶိုင်ႈ ႁႃင်ႈၵၢင်ႉသေ ယိုၼ်ႉၵဝ်ၶိုၼ်း၊ လိုဝ်ႉၸၢတ်ႈ ႁဝ်းဝၢၼ်ႈမိူင်းႁဝ်း၊ ယိင်ႈၸေႈလိၵ်ႈလႆႈႁဝ်း၊ သုႉသၼႄႉႁဝ်းၵၼ်လႆႈတူၵ်းယၢၵ်ႈ တူၵ်းယၢၼ်ယူႉၼိူင်းမိုဝ်းမၢၼ်ႈၶဝ်ၼၼ်ႉ.ၵိုဝ်ႈ။

သုႉသၼႄႉလိုင်ႈတႆးႁဝ်းၵေႃႈ မၢၼ်ႈမိူဝ်ႈမႂ်ႇၶဝ် ၵမ်ႉ တြႃးတၢၵ်းတၢင်ဝ်.ယူႉ ၵဝ်ၵိူင်းႁၼႄႉ.သုႉသၼႄႉၶဝ် ၵူႈပိူင်ပိူင် မႃးၶဝ်ႈလိမ်ၵူႈလႆႈ၊ တၢၵ်းတၢင်လႅင်ႈပိုၼ် ၵႅၵ်ႉယိုၼ်လိၵ်းထမ်းတြႃးတႆး၊ တၢၵ်းတၢင်ၼိူဝ်သင်ႉၶႃႉယႁၢၼ်းတႆးလိုဝ်းၼႆ.ၵိုဝ်ႈ။ လိုဝ်သေၼႆ.ၵမ်ႉႁႃး ပႁပ ၶဝ်ၼၼ်ႉ.ၵေႃႈၵမ်ႉတြႃးသေ သေ.သႅမ်းသင်ႉၶႃႉယ ႁၢၼ်း၊ၵေႃႉ.သင်ႉၶႃႉယႁၢၼ်းထၢၵ်ႈၵေႃႉ.ႁၵ်ႉတ်းႁၢၼ်ၵေႃႉ.ထႆၼႄး၊ ပေႃးၵမ်ႉႁၵ်ႉတ်းလႅမ်း ၼင်ႉၶဝ် ၵဝ်တၢၼ်ႉတ်ႈလိုဝ်းၼၼ်ႉ. ႁၵ်ႉတ်းမႃးတင်းၼမ်၊ ႁႅပ်ႈၼႆလုမ်းလိုဝ်းယူႈႁၵ်ႉ. လၢတ်ႈႁဝ်၊ၼႆ.သၢၼ်ၶတ်းမသလ ၵူလ်ႈၵမ်ႉႁႃးသၢၼ်ၶတ်း၊ႁႃး ဝႃႉတႃ.ၶႅမ်ႉမိုဝ်ႉ ၼိတ်.ယူႉၵိုဝ်ႈ။

ၼမ်.ၶူင်းၵႅၼ်ႉၵူလ်း... ႁဝ်၊တေၵဝ်ၼိူဝ်.လိုတ်ႈၵသၢၵ်ႈလူႉၵၢပ်ႈဝ်.တႃ၊ ဝၢၼ်ႈမိူင်းလိုဝ်.ၶိုဝ်းႁဝ်းသေတေတိုၵ်းႁႃႈၵမ်ႉလႆႈၵမ်ႉလူး။ ႁႃႈပႆႉထိုင်တီႈယိူင်း ၵၢၼ်းတိုၼ်းတေၵမ်ႉႁူၼ်လင်ၶိုၼ်းလႃးလႃး ၵၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉ. ႁဝ်းၶိုၼ်းယႅၼ်းပၼ် ႁုမ်းပၼ်ႈတီႈမိုဝ်းၵိတ်းၼိုင်ႈ။

ပေႃးမိူင်းတႆးႁဝ်း ႁႅၼ်းၶေႃမႃး ႁူၼ်းမိူင်းတႆးႁဝ်းၵေႃႈတေမူၼ်ႈသိုဝ်း လႅမ်းလႆႈတၢင်းႁၢင်၊လိၵႅၼ်ႉမိုဝ်း တၢင်းႁတ်းယိၼ်ၵႅၼ်ႉမိုဝ်းၼၼ်ႉ.ၵူလ်းၵမ်ႉႁႃးတေ သိုဝ်းလႅမ်းလႆႈၼိူဝ်းၸႁႈတၢင်းႁၢင်ႈလိလႅမ်ႉသႅမ်ႉလူင်မိူင်းတႆးႁဝ်း၊ သိၼ်ဝၢၼ်ၵႅၼ်ႉၼူၵ်. တႅင်.လေႃးၵၼ်ႁႅင်. မေႃးယူႉတေႃႈမိူင်းမူဝ်းၶၢဝ်းႁၵ်ႉင်ႈၸလႈ ၵၢႆႁႅမ်မႅၵ်ႉပဝ်းၵႅၼ်ႉ ၵၼ်လိသိုဝ်းမူၼ်ႈလိုဝ်းၼၼ်ႉ.ယူႉၵိုဝ်ႈၼမ်.ၶူင်းၵူလ်း။

ႁႅပ်ႈပိုဝ်ႈၼၼ်ႉၸလႈႁဝ်းလႆႈပၼ်ၵၢင်ၵေႃႉမုင်ႈမႅင်းႁိူႈၸမႈမိူင်းတႆးလူင်ႁဝ်းလိဝ်း ႁတ်းယိၼ်သေႁမ် ၼႆၵိုဝ်ႈ။

ၼမ်.ၶူင်းၵႅၼ်ႉၵူလ်း လေႃႈယိမ်လႅမ်းႁုမ်.လႅမ်းၵိမ်ႁဝ်း—
ႁိူႈမိူင်းတႆးႁဝ်းပူတ်းပႅံႉလႆႈသေႁမ်း။

တႆႇမၢင်တႆးတိုၵ်ႉယွမ်ႉတႆးယၢပ်ႈၶႅမ်ႉ. တႆးဢွၼ်တေလႆႈၶဵၼ်းတႆးလိူဝ်သေ တႆး ၶဵၼ်းပိူၼ်ႈသေတၢႇ၊ ပေႃးၵမ်ႈပႃးၵွပ်ႈပိူၼ်ႈ (ၵွပ်ႈၵုမ်ႈ ၵွပ်ႈၵူၼ်းပိူၼ်ႈ) တေၵမ်ႈ ယၢပ်ႈပဵင်းၶႅင်ႇ - ၶႅင်ႇတၢႇတၢင်ႇၵၼ် "ႁူႉ" မၼ်းလႆႈလႆႈၵူႈၼၼ်းတေ. ယွႆႈၵေႃႈတေႁူႉ. ယူႈ။ ၵူၺ်းၵေႃႈ "ႁူႉ" ၵၼ်တေၵမ်ႈၶုၵ်းလွႆလႆႈ "ႁူႉ" ၶႆႈႁဵၵ်ႈၶဵၼ်းပိူၼ်းမၼ်းၶႅမ်ႉ. ယူဝ်ၶဵၼ်းလၢင်းမီး။

တၢႇတႆးတေယွမ်ႉ. တႆးပၢတ်ႈပိူၼ်ႉတင်းပိုၵ်ႈၶႅမ်ႉ (ၵွပ်ႈတႆးလၢမ်ႉၵူၺ်းၶႅင်ႇ ဝၢႆႈလႆႈသေတၢႇ) ႁူဝ်တီႈႁူဝ်လၢင်းမၼ်း ပိၼ်ၵွပ်ႈမၢၼ်ႈၶလႆႈ ယၢပ်ႈဝႆႉယူႈ ပေႃး

ဝၢႆႇခ်လိုင် ထၢင်ႇတေကမ်ႇမီးယႃႉ ၶႆႈဝ်ႁူဝ်ၸုတ်းဝုတ်း။

တီႈတၵ်ႇဂၼ်မၢႆးၵေႃးႁူပ်ႈမၢၼ်ႈ၊ တီႈကမ်ႇယွမ်ႉဂၼ်မၢႆးၶၢဝ်းႁိူင်ၵေႃႈႁူပ်ႈ မၢၼ်ႈ တၢႆႇတီႈတေၶိုၼ်းယွမ်ႉဂၼ်သေတိုၵ်ႉ "မၼ်တိုမ်" ယူႇၼၼ်ႉၵေႃႈႁူပ်ႈမၢၼ်ႈ ကမ်ႇႁူပ်ႈမၢၼ်ႈၼိုင်ႈၵေႃႈႁူပ်ႈမၢၼ်ႈၼိုင်ႈကၼ်ဝၢႆႈၼၼ်ႉ. တီႈပႆႇႁူႉၵေႃႈ တီႈလၢႆႉ ၼၼ်ႉ. တေလႆႈဝၢႆးပိၼ် "တီႈပိုၵ်ႇမီႉၵုတ်ႇ"

ဂၢၼ်ပႆႈယိုၼ်ႉၡဝ်း ၡိတ်းမၢႆးၶၢဝ်းတၢင်းမၼ်း ႁိုင်ယဝ်ႉၼၼ်ႉ. ယိုၵ်ၵေႃႈမေ လၢတ်ႈ သမ်ႉပေႃးကိမ်ႇႁူ ယဝ်ႉ။ လိုင်ၡဝ်းၵုမ်ႇထိုင်းထိုဝ် ကမ်ႇကိုဝ်ႉလၢႆႉ. ၶိုတ်းလိုၵ် လၢႆႇ? ႁူပ်ႈတၢင်းယုမ်ႇ,ယမ်သီၼ်ႈတၢင်းပႆႈမိုင်းၡဝ်း ပၵ်ႇပိုင်ႈဂၼ်ၼၼ်ႉ. ပိၼ်ပိုင် ၶိုၵ်ႉလူင်မၼ်းၡၢႆႉ? – မၼ်းပႆႇလမ်ႇလွင်ႈယိုႇလူင် မိုၼ်ၼင်ႇၶေႃႈကၢင်ႈကၢၼ်းသိုင် သိုတ်း ၡဝ်းကၼ်ဝၢႆး "လိုင်ႈသဝ်းၶေႃ"၊ "ဘၢတ်ႈပုတ်းပွႆႇ" ၼၼ်ႉလႆႈယူဝ်း? သင် လိုဝ်ႉဝၢႆႈ ကဝ်ၶေႃႈၼ်ႉဝ်ႉယႆႇ,ၼေႃးၵွၼ်တၢင်းၼတေ. ထၢင်ႇတေကမ်ႇယၢပ်ႇယီၼ်း ပုၼ်ႈတၢႆႇသၢၼ်မိုဝ်းဂၼ်ၵ်ၼ်ႇၵ်ၵ်း။

ဂၢၼ်ပႆႈမိုင်းပႆႈ ယိုၼ်ႉၼ်ႉ ကိုင်ၼိုဝ် ပၼ်ႈယွၼ်းပိုၼ်းပၼ်သေ လႆႈၡိတ်း၊ ႁူပ်ႈကိုင်ၼိုဝ် ပုၼ်းယွၼ်းပိုၼ်းပၼ်သေ လႆႈၡိတ်းၼလႈ ပွင်ႇဝၢႆႈ ၶၢမ်ႇပိုၼ်ႉၼိုဝ် "တွၼ်ႈသွၼ်ၼိုင်းပိုၼ်း" (သမိုင်းသၼ်ထ်ႃးၜၢ) ပူၼ်ႉမၢႆးသေ တၢင်းၡိတ်း တၢင်း မူၼ်ႉၼမး၊ တၢင်းမူၼ်ႉၼမး တၢင်းၡိတ်း – ၶေႃၼ်ႉတေကမ် မီးယိုၵ်ကၼ်ဝၢႆႈကမ်ႇ လိုဝ်ႈလိုႈ၊ တေကမ်ႇမီးယိုၵ်ကၼ်ဝၢႆႈ ကမ်ႇၡပ်ႉတုင်းလႆး။

ပေႃးၼၼ် "တွၼ်ႈသွၼ်ပိုၼ်း" ၡဝ်းၼၼ်ႉသမ်ႉ. ပေႃးထုၵ်ႇလီကဝ်ႁွၼ် ကဝ်ငဝ်းသေ ၡိတ်းပိၼ်ၸူးဝၢႆး တွၼ်းတၢႆႇမူၼ်ႉၼမး ႁိုႈၼေႃႈဂၢၼ်ပုၼ်ႈယွၼ်း ပိုၼ်း ပၼ်ၡဝ်း ထုၵ်ႇမ်ၼ်ႈၶိုၼ်ႈၼေႃးၵူႇယဝ်ႉ. ကမ်ႇလိုၵ်ႈၡၢႆႉ?

ၼိုင်းပိုၼ်းၡဝ်းၼလႈ ပိုၼ်းမၢၼ်ႈကၼ်ပူၼ်ႉမၢႆးလႆႈပၢၵ်ႇလႆႈႁိုၵ်ပီးမိုင်းၼၼ်ႉ. လွၵ်းလႆႈတီႈမေ ငမ်ႁူဝ်မၢၼ်းလေႃႈဂၼ်ၼလႈ လွၵ်းလႆးမၢၼ်ႈမေ ငမ်ႁူဝ်တီႈ လေႃႇဂၼ်ၼ်ႉ. ယိုၼမ်လိုဝ်ယိုၵ်? ၼ်ႉ ကမ်ႇလၢင်ႈႁူႉတၵ်တ်ႈၼ်တ်ႈသေ တၵ်ႈၼၼဂၼ် လႆႈသေတၢႆႉ. – ၼတေႇကင်လီမ်ပၢၼ် တီႈႁိုင်းၼိုင်းကၢႆႇ,ၼေႃႇလၢၵ်ႈကၢႆႇ,ဝ ကၼ်မၢၼ်ႈ ၶဝ်ဝၢႆႈ (သျှမ်းခေတ် ၊ ဂငယ်သုံးခု – ဥသျှစ်ထု ၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် 888) ကၼ်

ပိၼ်ပၢၼ်ၶေႃၶမ်းတႆး လၵ်ႉသိူဝ်ၵႃႈၼႆႉၶႃႈ ဝွတ်ႉဝၢႆးမႃးၼႆ၊ လွၵ်းလၢႆးမၢၼ်ႈငမ်ႈႁၢင်ႈ တႆးလေႃႇၵၼ်ၼၼ်ႉ ႁဝ်းလႆႈၶၢမ်ႇမႃးလၢႆပၢၼ် လၢႆပွၵ်ႈၼမ်ယဝ်ႉ။ လိၼ်ၼႆသၢၵ်ႈ သေႇမၼ်းဝၼ်းမိူဝ်ႈၼႆႉၵေႃႈ လႆႈၵမ်းလႅၼ်။

တႆးၶဝ်ႈထႆးၼႆႉ ပိၼ်ၶိူဝ်ႉလိူတ်ႈ လိူဝ်ႉထၢတ်ႈလိၵ်ႈၵၼ် မႃးသေတႃႇ ၶေႃၶမ်း လၵ်ႉၶႃႈတႆးႁဝ်း သမ်ႉငိူဝ်ႈငႃႇ တူၵ်းလွၵ်းမၢၼ်ႈ ၵျူးလႅၼ် သူၼ်းၵၢဝ်သေ ၶၢမ်ႇၵူၺ်ႇ တိူၵ်းထႆးတႆးတၢင်းမၢၼ်ႈ လိၵ်ႈမိူဝ်ႈပၢၼ်ၶေႃၶမ်းမၢၼ်ႈ "ပယိၼ်ႉၼွင်ႇ" "ၵလွင်းယယူး" ၶဝ်လိူဝ်းၼၼ်ႉ၊ ၶိူဝ်းၵဝ်ႇ ၶွင်မွၼ်ႇထႆး ၵၼ်ၶုၼ်မၢၼ်ႈလႅၵ်ႇပၼ် ၼမ်ႉတူၵ်းၼမ်ႉယွႆႉမၼ်း တီႈလၵ်ႉႁႃႉတႆး မိူၼ်ၼင်ႇ - ဝူဝ်းတွင်း၊ ငိုၼ်းတၢင်းၵူး တွင်း၊ ယူႈၵင်ႈၵဝ်ႇထႆး ၵၼ်မီးတီႈမိူင်းၼၢႆး၊ ဝၢၼ်ႈၶဝ်ႈဝၢၼ်ႇယၵ်းၵဝ်ႇမိူင်း ထႆးၵၼ်ပိူၼ်ႈလၵ်ႉၼႂ်းၶေႃသိ ပေႃႉၵွၵ်ႇဢၢၵ်ႇၼႆး ပြူးႁႃႉသိၼ်မိူင်းထႆး ၵၼ်မီး တၢင်းသႅၼ်ၸီ မိူင်းယႆ - လိၵ်ႈလိူဝ်းၼႆႉငူႇ တိူၵ်ႉပိၼ်သၢၵ်ႈသေ ၵၼ်တႆးလႆႈၶၢမ်ႇ တၢင်းမၢၼ်ႈ ငမ်ႈႁၢင်ႈတႆးလေႃႇႁၢင်ႈထႆးမႃးလွၼ်ႉလွၼ်ႉ။

လိၵ်ႈမိူဝ်ႈပၢၼ်လၵ်ႉႁႃႉ 33 မိူင်းၶိူဝ်းလိူင်ႈတႆးႁၢင်းၼၼ်ႉ မၢင်ပွၵ်ႈမႃး မိူင်းၶိုၼ်ႈၸလႈမိူင်းၶိုၼ်ႈၵႂၢႆႇလႆႈတိူၵ်းယၼ်းၵၼ်မႃးလိူဝ်းၼၼ်ႉ ၵေႃႈၵမ်ႉသူႈလွတ်ႈ ၵၢင်းပယေႃးၵ မၢၼ်ႈ (ၵၼ်ၵၢဝ်တႆးလေႃႇႁၢင်တႆး) မႃးၼင်ႇၵဝ်ႇ ၵၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉ တီႈယိပ်းၵမ် လိၼ်ၼမၼ်း မိူၼ်ၼင်ႇတုၵ်ႈၼႆႉ ၵၼ်ၶိုၼ်ႈ - ၵၼ်မၢၼ်ႈၶဝ် တၢမ်ႈၸၼ်။

...............[[သက္ကရာဇ် ၁၂၆၁ ခုနှစ် တွင်သျှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း "မိုးမိတ်မြို့ မှ ကချင်တောင်စားစော်ဘွား" ပုန်ကန်သောင်းကျန်းရာ ပထမ လဲချားစော်ဘွား နှင့်ဗန်းမော်ဝန်ထောက်မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ကျော်စွာ ဦးတုတ် (နောင် ၁၂၃၅ နတ်တော်လတွင် အတွင်းဝန်အရာသို့ တိုးမြှင့်ခြင်းခံရ၍ အမြောက်အတွင်းဝန် "မိုးထားမြို့စား" မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ဇေယျသူဖြစ်လာသူ) တို့ကိုစေလွှတ်တိုက် ခိုက်စေသည်။

၁၉၇၉ ဂျူလိုင် ထုတ် အမှတ် ၄၀၃ ထုတ် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းပါဒဂုံခင်ခင်လေး ၏၊ "မိုင်းကိုင်မြို့စားဦးရန်" ဆောင်းပါးမှ။]]

ပေႃးတေၵၢဝ် တွၼ်ႈသွၼ်ၶိုင်ႈပိုၼ်းဝူးၸႃႉ ၵမ်ႉၵူးၼၼ်ႉၵွၼ်ႇ။ ပူး

လူၺ်ႈတၢင်းယၢမ်ႈတၢင်းသူင် သၼ်ႇၶူဝ်ႇၶမ်ႉလိုၵ်တီႈၵဝ်း ၵၼ်ၵႃႉၵၢၼ်ႉ ပိူၼ်ႈမႃး လူၺ်ႈလၢႆး "ဝၢၼ်ၵိၼ်တီႈ – ၶမ်ႉယိူင်ႈတႃႈၼမ်ႉလိၵ်း" ၵမ်ႈယွင်ႈၼၼ်ၵေႃႈဝႃႈလႆႈ။ ပိုၼ်းၵၼ်တီႈလႆႈၵၢၼ်ႉၼၼ်ႉ ယွၼ်ႉၵၢၼ်လိူဝ်ႈယိၼ်ၵွၼ်တၢင်းလင်ႇပႃးသိုၵ်းလိူတ်ႈ ၼၼ်ၼႆ ပၢႆႈလူင်းမႃးတၢင် ၶၼ်း ၵၢၼ်ပိူၼ်ယိူၼ်ႇလိၼ်လိူင်ႈတၢႆး ယၢမ်းလိၵ်လိူဝ်း ၶၼ်ႉၵေႃႈ တိူၵ်ႉပိၼ်ပိုၼ်းတွၼ်ႈသွၼ်လၢႆးလၢႆး။

ႁၢၼ်ႉတေႃႇယၢမ်းလိၵ်တီႈၵဝ်း ၵမ်ႈယွင်ႈတိူၵ်ႉလႆႈၶၢမ်ႇလွၵ်းၶၼ်ၼ်ႉ၊ ယၼ်း ပႆႇၵျၵ်းဝၼ်ၵွၵ်ႇလႆႈ ၶၼ်ႈၵူမ်ႇၶီႈမႃႇၶၼ်ၼ်ႉ သၢသမ်ႇသေပိူင်ၸလႈ လင်ႇဝႃႈ တႃႇ ယွမ်ႉႁူမ်ႈၵၼ်ပိၼ်ၵွၼ်ႈလိၵ် မမ်းလိၵ်တၢင်းပိူၵ်းၶၼ်း ယၢပ်ႇဝႆႉယူႇၶၼ်လင်ႇၵွႆႈဝႃႈလႆႈ။

လၢတ်ႈထိင်းလၢႆးၶိူင်းၸတ. ပွင်ႇဝႃႈတၢင်းယၢမ်ႈသၼ်ႇထေႇ "ၵတ်းတီႈ" ႁဝ်ႈၵၼ်မီးလွၵ်းၵူၼ်ႈ လွၵ်းလၢမ်းၶၼ်ၼ်ႉ ႁဝ်းသမ်ႉၵႆႉယူႇၵမ်ႇႁူႉတူဝ်ၶူဝ် ၵမ်ႇႁူႉ ႁၢင်ႈသေ လူင်လိူမ်းပဵတ်ႈ။ၵမ်ႇၶၼ်ၵေႃႈလႆႈဝၢၼ်ၵိၼ်တီႈၶင်ႇၵၼ်ၵေႃႈ ထၢင်ႇ တေၸပ.ပိူၼ်ႈၵိၼ်ပိူၼ်ႈလႆႈယူႇၶၼ်ၶၼ်ယၢဝ်။

ၶိုၵ်းလိူင်လႆႈမိူဝ်ႈပီႊ 77 ၊မိူဝ်ႈလၢႆးႁူပ်ႉၵုပ်ႇတွင်းထၢမ်ၵၢၼ် တင်းတီႈၵေႃႉၵဝ်ႇ မိုတ်ႈၵိုဝ်း ၵၼ်ပဵၼ်လုၵ်ႈငိုၼ် လၢင်ႉလမ်ႇမိူၼ်လိူဝ်ႇ ၵၼ်လိူဝ်ႈယႅၼ်ႇၵေႃႉၶိုင်ႈ။ ၵပ်း ၵႃႇလူၺ်ႈလုမ်းပၢႆးယိုၼ်ႉလိုင်ႈတီႈၵဝ်း ႁိုတ်းၵၢၼ်းလုမ်းလုၵ်ႉယိုၼ်ႉ ၶွမ်ႊမိဝ်ႊၶဝ်သ် ၸလႈ မၼ်းယင်းၵုပ်ႇၸေပၢင်းၵၼ်ထိုၵ်မၼ်းသေ ထၢမ်ဝႃႈ (ပႃႇတီႇၶွမ်ႊမိဝ်ႊ ၶဝ်သ်မၢၼ်ႈတင်းမိူဝ်ႈ 1939 ပႃႇတီႇၶမ်ႊမိူဝ်ႊၶဝ်သ်ၸၶ ၵၢၼ်ပဵၼ်ပေႃႈလိၼ်ႉမၢၼ်ႈ တင်းလိမ်မိူဝ်ႈ 1921 ၊ ၵၢၼ်ပၢႆႈယိုၼ်ႉတီႈၵဝ်း ၶၼ်ႇႁၢၵိုတ်ႇပဵၼ်မႃးမိူဝ်ႈ 58 ၊လွင်ႈ ႁူပ်ႉတၢင်းထုပ်း ပိူၼ်ႈၶမ်ႉလိူဝ်ၵဝ်း၊ လၢႆးတၢင်းယိၼ်တီႈၵေႃႈပေႃးယိုၼ်ႉ ၵွၵ်ႈတူၺ်း ပိုၼ်းႁၢၼ်ႉတေႃႇပၢၼ်မႂ်ႇၶၼ်ႉ ပိူၼ်ႈလွၵ်းလၢႆးလၵ်း လိၼ်းလိၼ်ႇမႃးၶမ်ႉလိူဝ်ၵဝ်း ၊ လၢၼ်ႇလိၼ်းၸမ်ႈၵေႃႈလႆႈဝႃႈပိူၼ်ႉၶူပၢမ်ႈတီႈလိင် လိၼ်လိူဝ်ၵဝ်းၸလႈၵဝ်းၵိတ်း ၵေႃႉပိူၼ်ႈၶၼ်ႉ သမ်ႉဝႃႈၵမ်ႇၵၢၼ်းပႃးပိူၼ် ယိုၼ်ႉလွၵ်းၵဝ်းလႆႈသေ ၵၢၼ်းမိပ်ႇ ပၼ်ႈၵဝ်ၶမ်ႉတွၼ်းတီႈပိူၼ်ႈ၊ ၵၢၼ်းၶိုင်လၢႆးမၼ်းမူႇၸဝ်ႈၶိူဝ်ႉမူ ၵၢၼ်းငမ်ႁူဝ် မၢၼ်ႈၶဝ် ၶင်ႇၵၼ်လေႃႇၵၼ်၊ ၵၢၼ်းၶုတ်ႈၶေႃႇလူၵ်ႈထွင်းၶဝ် ၵၼ်ဝႃႈၶၼ်ႉ တေပဵၼ်လႆႈငၢႈယူႇႁႃႉ? လၢႆးၵၼ်ႁဝ်ႉဝႃႈ ႁဝ်းၵၢၼ်းၵိၼ်ပိူၼ်ႈလႆႈၶၼ်ႉ ယူဝ်

ပိူၼ်ႈတၢင်းၵူၼ်းတၢင်းႁဝ်းသေ သမ်ႉၵူၼ်းႁၢင်ႈႁဝ်းၵူႈလၢႆးယူဝ်း?)၊ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

မိူဝ်ႈၼၼ်ႉ ၵူပ်ႉပိူဝ်ႈယူႈတိုမ်ႈလိၵ်ႈၵေႃႈ "လႆႈဝၢၼ်ႈၵိၼ်တႆးၼၼ်ႉ ၵၼ်ၵေႃႈ ႁဝ်း ၵမ်ႉ ၵၢၼ်းၵၢၼ်ႉပိူၼ်ႈ၊ တေလၢင်ႈၵိၼ်ပိူၼ်ႈလႆႈယူႉ" - ယိင်းထၢင်ႉတိူမ်ယုမ်ႉယမ်ၼၼ်ႉ ၼၼ်ၼေလႈ (ပေႃးတေဝႃႈၼၼ်ၼႄ. ပိူၼ်ၵၼ်တင်းၵမ်ႉ ယုမ်ႉယမ်ၼမ်ႉၵတ်ႉ ႁဝ်းၶိုၼ်းသေ သၢင်းယဵပ်ႉတၢင်းၶႅၼ်ႉ တႆးႁဝ်းၵူႈ၊ ပိူၼ်ၵၼ်တင်းပႆႉၶဝ်ႈ တိူၼ်ႉႁၢၼ်ၸူးၶိုဝ်သေ ၵူပ်ႉဝူၼ်ႉၼမ် ၵမ်ႉလၢင်ႈၶဝ်ႈထမ်ႈၼေလႈ လင်ႉၵမ်ႉလၢင်ႈႁႃ လႆႈၶိုၼ်ႈယိုင်ႉလႆႈ) - ၼၼ်ႉမၢႆးၵွၼ်ႉယူႉ။

ၵူလႆးၵေႃႈပေႃးယူႉတီႈ ၶၢဝ်းယၢမ်းငဝ်းလႆႈဝၼ်းမိူဝ်ႈၼၼ်ႉ. တူလႆးႁၼ်ဝူၼ်ႉ. သၢင်လိုင်ၶိုၼ်းၵူႉၺပ်ႉ မၼ်ႈ ၵူမ်း ၵၢၼ်တႆးၵေႃႉယူႈတိမ်ႈလိၵ်ႈဝႃႈၼၼ်ႉယူႉ။တီႈ ၼႄႉမၼ်း ႁဝ်းၵမ်ႉထုၵ်ႇလီထၢင်ႉလၵ်ႉၶိုၼ်းၼမ်ႉၵတ်ႉတၢင်းၶဵၼ်ႉတူဝ်ၵဝ်ႉ၊ ၵမ်ႉ ထုၵ်ႉလီ ၵမ်ႉယုမ်ႉယမ်ၶိုၼ်း တၢင်းမေလွၵ်ႈလႆႈတူဝ်ၵဝ်ႉၼၼ်ႉ - ဝႃႈလႆႈ သေတႃႇ ၵေႃႈ ပိူင်လူင်မၼ်းၼၼ်ႉ. ႁဝ်းလူဝ်ႉလႆႈမေတိၵ်ႈ တူင်ႁိဝ်ႈလင်ႈတူလႆးလွၼ်ႉၵိၼ် ၼမ်ႉၵတ်ႉႁဝ်းလီငၢမ်းသေ ၶိုၼ်းမၵ်ႈမႆႈႁႅင်ႉၵိမ်းလွၵ်ႈၵူၼ်ႈလွၵ်ႈလၢမ်ႉႁဝ်းယူႉ။

ၵၢၼ်ပႆႈမိူင်း ၵၢၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉ ပေႃးၸိုတ်းၵေႃႈလႆႈလိၼ်ႈ၊ ပိူင်လူင်ၵၢၼ်မၵ်ႈ တမ်းတီႈ ၶိုၵ်ႉၼမ်ႉမၼ်းၼၼ်ႉ. ပိၼ်လွင်ႈၸိုတ်း၊ ၵၢၼ်ၵိမ်ၵမ်ႉပႃးၵမ်ႉယဝ်ႉ. သမ်ႉ ပိၼ်ၵၢၼ်လိၼ်ႈ (ၸိုတ်း - Strategy ၊ လိၼ်ႈ Tactic)၊ ၸိုတ်းၼေလႈ လိၼ်ႈၼၼ်ႉ တိုၼ်းၵိုၵ်းၵိုင်ၵၼ်၊ ၵၢၼ်လိၼ်ႈၼၼ်ႉ လွမ်းၼင်ႉ ၶေႃႈယိုင်းၵၢၼ်းၼေလႈ ပုၼ်ႈ တႃႇ ႁၼ်းလိၵၢၼ်ၸိုတ်းမီးသေ လႆႈလိၼ်ႈသေတႃႇ၊ - ၸိုတ်းလေႈ ၵမ်ႉလိၼ်ႈၼၼ်ႉ ၵမ်ႉလွင်ႈၵၢၼ်ပႆႈမိူင်းၼၼ်ႉ တင်းလုမ်ႈႁႃႉႁပ်ႉတုင်းႁၢၼ်ထိုင်မိူၼ်ၵၼ်သေတႃႇ "လွင်ႈ လိၼ်ႈ" ၼၼ်ႉမိဝ်းပိူၼ်ႈလၢတ်ႈၵၼ်၊ မိဝ်းပိူၼ်ႈၵေႃႉဝႃႈ လပ်းသူပ်းလပ်းပၢၵ်ႈၵမ်ႉ လွင်ႈ။ ၵၢၼ်လူဝ်ႉလၢတ်ႈၼမ်ၼမ်ပိၼ်ပိူင်လူင်မၼ်းၼၼ်ႉ. မိဝ်းပိူၼ်ႈဝႃႈ "ၸိုတ်း" ၵူလႆး "ၵမ်ႉလိၼ်ႈ" ၼၼ်ႉၵူလႆး။

တီႈႁဝ်းၼႄ. ၵမ်ႉလွင်ႈလိူင်ႉၼၼ်ႉ၊ တေၵၢၼ်းၶိုင်ႁႃလိၼ်ႈၵူလႆး၊ ပႆႉလႆႈ လိၼ်ႈသမ်ႉပေႃးၼေလႈႁႃယၢဝ်ႉလူမ်း ၵေႃႉလၢတ်ႈၼၼ်ပိူၼ်ႈဝႃႈ "ပေႃးၵမ်ႉလိၼ်ႈႁိုဝ်

လႆး၊ ႁဝ်းလူဝ်ႇလိၼ်ႈ – ႁဝ်းတေလိၼ်ႈလိူင်ႉၶဝ်လိူင်ႉၶႆ” ၶႆသေၵႂႃႇၵဝ်ပိၼ်ၵႂႃႇ ႁူဝ်လူင်ႉ၊ ပိၼ်သႂႃး “ပႆႇလႆႈၼေ ႁူၺ်းမၼ်းယဝ်ႉပဵၼ်ႈ” မႄးၵမ်ႈၶမ်။

ၵူၺ်းၵႂႃႇပေႃးတေသိုပ်ႇလၢတ်ႈလူၺ်ႈ “လွင်ႈလိၼ်ႈ” ၶဝ်ႉထိုင်ႈလိူင် ၵွပ်ႈ တွၼ်ႈသွၼ်ၶွင်ႇပိုၼ်းႁဝ်းၵေႃႈ မီးမႄးပၢၼ်သိုပ်ႇပၢၼ်ၵၢၼ်ႉတေႃႇပၢၼ်မၢၼ်ႈၶၢဝ်ႈ မိူင်းသွင်မၢၼ်ႈၶႆႉယဝ်ႉ။ ၶႂ်ႈလိၼ်ႈၵႂႃႈသင် လိူင်ႉႁိုဝ်ၵေႃႈလီ – လွင်ႈလိၼ်ႈတေႃႇ မၢၼ်ႈၶဝ်ႉ လီၵၢဝ် သုတ်းၵွႆႈၸူးယႃႈၵင်ႈမၼ်း ႁူႈယဝ်ႉယႃႇပဵၼ်ႈယဝ်ႉ၊ လူဝ်ႇၵဝ် လႂ်းလိၵ်းတေႃႇလိၵ်း – ၵွင်ႈတေႃႈၵွင်ႈၵူၺ်းယဝ်ႉ။

ပေႃးပႆႇၶႂ်ႈလၢပ်ႇ ပႆႇၶႂ်ႈပေႃးသေ သမ်ႉၶႂ်ႈသိုပ်ႇ ထၢမ်းတူၺ်းထိုင်ႈၶႆၵေႃႈ ၵူဝ်တႆးႁဝ်း လိူဝ်းပိၼ်ယူႈလွမ်းလင်လီၵမ်ႇမေႃဝူၼ်ႉၵၢင်ႈၶဝ် ၵမ်ႈယွင်ႈ တူၵ်းပိၼ် “ယိူဝ်ႇ” ပိူၼ်ႈလႆႈလႆႈၵူၺ်းယဝ်ႉ။ “ၵူဝ်တႃႇယူဝ်ႇသမ်ႉလိၼ်ႈယၢမ်း” ၶဝ်ႉၵမ်ႇမီး ထိုင်းၵမ်ႇလီၵေႃႇထိုင်း၊ ၶႂ်ႈမေႃၵႂႃႈႁိုဝ်မေႃ – မေႃၵၢၼ် (မေႃလိၵ်ႈယေးလၢင်ႈ လူးတၢင်းၵႂႃႇ) ၶႆၶဝ်ႉယွႆႈၵမ်ႇႁူႉၵေႃႈၵူၺ်းၵူဝ်ၵူင်ၵူၼ်ႈမၼ်းၵႂၢင်ႈထိုင်ႈယူႇ။

မိူဝ်ႈတေၶဝ်ႈမႄးႁၢတ်းၵၢၼ်ပႆးယိုၼ်ႉၶဝ်ႉၼေ ယွႆႈၵေႃႈ ၵိုင်ၶိူဝ်မီးႁၢင်းလွႆ လိူဝ်ႉလၢတ်ႈသေ ၵၢၼ်းမႄးၶဝ်ႈပႄးလွႆႈၵၼ်ပူၵ်းတၢင်ႈ ႁူႈၵႃႇၶႄႉပႆးယိုၼ်ႉ တီႇ မူဝ်ႇၶရေႇသီႇ လိူဝ်ႉလၢတ်ႈႁဝ်း တူဝ်းတွၼ်းၶိုင်ႈၶိုင်၊ ၵၢၼ်းမႄးႁၢတ်းသၢင်ႈႁူႈပိၼ် ယွၼ်းလီ တႃႇလိူဝ်ႉလၢတ်ႈၼေႉၼေႉ။ ယူႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈႁဝ်း (ၼေႇလိမ်ၵေႃႉသိုၵ်း တေႃႇယူႈၵွၼ်ႁူဝ်) လိူဝ်းၵၼ်လႆႈတူၵ်းသုမ်း လူႇလိုတ်ႈၵူႇၶဝ်ၵေႃႈ မိူဝ်ႈလွႆလမ် တေၶၢတ်ႇၶဝ်ႉ – “တွၼ်ႈတႃႇထၢၼ်ႈၵူၼ်းၵမ်ႇမီးၶူဝ်းၶွင်ႁဝ်းၶဝ်ႉ ပၼ်ႈယွၼ်း ၵဝ်ႁၢပ်ႇထၢမ်းၶေႈၵၢၼ်မႄးသုတ်းယဝ်ႉတီႈၶႆႈၼေႈ ၵေႃႉသိုၵ်းၶဝ် သိုပ်ႇၶတ်းလွႆ ၵူႇထိုင်ႈ တေႃႇၵၢၼ်ပႆးယိုၼ်ႉတီႇ မူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵူၼ်းမိူင်းႁဝ်း ၵွင်ႇၼေပႉသေၵမ်း” – ၶႆတေၵမ်ႇမီးယွႆႈၶုၵ်းလွႆလႆးဝႄးၵူႇသေၵေႃႉ။ “ၵွပ်ႈႁဝ်းၵမ်ႇယွမ်ႉၵၼ် လႆး ငၢႈၼေႈ လင်ႇဝႄႈ ၵၢၼ်ပႆးယိုၼ်ႉႁဝ်း ၵမ်ႇၶိုၼ်ႈသင်ႉ” – ၶႆယွႆႈၵေႃႈ တၼ်းႁူႉ ဝူၼ်ႉၶႂ်ႈလႆးသေ လႆးတူၵ်းသုမ်းၵူႇလွၼ်ႉလွၼ်ႉ။

ၵၢၼ်ပႆးယိုၼ်ႉႁဝ်း ၵၼ်လႆးၵဝ် ၶိုဝ်ႉလိုတ်ႈႁူဝ်ႇၶႆႈ ႁၢတ်းပိၼ်ငဝ်ႈ တိုၼ်း သေ လႆးၵဝ်သႂႃလွႆ ၶပ်ႉႁူဝ်ပၢၵ်ႇႁူဝ်ႁိုင်မၼ်း လိၵ်ႈတၢင်သိုဝ်ႇတၢင်း ႁၢတ်းမႄးၶႆႉ

ၵမ်ႉလုမ်ႈဝႃႈၵၢၼ်ႁဵတ်းလႅၼ်ႈ – ႁဵတ်းၵိၼ်ၶၼ်ႇ ယုမ်ၵေႃႈတေမေႃလၢတ်ႈ။ တၢင်းသမ်ႉ တၢင်းမႅၼ် တၢင်းမေႃလၢတ်ႈၶေႃႇ ယုမ်တေၵမ်ႉယွမ်းယုမ်။ ၵုလ်ၼးၵူႈ ႁဝ်းတေႁဵတ်း လႆႈ – ၵမ်ႉႁဵတ်းလႆႈၶေႃႇ မၼ်းၵိုင်ၶိုဝ်ငဝ်ႈငႃႉ ၵၢၼ်ဝႃႈ ႁဝ်းတေယွမ်ႇၵၼ်လႆႈ ၵမ်ႉယွမ်ႇၵၼ်လႆႈ – ၶႆႇၶေႃႇၵုလ်ၼး။ ပွင်ႉဝႃႈပေႃးၵမ်ႉယွမ်ႇလႆႈၵေႃႈ ၵမ်ႉႁဵတ်း လႆႈ။ ၵွပ်ႈၶေႃႇလႄႈ ၵၢၼ်ပႆးယိုၼ်ႇၶႆ ပေႃးမေႃ ယွမ်ႇၵၼ်ၸဝ်ႉတေၵိုင်ႉတၢင်း ႁဵတ်းလႄႇသေ ၸဝ်ႉတေၵမ်ႉပွင်ႉဝႃႈႁဵတ်းၵိၼ်။

ၵမ်ႈယွင်ႈလႄႇ ၶေႃထိုဝ်တိုဝ်ထၼ်သေ တေၶိုၼ်ႈလၢတ်ႈၵၢမ်းတူၵ်ႈဝႃႈ (ႁဝ်း

ယၢမ်းယွင်းလိူၼ်ႁူၵ်း
ယူၼ်တူၵ်းတႃႉသေႉ
ၵူၼ်းၵေႉတုၵ်ႇၶႃႇ
ၶေႃႈယႃႇလမ်သွမ်ႉ
ၶွၼ်းၵွမ်ႉလဝ်းၵွင်ႈ
ၵမ်ႈယွင်ႈလုမ်သိူဝ်း

တၢင်းမိူဝ်းၵမ်ႉၸူၼ်ႇ
ဝူၼ်ႇလွင်ႈပွႆးတိုၵ်း
လႆႈယိုၵ်းၵၢၼ်းၵႂႃႉ
လတ်းယႃႉတိုဝ်ၶဝ်ႈ
ၵွင်ႈယဝ်ႈတမ်ၸေႃႉ
ၶွၼ်းၸေႃႉသီႈၵဵင်း
သႅင်ႁဵင်းၵွင်ႈထၢၵ်ႈ
လိုပ်ႈၶေႃၵ်ႈလူလ်ႈလမ်း
ၵမ်းၵမ်းမၢၼ်ႈပႆႈ
ယၢတ်ႉယႆႈယၢၼ်ၵၼ်
ၶမ်ႇတႃယၢၼ်ပေႃးၵွၵ်ႉ
လႆးတဵင်းႁူၵ်ႉႁဝ်းသွၼ်
တေၵွၼ်လမ်းၶဵၼ်ထႅင်ႈ
ၶေႃင်းႁၢၼ်ႁဝ်းၵူၵ်းလႅင်ႈပွႆႇယူႉ
ယၢၼ်ႉသူႉယူႈၶဵၼ်ၵူဝ်မႃးၸေႇ။

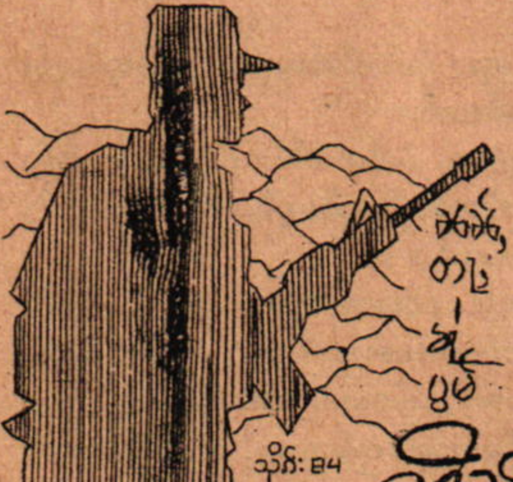

သိုၵ်း ၒ4
ယိၼ်း

ၵႂၢမ်းတေႃႇၵူဝ်းၵၢၵ်း

ၵ်တ်းဂါခ်ပ်ါးယိုခ်. လိုဝ်.လါတ်ႈသေ ၡဝ်းခိုခ်ႈၵ်တ်းခုခ်ယု, ခိုဝ်ခိ,လိဂ်း "ပိုင်ႈ ဂေါႈပိုင်ႈ - တ်ဂ်ႈဂေါႈတ်ဂ်း" လိုဝ်.လါတ်ႈဂုခ်းမိုင်းၡဝ်းခခ်. ၡဝ်းယိတ် ၡါ. ? လွင်,တေ ကမ်,ခ်ခ်းသေပုခ်ႈ သ်ဂ်,လ်ဂ်,ပ်ခ်မါခ်ႈမါးခိ, ဂုဝ်လိုဝ်.လါတ်ႈၡဝ်း ခခ်. ဂိုဝ် ? —ခ်ယုႇ,။

ပေါးပ်ခ်ခခ်ဧတ. ဘေပ်ခ်လ်ါး ကခ်ၵ်တ်းပခ်ပုခ်ႈလိ လိုဝ်.လါတ်ႈ က်ခ်းကါခ်းကဝ်လိုဝ်.လါတ်ႈ ပုတ်းပွ်,သေတါ.၊ တေခိုခ်းပိခ်,တ်ဂ်းတ်င် လိုဝ်. လါတ်ႈ ကမ်,ခခ်လ်ါးလွဂ်းပိုင်လိုဝ်.လါတ်ႈယ်တ်.သိသ်ဂုလ်း။ ပ်ခ်လ်ါးကခ်ၵ်တ်း ဂိခ်ပ်ါးယိုခ်.ခေါခေါဂုလ်း။

ၡဝ်းယွမ်.ဂခ်ခ်. ပုခ်ႈတါ,ယုဂ်.သုင်လုင်လခ်ကဝ်လိုဝ်.လါတ်ႈၡင်း ခိုခ်ႈ ယ်ု,၊ ၡဝ်းကမ်,ယွမ်.ဂခ်ခ်. မိုခ်ဂခ် တင်းၡဝ်းခိုခ်းတ်ဂ်းတ်င် လိုဝ်.လါတ်ႈၡဝ်း ပွင်,ဝါႈ ၡဝ်းခ်ုႈၵ်တ်းခုခ် ခိုဝ်ဂုခ်းမိုင်းၡဝ်းလ်ါလ်ါ၊ ခ်ုႈၵ်တ်းဂိခ်ဂါခ်ပ်ါးယိုခ်. လ်ါလ်ါသေမါး။

ၡဝ်းကမ်,ယွမ်.ဂခ်ခ်. ပွင်,ဝါႈ ၡဝ်းကမ်,ဂိုင်,တင်းၵ်တ်းပ်ါးယိုခ်.၊ ယုႈ ၡတ်းၡါခ်ၡဝ်းကခ်လ်ႈတုဂ်းသုမ်းဂုါ,လိုဝ်းခခ်.ဂေါႈ တေကမ်,မိးတိႈပွင်,၊ တေ မိုခ်ခမ်.ထွဂ်,သ်ါးဂုလ်းယဝ်.။

ဂါခ်ပ်ါးယိုခ်.ခ်. ၡဝ်းၵ်တ်းဧတ.ၡါး ? ၵ်တ်းလ်ခ်ႈၡါ. ;၊ လွင်ႈယွမ်.ဂုမ်ႈ လင်,ပ်ခ်တိႈခပ်.ခါ လင်ႈတ်ဂ်ႈလခ်.မ်ါမခ်းယဝ်.။

ၡဝ်းၵ်တ်ႈဂ်င်ႈၵ်တ်းဂါခ်ပ်ါးယိုခ်.ၡါ.?၊ ၵ်တ်းဂါခ်ပ်ါးယိုခ်.ၡါ.? ၵ်တ်း ဂိခ်ပ်ါးယိုခ်.ၡါ. ? ကခ်ဝါႈခခ်. – ဂါခ်တုဝ်ထုပ်းလွင်ႈယွမ်.ဂုမ်ႈ လင်,ပ်ခ်တိႈ ယင်,တ်ဂ်း တုလ်းခမ်.လိုဂ်.ခမ်.တိုခ်ႈမခ်းယဝ်.။

မိုခ်ခခ်ခင်,ဂဝ်,၊ လွင်ႈယွမ်.ဂုမ်ႈခ်. ၡဝ်းတေၵ်တ်းဧတ.ၡါ. ? တေလိမ်း တုလ်းလ်ါလ်ါၡါ. ? တေဂွတ်,ဂ်,ပွ်.တုလ်းငဝ်းလ်ါးမခ်းဂွခ်,ၡါ. ? ကခ်ဝါႈခခ်. မခ်းကိင်ခိုဝ်ငဝ်ႈငါ,ကခ်ဝါႈ (တ်ိးၡဝ်းခင်,ဂခ်တေဝ်.ဂခ်ပ်ခ်ယ်ု,ၡါ. – တေ ကဝ်ဂွပ်ႈပုခ်ႈပ်ခ်ပိုင်ခိုဂ်.လုင်မါးဝုခ်.သါင်ခဝ်ႈယုင်ႈလွမ်းၡါ. ?) ခ်ခခ်.ဂုလ်း။ ။

ၡဝ်းၵ်တ်းဂါခ်ပ်ါးယိုခ်.ၡါ. ? ၵ်တ်းဂိခ်ပ်ါးယိုခ်.ၡါ. ?

တီႉ မူဝ်ႉ ၶ ရေႉ သီႉ ၶင်ႇ ၵၼ် ၵေႃႈ လႆး

ၶုၼ်းၵေႃႈၵၢၼ်ပၢႆးယိုၼ်ႉၵူႈပၢႆးပၢႆး၊ ၵူႈပၵ်းယၢင်၊ ၵူႈလွၼ်ႉၵ်ၼ်ၵၢၼ်ၶဝ်ႈပွႆး တိုၵ်းႁၼ်းသၢင်ႈယူႉႁၢင်းယႂ်ႁၢင်းမၼ်း ယၢမ်းလိဝ်ၵူႈဝၼ်းၼႆ - ပၢႆးယိုၼ်ႉၵၢၼ် လုၵ်ႉၵေႃႈတေဝႃႈတိုၵ်းၵဝ် ပႃးတင်းပုၼ်ႈလႆႈတီႉမူဝ်ႉၶရေႇသီႉ၊ ယွၵ်ႉၵေႃႈတေဝႃႈ တူင်ႉဢိုင်ၶဝ်ႈပွႆးတိုၵ်းပုၼ်ႈတႃႉ ႁွႆႈလႆႈၼိုၼ်းလွင်ႈထၢင်ႉႁၢင်ႈတီႉမူဝ်ႇၶရေႉသီႉ - ၼ်လွၼ်ႉလွၼ်ႉ။

ၵူလ်းၵေႃႈတေလႆႈဝႃႈပိၼ် တီႇမူဝ်ႉၶရေႇသီႉ ကၼ်ကမ်ႇမိုၼ်ၵၼ်ၵမ်ႈဢမ်၊ ပိၼ်တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႉ ကၼ်ပၵ်းယၢင်ၸေလႈ လွၼ်ႉၵၼ်မၼ်းပၵ်ႉပိုင်ႈၵၼ်ၵမ်ႈယွင်ႈ တင်းဢမ်။ ၵွပ်ႈဢၼ်ၸေလႈလိူဝ်ႈကၼ် ႁူင်ႉႁိၵ်ႈႁပ်ႉတုင်း ယုမ်ႇယမ်ၸၵွၵ်ႇယၢင် ႁၢင်ႈမၼ်းၸေလႈ လွင်ႈကဝ်တီႈပွင်ႉမၼ်းၵေႃႈ လင်ႉဝႃႈပၵ်ႉပိုင်ႈ ၵၼ်ၵူႇပိၼ်လႆၢ လိူဝ်ႉလႆၢပိုင်း တီႉမူဝ်ႇၶရေႉသီႇ လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ၊ တီႉမူဝ်ႉၶရေႉသီႉၵူၼ်းမိူင်း၊ တီႉမူဝ်ႇၶရေႉသီႇမိူဝ်ႉ၊ တီႉမူဝ်ႇၶရေႇသီႉ သူဝ်ႇၸႅဝ်ႉလိတ်ႉ၊ တီႉမူဝ်ႉၶရေႉသီႇလိူဝ်ႉ လၢတ်ႈၵူၼ်းမိူင်း၊ တီႉမူဝ်ႉၶရေႇသီႇ ပႃႉလီႉမၼ်ႇ - လိမ်လိူဝ်းၼ်ႉၵူႃႉ ၵႆႉလႆႈ ငိၼ်ႈလူၼ်ႉၵူမၢင်ပွၵ်ႈ။

ၵၢၼ်ပၢႆးယိုၼ်ႉ တူင်ႉဢိုင်တႃႇပုတ်းပွႆႇ ကဝ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ၊ ၵၢၼ်ယိပ်းၵွင်ႈ ၵၢင်ႇႁၼ်းသၢင်ႈပၢႆးယိုၼ်ႉတိုၵ်းကဝ်လိုင်ႈသဝ်းၶေႃ ကမ်ႇဢၼ်ပၢႆးယိုၼ်ႉတီႉမူဝ်ႇၶ

ရေႇသီႇ ထိူဝ်ႉလၢတ်ႈႁဝ်းဢႅတႃႉ ၵေႃႇသၢင်ႈပူၵ်းတင်ႈႁူႈမီးၵႃႇၶႄႇ တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ထိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ယၢမ်းလုၵ်ႉယိုၼ်ႉၼႆႉ ၵူၼ်းတၢင်းသေ ယၢင်ႈၶိုၼ်ႈထူးလွၵ်းပိူင်လၢႆး "တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇပႃႇလီႇမၢၼ်ႇ" ။

ပၵ်းယၢင်လွၼ်ႉၵဵၼ် တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်သိုၵ်းပၢႆးယိုၼ်ႉႁဝ်း တူင်ႉၼိုင် တိုၵ်းၵဝ်မုင်ႈယိူင်း ၶိုႈႁူႈပဵၼ်ႁူႈလႆႈမီးၼႆႉ. တိုၼ်းၵမ်ထွႆႈလွၵ်းပိူင်လၢႆးထဝ်ႈၵႃႇၶႄႇသမ်ႇလွႆပိူင်လွႆၶဝ်ႈပႃးၶူၼ်းၶဝ်း ႁဵတ်းပဵၼ်ၶႄႈတိူဝ်ႈ။

လွၵ်းပိူင်တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ လၢႆးပႃႇလီႇမၢၼ်ႇ ၵၼ်ၵၢၼ်ပၢႆးယိုၼ်ႉႁဝ်းတေ ပူၵ်းပွင်ဝၢႆးထိုင်ႈမိူင်း သဝ်းၶႄႇ - ထိူဝ်ႉလၢတ်ႈပူတ်းပွႆႇ ယဝ်ႉၼၼ်ႉ၊ ၶွမ်ႉမိဝ်ႉၼီသ်၊ သူဝ်ႇသျႄႇလိတ်ႉၶဝ်၊ ယူႈၵိူင်းယၢႆႇသီ၊ လုၼ်ႉလိူဝ်ၶဝ်၊ ယူႈတုင်းႁပ်ႉပၢႆး ဝူၼ်ႉၵၼ်လႅင်ၶဝ်၊ ယူႈယိပ်းၵမ်သၽႃးတြႃး ၵယိထမ်ႇမႃႇ မၢၵ်ႉသ်ၶဝ်၊ ၵူၼ်းႁၼ်မၢၵ်ႇၶၵ်းပေႃးယိူၵ်ႇ ၶဝ်လိမ်ႇသျႄႈမၼ်းသေ ဢႆႉဢႆႉထိၸၼ်းႁူင်ႉႁိုၵ်ႈဝႃႈ တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇထဝ်ႈၵလၢင်း၊ တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ထဝ်ႈငိုၼ်းသႃး၊ တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇထဝ်ႈၵႃႇၶႄႇယၢႆႇၶူႇ - ဝႃႈၼႆႉ။

ၵူၺ်းၵႃႈ သၢင်ထိူဝ်ႉဝႃႈ ယိပ်းတိုဝ်းၵျၢင်ႉၵမ်ႁဵတ်းလွမ်း လႆႈယဵၼ်ႈယဵၼ်ႈ သိုဝ်ႈသိုဝ်ႈထိုင် တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ပႃႇလီႇမၢၼ်ႇၼႆႉ. ထင်ႇပဵၼ်ၶမ်ႉတီႈၵိၼ်လိၼ် တီႈယူႇႁၢၵ်ႈႁူဝ်တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇတင်းလၢႆ သေပဵၼ်မွၼ်းတပ်း တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်ထဵတ်ႈထၢင်ႇ ၵၼ်ၵမ်ႇပႃးလွၵ်း ပိူင်ထဝ်ႈၵႃႇၶႄႇသင် ၵမ်းလဵဝ်ၵၼ်ဝႃႈ ၶၼ်ႉယူႈသၢၼ်ၶတ်းတီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ပႃႇလီႇမၢၼ်ႇၶဝ်ၵမ်ႈယွင်ႈ ႁူႉယူႇသေတႃႉ ႁွပ်ႈၶဝ်ၵမ်ႇထၢင်ႈမေႃၶဝ်ႈ ပႃးၶွင်းတူင်ႇၶွပ်ႇ မၼ်းလႆႈၼလႈ ထင်ႇဝႃႈၶပ်ႁဵတ်း ၼူလႃႇထၢင်ႉ၊ ထင်ႇဝႃႈထူးလၢႆးၼႄထိုဝ် တိုဝ်တၼ်သေ တၵ်းၶိုၼ်ၶွႆႈပိၼ်ႈ ယိုၼ်ႉ ယူႇမၵ်းမၵ်းၵူလ်း။

ၵပ်းၵႃႇ လွင်ႈတီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ပၵ်ႈၼင်ႇတၢင်းႁူႉ ယူႈတမ်ႈလိၵ်ႈယိုၼ်း ၶိုတ်းၼလႈ ပေႃးတေတူလ်း မိူင်းမၢၼ်ႈယၢမ်းလိဝ်သေ တၵ်ႈၼၶိုဝ် ထမ်းပႃး ယိုၼ်ႉ တင်းလၢႆထိၼၼ်းဝႃႈ လုင်ပွင်ထိုင်ႈ မသလ ၼႆႉယိပ်းတိုဝ်းလၢႆးယဵတ်ႉသိသ် သူဝ်ႇသျႄႇလိတ်ႉ သေထွႆႉလွၵ်းပိူင်ထဝ်ႈၵႃႇၶႄႇပႃႇတီႇ (မသလ) ပႃႇတီႇလိဝ်ဝႃႈ

ၼႆ၊ ပၵပ ၵေႃႈတေႃႈၶင်ႇၼၼ်၊ ၼိုင်ႈၶၢမ်းမေႃထီးလွၼ်း လိူဝ်ပိူၼ်ႈသေႁွင်ႉ ပၢဝ်ႇပၼ်လိုဝ်ႈ မသလဝႃႈ "လူင်ပွင်လိုင်ႈသိူၵ်းလဝ်ႈၵႃႇၼႄႇပႃႇတီႇလဵဝ်" – ဝႃႈၼႆတႃႇသေႇၵွၼ်ႇ။ ၵူၺ်းၵႃႈပေႃးတေ ထတ်းသၢင်တူၺ်းလႆၢးႁၼ်တ်း ပၵပ ၊ လွင်ႈမၵ်းတမ်းယႅၼ်ၵၢၼ် ပၵပ၊ ၶေႃႈယုမ်ႇယမ် ပၵပ ၼႆၵေႃႈမၼ်းၵူၺ်းယိပ်းတိုဝ်း လွၵ်ႈပိူင်လဝ်ႈၵႃႇၼႄႇပႃႇတီႇလဵဝ် သေၵၼ်းၵၢၼ်းယိူင်းမၢ် လိူၼ်းသုတ်းမၼ်း ၵေႃႈၵၢၼ်း ပူၵ်းတင်ႈလႆၢး "လွၵ်ႈပိူင်လဝ်ႈၵႃႇၼႄႇ, ထၢၼ်ႈၵူၼ်းၵမ်ႇမီး ၼူဝ်း ၶွင်" ၵၼ်လဵဝ် – ၵၼ်ပႅၼ်ၶိူဝ်းၵမ်မိုဝ်း "ၼူင်းၵၢင်ၶွမ်ႉမိဝ်ႉၼိသ်" မၼ်းၼၼ်ႉ ၵူၺ်း။ လိူဝ်သေလွၵ်ႈပိူင်လဝ်ႈၵႃႇၼႄႇ ထၢၼ်ႈၵူၼ်းၵမ်ႇမီး ၼူဝ်းၶွင်မၼ်းၵၼ် လဵဝ်ၼၼ်ႉမၼ်းၵမ်ႇပၼ်ပႃႇတီႇမုၵ်ႉလုမ်းလွႆမီးလႆႈတင်ႈဢေႇယၢမ်းလဵဝ်တေႃႇထိုင် မိူဝ်းၼႄႈၵၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉ ယွႆမီးတႃၵေႃႈမေႃလူ ယွႆမီးႁူၵေႃႈမေႃထွမ်ႇႁူႉထိုင်ယူႇ။ ယွၼ်ႉၼၼ်ဢေလႈ မသလ ဢေလႈ ပၵပ ၼႆႉ ၵဝ်ႉဢၼ်းၵႃ – ၵႃဢၼ်းၵဝ်ႉ လဝ်ႉ ဝဝ်ႉၼင်ႇၵၼ်ၵူၺ်း။

ၵမ်ႇၵႃး မသလ ဢေလႈ ပၵပ ၵူၺ်း၊ လိုင်ႈမိူင်းၵၼ်ယိပ်းတိုဝ်း လွၵ်း ပိူင်လဝ်ႈၵႃႇၼႄႇသူဝ်ႇဢေႇလိသ်၊ လွၵ်းပိူင်လဝ်ႈၵႃႇၼႄႇ, ထၢၼ်ႈၵူၼ်းၵမ်ႇမီး ၼူဝ်းၶွင်ၶွမ်ႉမိဝ်ႉၼိသ် ၶဝ် မူၼ်ၼင်ႇၡႃးသျႃး၊ ဢၶႇ၊ မိူင်းၶွမ်ႉမိဝ်ႉၼိသ်ၵၼ် ယူႉႁူပ်ႉဝၼ်းၵွၵ်ႇ လိူဝ်းၼႆႉၵေႃႈ တေႃႈၶင်ႇၼၼ်။ လိူဝ်သေပႃႇတီႇၶွမ်ႉမိဝ်ႉ ၼိသ်ၶဝ်ၼၼ်ႉ ၶဝ်ၵမ်ႇပၼ်ၵူၼ်းလုမ်း မုၵ်ႉယုင်ပႃႇတီႇပၢႆးမိူင်း ၵၼ်လွႆမီးႁူႈႁူဝ် မႃႇပိင်းၶင်လႃးလႃး။ ပၼ်မီးၵေႃႈၶဝ်ႈလိုဝ်ႈ ၶင်ႇယၵ်းၵူဝ်ၵူၺ်းသေ လႆႈတွပ်း ႁူင်ပ်ႉၼေႃးလပ်းလိၼ် တႃႇၶဝ်ဢၼ်ၼေႃႈတူဝ်ႈႁႂ်ႈမီးၼွင်းၵူင်ႈမိုဝ်းၶဝ်ၵူၺ်း။

မူၼ်ၼင်ႇၵၼ်ၶဝ်ဝႃႈ ပူၵ်းတင်ႈၵေႃႇသၢင်ႈ ႁႂ်းၵႃႇၼႄႇလိုင်းမိူင်းတူၵ်း ႁွတ်ႈၼွင်းမိုဝ်း ထၢၼ်ႈၵူၼ်းၵမ်ႇမီးၼူဝ်းၶွင်၊ ထိုင်တီႈလၼ်ႉၵၼ်ယိပ်းတိုဝ်ႉၵျၢင်ႉ ၵမ်ႁိတ်းသၢင်ႈလွမ်း လွၵ်းပိူင်လဝ်ႈ ၵႃႇၼႄႇထၢၼ်ႈၵူၼ်းၵမ်ႇမီး ၼူဝ်းၶွင်ၵၼ် ဝႃႈၼၼ်ႉ – လႆႈတင်းဝႃးၵဝ် တမ်ႈၵဝ်ႉႁူႈၸေႃႈပပ်ႉၵျၢမ်ႉ ၵယိတမ်ႇမႃႇၶဝ် ၼေႃလႆၢလႆၢၵူၺ်း၊ တီႈဢေႇတႃႉမၼ်းၵေႃႈၵႃႇၼႄႇ လိုင်ႈမိူင်းၵၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉ တိၼ်း တေၵမ်ႇၵူႇ တူၵ်းႁွတ်ႈၼွင်းမိုဝ်း ထၢၼ်ႈၵူၼ်းႁွတ်းယၢၼ်ၶဝ် သေပ်ႉၵ်ႉသေၵ်း။

တေပ်ခ်ထၢခ်ႏဂူခ်းကုပ်.ပူိင်ႇ ယိပ်းလိူဂ်ႏခိုင်းပၢႇတီႇခွမ်းမိဝ်းခိသ်ခဝ်ဂူလ်း (ကခ် ဝၢႏခဝ်တၢင်တူဝ်။ ခဝ်ပဂ်းဟွင်ပၢံးဝူခ်.၊ ခဝ်ဂ်ုတ်းလိင်.ဂ်ုတ်းလူ၊ ခဝ်ယွမ်းလုံပ်ခ် ထၢခ်ႏဂူခ်းကမ်ႇမီးဒူဝ်းခွင်ခဝ်) – တေခင်ႏဂိခ်ခွခ်းဂိခ် လုပ်ႇသူတ်.ကဝ်ခမ်. ဝၢခ်ခမ်.လိမ်း တီႇမူဝ်ႇခရေႇသိႇ သမ်.ပေၢးခမ်ဒွခ်းလိူဝ်သေ ထၢခ်ႏဂူခ်း ဂွတ်းဟၢခ် ဧတ.ဧတ.။ ခိုခ်းပ်ခ်ထၢခ်ႏဂူခ်းမိုႇထင်ႏ ထၢခ်ႏခိုင်ႏဂူလ်းခဝ်သေ ယိပ်းလုံ.လွဂ်းပူိင် ကၢႇခၠႇခဝ်ဂၢႏပ်ခ် ဧလႇရှၢခၢႏမွပ်.တိဂ်းတ်င် ဂ်ုတ်းလံႏခိူဝ် ထၢခ်ႏဂူခ်းတၢင်ႇထၢခ်ႏခင်ႇဂဝ်ႇ။

ကမ်ႇလိူဝ်သေ ယူႏကွခ်ဂူဝ်လခ်.သုင် ခိုင်းလုမ်းခမ်းခၠႏပၢံးမူိင်း ပၢႇတီႇ ခွမ်းမိဝ်းခိသ် ယူးဂူဝ်းသလပ်. – ကခ်ယၢမ်ႏရွမ်းမိုဝ်းလမ်လုံ တင်းလွမ်လိုင်ႏ တီးဘူဝ်း (Marshal Tito) မၢး၊ ကခ်လိုဝ်ႏဝၢႏ မီး လူဝ်း ဝ်ခ်း ဂျီးလသ် (Milovan Djilas) သမ်.ပေၢးထိုင်တီႏလံႏ တ်မ်ႏကွဂ်ႇပပ်.လိဂ်ႏ ထတ်းသၢင်ခေၢႏ ယူပ်ႏယွမ်းဃိတ်းပူိင်ႏ ခွမ်းမိဝ်းခိသ်ကခ်ဝၢႏ "ထၢခ်ႏဂူခ်းမိုႇ" (New Class) ခ်ခခ်.မၢးယဝ်.။

ကမ်ႇလိူဝ်သေ လိုင်ႏပူဝ်းလ်ခ်း (Poland) ဓၢႏလူင်ပွင်လိုင်းခွမ်းမိဝ်းခိသ် လံႏလုၢးဂိခ်လုမ်းဂူခ်းဂ်ုတ်းဂၢခ်လွတ်ႏလ်ဝ်း (Solidarity Free Trade Union) ခဝ် သၢခ်ခတ်းတူင်.တိုခ်ႇ တေၢႇသူႏခိုခ်းထိုင်တီႏ ပေၢးကမ်ႇဧဂႏလိတ်ႏလံႏ ဂ်ုတ်း ရွိႏတင်းလုမ်ႏဟွၢ. လိခိဝ်.မိုဝ်းသုံႇ။ ကမ်ႇဂၢးခခ်.ဂူလ်း လွင်ႏထတ်းသၢင်ခၢဝ်ႇ ငၢဝ်းလုမ်ႏဟွၢ. BBC သမ်.ပေၢးထိုင်တီႏလံႏမီး ခေၢႏမဂ်းမံၢဝၢႏ ကခ်ပ်ခ်ဖြၢး ခွမ်းမိဝ်းခိသ် – တူင်မၢဂ်.သ် (Karl Marx) ခဝ်၊ လီးခိခ်း (V. I Lenin) ခဝ် ဓၢႏသင်ဝၢႏခဝ်ပံႇတံ၊ ကမ်ႇခခ်တံၢလုဂ်.ခိုခ်းမၢးလိုင် ခဝ်ဓၢႏတေၢႏတေကမ်ႇ လၢင်ႏဂ်ုတ်းဂျိဝ်ဧဂႏလိတ်ႏလံႏ လွင်ႏဂိတ်ႇခွင်ႏ ပူဝ်းလ်ခ်း လံႏ – ခ်ယူႇ။

ဂွပ်ႏခခ်ဧလႏတီႇမူဝ်ႇခရေႇသိႇ လံၢးလုံသမ်ႇလုံပူိင်လုံကမ်ႇဝၢႏ၊ ပေၢးပ်ခ် တီႇမူဝ်ႇခရေႇသိႇကခ်မီးပၢး၊ ကခ်တၢင်တူဝ်၊ကခ်ဂ်ုတ်းလိင်.ဂ်ုတ်းလူ၊ ကခ်ပ်ခ် ခၠႏတိူဝ်ႏ လွဂ်းပူိင်လဝ်း ကၢႇခၠႇလိုင် တီႇမူဝ်ႇခရေးသိႇ ကခ်လုံဓၢႏ တေ ကမ်.ဒူပ်းမ်ခ်ႏဂခ် တင်းဂူခ်းမူိင်း လိုင်ႏတံးရှဝ်းကခ်ရှဂ်.သၢ လွင်ႏငိမ်းယိခ်

လိူင်ပိူၼ်ႈသုတ်း(The most peace loving people)ၼႄၼၼ်ႇလႆးလႆး။

တီႉမိူဝ်ႉၼႆႉသိုၼ်ႉၵၼ်ဝႃႈၼၼ်ႇ ပေႃးတေၼၼ်ႇၼႆႈ ငဝ်ႈပိုၼ်းမၼ်းလိၵ်ႈပိုၼ်း လိုၼ်၊ ယူႈႁူႉႁၼ်လူင်ႇလိၵ်ႈ လူင်ပၢၼ်ၵရိၵ်ႇႁိုဝ်ႈႁိုင်း၊ "ၵရိသ် တူဝ်း တႃးလ်" (Greek philosopher Aristotal)ၼေႉပိုတ်ႉ ႁူဝ်တီႈမၼ်းမႄ လၢတ်ႈၵၢၵ်ႉၵႂ်ႇ တိုဝ်းမႃး၊ တီႉမိူဝ်ႉၼႆႉသိုၼ်ႉ Democracy ။ ပၼ်ၵႂၢမ်းၵၢင်းၵိတ်း၊ လုၵ်ႇတီႈၶႃႈ ၵႂၢမ်းၵရိၵ်ႇ Demokration တင်ႈၼေႉလိမ်မိူဝ်ႈပၢၼ် "ဝၢၼ်ႈမိူင်းလိူင်ႈဝဵင်းၵေႃး ထိၼ်း" (Athens City State)ၵၢဝ်းၼိူဝ်းၵရိၵ်ႇမိူဝ်ႈႁူၼ်ႉၼဝ်ႁိူဝ်ႈႁိူင်းၼႄၼၼ်ႇယိၼ်း ပၼ်မႃး။ DEMO – ပိုၼ်ႇၵူၼ်းမိူင်းတင်းလႆ၊ KRACIA – လွင်ႈၵုပ်ႇပိူင်ႉယွင်းငမ်း။ ပွင်ႉဝႃႈလႆးယွင်းငမ်းၵူၼ်းမိူင်းတင်းလႆတီႈပွင်ႉငဝ်ႈပိုၼ်းမၼ်းၼေ. ပၼ်ၵႃႉၼႄႉ ၼွင်ၵူၼ်းမိူင်း။ (လူင်ပွင်လိူင်ႈၵူၼ်းမိူင်းၵၢၼ်ၵူၼ်းမိူင်းၼဝ် ၼဝ်ႈပႃးယွင်းငမ်းပုၼ်ႈ တႃႉယွၼ်းလိုပိုၼ်ႇၵူၼ်းမိူင်း)ၼႆယဝ်ႉ။

လုၵ်ႇတီႈၼေၼၼ်ႈသေ ၵၢၼ်ငၢၼ်း ၵုပ်ႇပိူင်ႉယွင်းငမ်းလိူင်ႈမိူင်း၊လွင်ႈၵၢၼ် ပႆးမိူင်းလိူဝ်းၼၼ်ႇ သိုပ်ႉၵဝ်တီႈပွင်ႉလွၼ်ႇၵဵၼ်ၼင်ႉၼၼ်သေယိုပ်းတိုဝ်းမႃး။မၼ်း ၵမ်ႉလႆႈ လွၵ်းပိူင်တီႉမိူဝ်ႉၼႆႉသိုၼ်ႉ ၵၼ်လိၵ်ႉၼေထၢၼ်ႈၵူၼ်း၊

ၵမ်ႉလိူဝ်းတီႉမိူဝ်ႉၼႆႉသိုၼ်ႉ ၵႃႉၼႄႉၼွမ်းမိဝ်းၼိသ်ၵၢၼ် ပၵပ ၼဝ်ႁွင်ႇ သိၼ်ႉၵဝ်ႁိတ်းၼႄႈတိုဝ်ႈ ဝႃႈပၼ်တီႉမိူဝ်ႉၼႆႉသိုၼ်ႉၵူၼ်းမိူင်း၊

မၼ်းၵမ်ႉလိူဝ်ႈလွၵ်းပိူင်တီႉမိူဝ်ႉၼႆႉသိုၼ်ႉၵၼ်ပၼ် ၼိူင်ႈမိုဝ်းဝႃႉတ ၵၢဝ်း ၼိူဝ်းၵူၼ်းယိူႉ လိူင်ႇၼင်ႉၵၼ် မသလ ၼဝ်ၵဝ်ႁိတ်းၼႄႈတိုဝ်ႈ ဝႃႈပၼ်တီႉမိူဝ်ႉ ၼႆႉသိုၼ်ႉ သူဝ်ႉၼသျႉလိသ်၊

တီႉမိူဝ်ႉၼႆႉသိုၼ်ႉ ၵၼ်ႁဝ်းႁႃး လူဝ်ႉၵျူၵ်ႈၼႆႈလႆႈ ၼႆႈပၼ်ၼေလႈ ၵၼ်း ၵၢၼ်းယိူင်းမႃၼၼ်ႇ. ပၼ်တီႈမိူဝ်ႉၼႆႉသိုၼ်ႉၵၼ်ဝႃႈ "လွၵ်းပိူင် ၵူၼ်းမိူင်းၵၼ် ၼိုၼ်းၵုပ်ႇပိူင်ႉ ၼိူဝ်ၵူၼ်းမိူင်း ႁူႈပၼ်ယွၼ်းလိ တႃႉၵူၼ်းမိူင်း၊ ပုၼ်ႈတႃႉလိူဝ်ႇ လၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်း ယႃႉသႃႉ သႃႉသၼႄႉၼွင်ၵူၼ်းမိူင်းၼေလႈ၊ ထိင်ႈလႆးၼိူင်ႈႁွင်ႇ

ဝႃးတီႈမူဝ်ႈၶရေႇသီႇ ပႃႈလီႈမၢၼ်ႇ။ ၵမ်ႇလိူဝ်ႉတီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႈ ၵၼ်ပွမ်ၵၼ် ယၢင်း၊ ၵၼ်ပဵၼ်လွၵ်းပိူင်လဝ်ႉၵႃႇၼႄႈ ၶဝ်လိူဝ်.တိူဝ်းတွၼ်ႉတႃႇ ယၢမ်းတႃယွၵ်ႈ လိူဝ်ၵူၼ်းမိူင်း၊ ပဵၼ်တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႈ ၵၼ်ယုၵ်.ယွင်ႉပၼ် ႁဵင်းတူဝ်ႁဵင်းလိူဝ်လႄႉ ၼမ်.ၵတ်.တၢင်းၶၼ် ၵူၼ်းမိူင်းတဵမ်ထူၼ်ႉ" ....ၼၼ်.ယဝ်.။

ထဵင်ႉလႆႈၼိုင်ႉတေ. ပဵၼ်လွၵ်းပိူင် တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်ထၢင်ႇႁၢင်ႉ လွတ်ႉလဵဝ်း၊ ၵၼ်မုၵ်.လုမ်းပႃႈတီႇ ပႆႇမိူင်းၶဝ်ထၢင်ႇႁၢင်ႉၶေ.ၶဵင်ႇ ၶၢမ်ႇတၢင်း ပိုၼ်.ၵူၼ်းမိူင်းပၼ်ၵၢင်လိူဝ်လီၵ်ႉ တင်ႉၶိုၼ်ႉပဵၼ်လူင်ပွင်လိုင်ႉလိုင်ႉမိူင်း၊ ၵၼ်ႁွင်. ဝႃႉလွၵ်းပိူင်ပႃႈတီႇတင်းလႆႈ (Multi Party System) ၵမ်ႇၼၼ်လွၵ်းပိူင်ပႃႈလီႇ မၢၼ်ႇ (Parliament democracy system)ၼၼ်.ယဝ်.။

ၵူၺ်းၵေႃႉလိုင်ႉတီႈႁဝ်းၼႆ. ၵမ်ႇပႆႇလိူဝ်ႉဝၢၼ်ႉမိူင်း တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇၵၼ် ၼိုၼ်ႉယိူင်ႇၼိုတ်းပၢၼ်၊ ၵမ်ႇပႆႇပဵၼ်လိုင်ႉ မိူင်းၵၼ်လၼ်.ထၢၼ်ႉလွင်ႉယူႇ သဝ်း ၵူၼ်း၊ လၼ်.တၢင်းႁူ.ၵူၼ်း သိုင်မိူၼ်ၼင်ႇလိုင်ႉ US,UK လႄႉလိုင်ႉ Europe ဝၼ်းတူၵ်းၶဝ်လႄႉ ပဵၵ်.သမ်.ဝႃႉတေပူၵ်းတင်ႉလႆႈလွၵ်းပိူင် ပႃႇလီႇမၢၼ်ႇတီႇမူဝ်ႇ ၶရေႇသီႇ ဝႆႈလိုင်ႉမိူင်းသဝ်းၶေႃ ယဝ်.သေတႃ.ၵေႃႉ ပႃႇတီႇသူဝ်ႇၸေႃႇလိသ်၊ ပႃႇတီႇၶွမ်ႊမိဝ်ႊၼိသ်ၶဝ်တေ. ႁူ.တိူၵ်ႉၵႃႉ တိုၼ်းတေၵမ်ႇ ႁိူဝ်ႉလႆႉယူႇၼိူင်းၶွပ်ႇ ဝူင်းမႃႇမီႉသေၶဝ်းပႃးၶၢမ်ႇလိူၵ်ႉၵဵပ်း လိူင်.ၼင်ႇလိုင်ႉထႆး၊ လိုင်ႉ ASEAN ၶဝ်၊ ၶူဝ်ႊရီႊယႃႊၽၢၼ်း၊ၵျပၼ်ႇၶဝ်ယၢမ်းလဵဝ်ယူႇ။ ၵွပ်ႉဝႃးတေႇၵဝ်လိမ်ၵႃႉပူၼ်.မႃး တေႃႇယၢမ်းလဵဝ်၊ တင်ႉတေႇမူဝ်ႉၼႆ. တေႃႇမူဝ်းၼႄႉထဵင်ႉၼၼ်. ၶွမ်ႊမိဝ်ႊၼိသ် တင်းသူဝ်ႇၸေႃႇလိသ်ၶဝ်ၼႆ.တိုၼ်းပဵၼ်လႄႉ တေပဵၼ်ၽေးၶၼ်လူဝ်.လၢတ်ႉဝၢၼ်ႉ မိူင်း ယႃႇၸႃႇ သႃႇသၼႄႇ ႁဝ်းၵူႇၼၼ်.ယဝ်.။

ၵွပ်ႉဝႃႉပေႃးၵႃႇၼႄႇလိုင်ႉမိူင်း တူၵ်းႁွတ်ႉၽဵဝ်ၶိူင်းမိုဝ်း ၶွမ်ႊမိဝ်ႊၼိသ်၊ သူဝ်ႇၸေႃႇလိသ်ၶဝ်ၵူႇလိုင် ႁူ.ၶဝ်တေယိပ်းတိုဝ်း လွၵ်းပိူင်လဝ်ႉၵႃႇၼႄႇပႃႇတီႇ လဵဝ်ၼင်ႇၵၼ်ၵူၺ်းလႄႉ ထၢၼ်ႉၵူၼ်းထၢင်ႇတၢၼ်ႉ ၵၼ်တေလႆႉၶၢမ်ႇတၢင်းၶဝ် လိူၵ်ႇယေႃၼၼ်ၶတ်း ပၢၵ်ႉပဵတ်ႉၼၼ်. တေႁၢမ်းၵိုပ်းတီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵူၺ်း

ၵမ်ႇၵႃး .... ၵိင်ၶိူဝ်ၵၢၼ် ပႃႈမိူင်းသေတေၵမ်ႇမီးလွင်ႈ ထၢင်ႇႁၢင်ႈ၊
.... ၵိင်ၶိူဝ်ပႃႈမၢၵ်ႈမီးသေ တေၵမ်ႇမီးလွင်ႈၵုမ်ႇလူမ်ႈ
ပိင်းပေႃးလိူင်ႇလိူဝ်ၵိူဝ်.လႃ.... တေၵမ်ႇမီးတြႃးယိင်ႇၶိင်ႈ၊
.... ၵိင်ၶိူဝ်ၵၢၼ်လွင်ႈၵူၼ်း၊ ထၢဝ်းၶိူဝ်းၵူၼ်းသေတေၵမ်ႇ
မီးလွင်ႈယိင်ႇပိင်းမိူၼ်ၵၼ် .... လိူဝ်းၼႆႉယဝ်ႉ။

ပေႃးတေၵုမ်ႇၵူႃႇဝင်ႇဝိူဝ်ႈ ငမ်းငဝ်းယွင်ႇမဝ်းထွမ်းၵႂၢမ်း သူဝ်ႇၸႂ်ႇလိသ် ၶွမ်းမိဝ်းၶိသ် ယူးလူၼ်.လိူဝ် ယႃႇသႃ.ၶဝ်ၸေႃ. ၶဝ်ၵႆႉ.ၵႆႉ.ဝႃႈ လွၵ်ႈပိူင်ပႃႇလိႇ မၢၼ်ႇတီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်ပိၼ်တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ထဝ်ႈငိုၼ်းသႃး၊ တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇထဝ်ႈၵလၢင်းလိူဝ်းၼၼ်. တူၵ်းလိုၼ်းၵၢပ်ႈ ၸေႃ.ယဝ်ႉ။ ထမ်တေလႆႈၵဝ် ၵူႃႇဝႆႉၶိုင်း "ႁူင်းသိမ်းၶူဝ်းပိုၼ်း" (Musium)ယဝ်ႉ၊ လွၵ်ႈပိူင်ဝႃႇတၶဝ်ၵူလိုၼ်းထင်ႇ ၶိုၼ်ႈယိုၼ်ႇ – ဝႃႈၼႆႉ။ ၵူလိုၼ်းၵႃႈဝၼ်းမိူဝ်ႈၼၼ်. လိူင်ႈမိူင်းတီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇပႃႇလိႇ မၢၼ်ႇၶဝ်ၵၼ်"ၵဝ်ၵၢၼ်လိူဝ်.ထၢတ်ႈ" ပိၼ်ယိုၼ်ႇၸလႈ လိူင်ႈမိူင်းၶွမ်းမိဝ်းၶိသ် ၶဝ်ၵၼ်"ၵဝ်လွင်ႈထၢၼ်ႈၵူၼ်းပိၼ်ပိူင်ၶိုၵ်ႉ." ၼၼ်. ယိုၼ်ၶိုၼ်ႈယိုၼ်ႇ၊ ယိုၼ်ႁူၼ်လင်ၼၼ် ယိုၼ်လိပ်ႈႁိၼ်းငဝ်းလႆးလုမ်ႈႁူႉ.ၵေႃႈ မၼ်းတေပွင်ႇလိုၼ်ယူႇ။

ၵမ်ႇလိူဝ်သေလိုၼ်ႈၸၶ PRC ယင်းပိၵ်ႇပိူင်ႈမႃးလူင်လၢင်သေ လိၵ်ႈလႆႈ ၶေႃႈႁွင်.သိၼ်ႇၶဝ်ဝႃႇဝိၼ်ႇ ပိၼ်ႇပိၼ်ၵၢၼ်လိူဝ်.ထၢတ်ႈသိင်ႁိင်းမႃး။ လႆးၵၢၼ် ပႃႈမၢၵ်ႈမီးၵေႃႈယိူင်ႈႁိတ်း ထွမ်းလိုင်ႈမိူင်း တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ပႃႇလိႇမၢၼ်.မႃး တင်းၼမ် ။ ၵမ်ႇလိူဝ်သေ ယူႈမီးၼမ်.ၵတ်. ပိုၼ်.ႁူ.ပႃးမေႃ – ယူႈလူင်.လိၵ်ပွင်ႇ ပိုင်ႈၶဝ်ၶိုင်းလိုင်ႈရႃးသျႃးၸလႈ လိူင်ႈၶွမ်းမိဝ်းၶိသ်ယူႇရူပ်. ဝၼ်းၵႂၢၵ်ႇၵမ်ႈယွင်ႈ ၵႆႉ.ၵႆႉ.ပႃႈၵႂၢၵ်ႇမိူင်းသေ ယွၼ်းၶဝ်ႈႁူႉသွၼ်.ႁူမ်ႈ လိူင်ႈတီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ပႃႇလိႇ မၢၼ်ႇၵၼ်လွတ်ႈလိၵ်းၶဝ်ယူႇ။

လိူဝ်ၼၼ်.ၵေႃႈ တီႈထိထမ်ႈတိၵ်ႈၸၼလွင်ႈ တီႇမူဝ်ႇၶရေႇသီႇသူဝ်ႇၸႂ်ႇ လိသ် – ၶွမ်းမိဝ်းၶိသ်ၶဝ် ပႃႁိဝ်ႁိဝ်ႇႁိင်ႈ ၵူႃႇၶိူဝ်းၶိူဝ်းယိုၼ်းယိုၼ်း ၼၼ်.မီးတင်း ၼမ်လူးၵွၼ်ႇ။ ၵၼ်ၵိူတ်ႇၶိုၼ်ႈပိၼ်ယူႇသေ ႁၼ်လိင်ႈလိင်းၼင်ႇၼ် ၵူႈဝၼ်းၼၼ်.

ၵမ်ႈပွင်ႇဝႃး လွၵ်းပိူင်တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ သူဝ်ႇၸေႃႇ လိသ်ၶွမ်းမိဝ်းၶိသ် ၶဝ်ႁူၼ် လင်ပိၼ်ႈပင်း ၵိင်ႈထူလူင်းႁူၺ်ႈႁႃႉ ? ၵၼ်ဝႃႈတေလႆးၵဝ်ၵႃႇ ဝံၼ်ၶိုၼ်းႁူင်းသိမ်း ၶူဝ်းပိုၼ်း "Musium ၼၼ်ႉပေႃးၵမ်ႈလိုၼ်ႈ တီႈမူဝ်ႇ ၶရေႇသီႇ သူဝ်ႇၸေႃႇ လိသ်ၶွမ်းမိဝ်းၶိသ် - တေဝႃးပိၼ်ၵၼ်လိူဝ် ? လွၵ်းပိူင်တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်ထၢင်ႈႁၢင်ႈ လွတ်ႈလႅဝ်း ၵၼ်ပိၼ်လွၵ်းပိူင် ပႃႇတီႈတင်းလႆႈ (MPS) ၼၼ်ႉၵမ်ႈၶိုပ်ႈၼႄႈၼ် ယွၼ်ႁၢတ်းလႅင်ႈၵူၵ်းတွပ်ႇထႅင် ? ။

ၵွပ်ႈၼၼ်ႉၸေႈ လႆႈတီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၼင်ႇၵၼ်ၵေႃႈလႆႈ၊ လွၵ်းပိူင်တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၼင်ႇၵၼ်ၵေႃႈလီ၊ တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်ႁဵင်းႁႃးၶေ လုၵ်ႉတီႈ ထၼ်ႉတီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ လိူဝ်ႉထၢတ်ႈသေ ပူၵ်းတင်းဝႆႈလိူင်ႈမိူင်း သဝ်းၶေႃၼ်ႉ မၼ်းၵမ်ႈလိုၼ်ႈတီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ထဝ်းၵႃႉၼႄႈပႃႇတီႈလႅဝ်၊ ၵမ်ႈလိုၼ်ႈတီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ တၢင်တူဝ်ႁဵတ်းလႅင်ႉႁဵတ်းလူ ထၢဝ်းၶိူဝ်းၵၼ်လႅဝ်ၵၼ်လႅၵ်ႈၸေႃ ထၢၼ်ႈ ၵူၼ်း၊ ၵမ်ႈလိုၼ်ႈတီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵမ်ႈမီးၶွပ်ႈလိၼ်လၵ်းမႃႇ ၵၼ်လူမ်လၢမ်ၵႃႈ ပိၼ်၊ ၵမ်ႈလိုၼ်ႈတီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵမၢတ်ႈငွၵ်းႁူဝ်၊ ၵမ်ႈလိုၼ်ႈတီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ထဝ်ႈၵလၢင်းထဝ်ႈငိုၼ်းသႃးလိူင်ႉၼင်ႇ ပၵပ ၶဝ်ထီးလွၼ်း၊ ၵမ်ႈလိုၼ်ႈတီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၢၼ်းငူၵ်ႉငႃႉ ၶိတ်းတင်းတူးလိူင်ႉၼင်ႇ မသလ ၶဝ်ၵဝ်လင်မိုဝ်း ႁိတ်း ယႃႇမိုဝ်း လႃးလႃးသေၵိတ်း။

မၼ်းတေပိၼ် တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်ၵမ်ႈလႅၵ်ႈၸေယထၢၼ်ႈၵူၼ်း ထၢဝ်း ၶိူဝ်း သႃႇသၼႃႇသင်ၶေႃပၢႆပိုၼ်ႈလႆႈၵူႈထၢဝ်းၶိူဝ်းထၢၼ်းၵူၼ်း၊ ယိင်ႈပိင်းၵၼ်၊ ပိၼ်တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်တၢင်တူဝ်ႁဵတ်းလႅင်ႉႁဵတ်းလူ ထၢၼ်ႈၵူၼ်းထၢဝ်းၶိူဝ်း ပတ်ႉပိုၼ်ႉ၊ တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်မီး ၶွပ်ႈလိၼ်လၵ်းမႃႇလွမ်ႉၽွပ်ႇ ၵုမ် ၵွတ်ႇယုၵ်ႉ ယွင်ႈဝႆႉ ။ တိူၼ်းတေပိၼ် တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ လႆႈပႃႇလီႇမၢၼ်ႇ ၵၼ်ၵမ်ႈမီး လွၵ်းပိူင်ထဝ်ႈၵႃႇၼႄႇသင် ထၢင်ႈၶဝ်ႈ လိမ်ႁူၼ်းယႃႉၸေႈ လွၼ်ႉမွၼ်းမၼ်း ၸေထႃႉၸေတႃႉ လိူင် တေပိၼ်တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ ၵၼ်လိူဝ်ႉယိပ်း ယွင်းငမ်းလိူင်ႈမိူင်း လူၺ်ႈ .... ၵိင်ၶိုဝ်ၵၢၼ် ပႃႈမိူင်းသေ မီးလွင်ႈထၢင်ႈႁၢင်ႈ တီႈမူဝ်ႇၶရေႇသီႇ လွတ်ႈလႅဝ်း ။

သိူပ်ႇတူၺ်းၼႃႈ 56

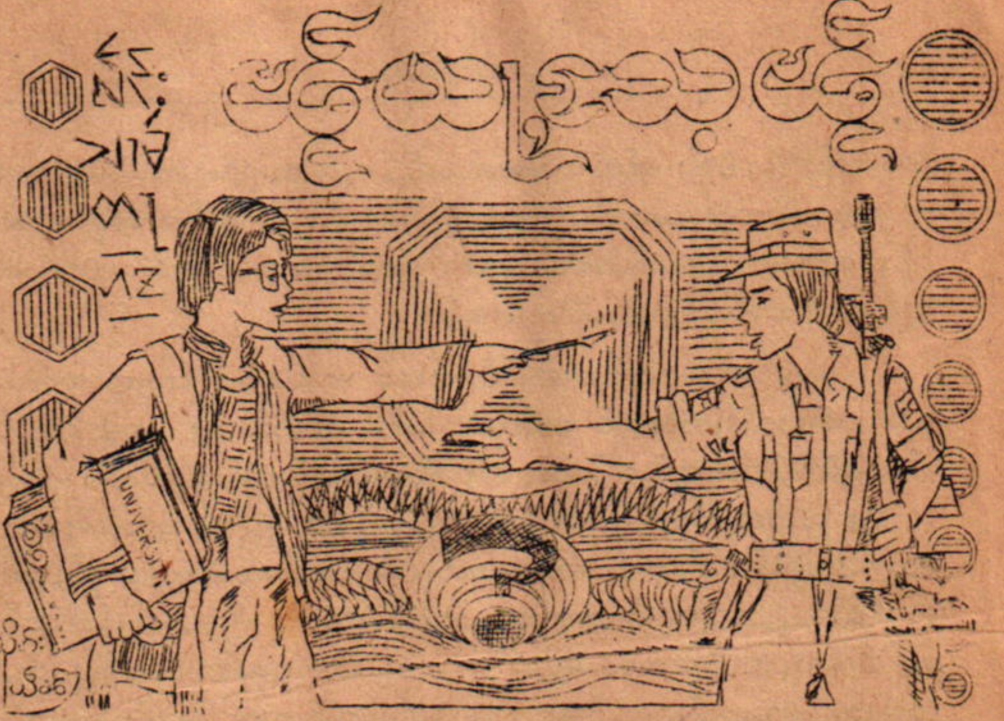

လွင်ႉထတ်းသၢင် ခ့်. ပ်ခ်လွင်ႉမူခ်.ဧမး၊ ကမ်ႉလိုဝ်ႉလွင်ႉ ဧသ.ဧခဒးခ့် ဂ့ၢမ်းတ်ီးမ်ီးဝ့်.ခဒခ်.မ်ခ်ႉယူႉ။ ဂူလ့်းဂ ႉခဲ ႉထတ်းသၢင်ခဒခ်. ပေ းလၢတ်ႉကမ်ႉ သၢင်ႉထုဂ်ႉ ပေ းကမ်ႉမေ လ့ိ.တိုဝ်းခဲ ႉဂ့ၢမ်းမခ်းခ့် ဂေ .ထတ်းသၢင်ဧတ. ခ့ိႉ ဂ္ဂီႉပ်ခ်တၢင်းမူခ်.ဧမး ယူႉသေတ .ဂေ ႉ ဂေ .ထွမ်ႉငိခ်းခဒခ်. လၢင်ႉပ်ခ်ဂ့ ႉ တၢင်းဧသ.ဧခဒးတ်ီႉမခ်းယူႉယဝ်.။

တ်ီႉခ့်.ခ့ိႉလၢတ်ႉဧခဒဂ်ဝ်ႉလူလ့်ႉလွင်ႉတူင်.ခိုင် ဂၢခ်လိုဝ်.လၢတ်ႉဝၢခ်ႉမူိင်း ရှဝ်း ကခ်ရ်ှတ်းသၢင်ႉယူႉဝခ်းမူိဝ်ႉခ့်.ခ့်.ဧလႉ ဂၢခ်လိုဝ်.လၢတ်ႉဝၢခ်ႉမူိင်းကခ် ဝ ႉခဒခ်. ကမ်ႉလ့ိႉဝ ႉ ပေ းယိုပ်းခိုင်ႉယိုပ်းလၢဂ်ႉခဒၢဂ်ႉသေ ရ်ှတ်းသၢင်ႉဂွခ်ႉ လင်ႉရှင်.ထိုဂ်ႉကမ်ႉလ့ိႉ၊ လိုဝ်သေခ့်. မ်ီးထ်ိင်ႉလွဂ်းလ့ၢးတၢင်းခဒမ်ဂွခ်ႉ၊ ဂူလ့်းဂ ႉ ကိုင်ခိုဝ်သ့ၢင့ၢငဝ်းလ့ၢ ဝၢခ်ႉမူိင်းရှဝ်းဝခ်းမူိဝ်ႉလ်ိဝ်ခ့်.သေ ခ့်ႉဂ ႉ ဂၢခ်ငၢခ်း မ်ီးတၢင်းခဒမ်ခဒခ်. ဂၢခ်ကခ်ယိုပ်းခိုင်ႉဂွင်ႉဂၢင်ႉလၢဂ်ႉခဒၢဂ်ႉသေ ရ်ှတ်းသၢင်ႉတူင်. ခိုင်ခ့်. မခ်းပ်ခ်ပိုင်လူင်မခ်းယဝ်.။ လွဂ်းလ့ၢးတ ႉတေလ့ႉလွတ်ႉလ်ိဝ်းဂွခ်းခဲ ခ့်. မ်ီးလ့ၢးခ့်.ဂူလ့်းယဝ်.ခ့်တိုခ်းယုမ်ႉယမ်ဝ့်.လိုင်.ခ့်ယဝ်.။ လ့ၢးကခ်ခ့်. မခ်း

ပိၼ်ၵၢၼ်သိုၵ်း၊ ပိၼ်ၵၢၼ်သိုၵ်းမႂ်ႇၼၼ်ႉယဝ်ႉ၊ လိူဝ်သေလွၵ်းလၢႆးၼႆႉသေ ၵၢၼ်ၵိုတ်း ယႃႉလၢႆးမၼ်းတၢင်းၼမ်ၵၢၼ်ဝႆႉၼၼ်ႉ ပိၼ်ၵၢၼ်ပၢႆးမိူင်း ပိၼ်ၵၢၼ်သိုၵ်းယဝ်ႉ၊ သိုၵ်းၵၢၼ်မႂ်ႇၼႄႈ ၵၢၼ်ယႂ်ႇၼႆႉ မၼ်းတိုၼ်းၵမ်ႈယၢတ်ႇၵၼ်လႆႈ၊ ပေႃးၵၢၼ်ၼိုင်ႈ တူင်ႉၵေႃႈ ၵၢၼ်ၼိုင်ႈလူဝ်ႇၼိုင်လူမ်းယဝ်ႉ။

ယူႈႁၵ်ႉလိူဝ်ႉလၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းႁဝ်းၶဝ် ၵၢၼ်တူင်ႉၼိုင်ယူႇၼင်ႇ၊ ၵၢၼ်မႂ်ႇၵၢၼ် ယႂ်ႇ တၢင်းသိုင်ႈတၢင်းလူင် ဝၼ်းမိူဝ်ႈၼႆႉၼႆႉ ၵူပ်ႈပိူဝ်ႈဝႆႉ ၵမ်ႉမီးတၢင်းပွင်ႇ လႅင်းၵၼ်လီလီသေ တူင်ႉၼိုင်ၼႄႈ လႆႈႁၼ်တၢင်းယူပ်ႈယွမ်းၼမ်ဝႆႉယူႇ - တီႈယိူင်း လူးဝႆႉ ထတ်းသၢင်ၵၼ် ႁႂ်ႈပိၼ်တၢင်းမူၼ်ႉၼႄးသေ ႁႂ်ႈၶိုၼ်ႈသၢင်ႉၶိုၼ်ႈသုင်ၵႂႃႇၼႆ သေ ၵႂႃႇလႆႈႁၼ်ထတ်းသၢင်ၵၼ်ယူႇသေတေႃႉ ၵေႃႉထတ်းသၢင်ၼၼ်ႉ ၵူပ်ႈၵမ်ႉမေႃ လွင်ႈတိူဝ်းၶေႃးထတ်းသၢင်မၼ်းၼႄႈ ၵမ်ႉပိၼ်တၢင်းမူၼ်ႉၼႄး ႁႂ်ႈၶိုၼ်ႈသၢင်ႉသေ သမ်ႉပိၼ်ၵႂႃႇ တၢင်းၼသႉၼၼ်းႁႂ်ႈတူၵ်းတမ်ႇၵႂႃႇၼႆၵေႃႈႁၼ်တၢင်းၼမ်ယူႇယႂ်ႇၵေႃႉ ထတ်းသၢင်သေတူၺ်းၼတႃႉ ပိၼ်တၢင်းမူၼ်ႉၼႄးယူႇသေတေႃႉ ယူႇယႂ်ႇၵေႃႉလႆႈၶၢမ်ႇ တၢင်းထတ်းသၢင် ၵေႃႉလႆႈထွမ်ႇငိၼ်းလူမ်းၼၼ်ႉ သမ်ႉလၢင်ႈပိၼ်ၵႂႃႇ တၢင်းၼသႉ ၼၼ်းယူႇယဝ်ႉ ပေႃးပိၼ်လိူင်ႉၼၼ်ႉ သမ်ႉလၢင်ႈၵႂႃႇ တုမ်ႉတိူဝ်ႉမိၼ်းၵၢၼ်သူၼ်းတုမ် ႁဝ်း လွင်းထတ်းသၢင်သေၵမ်ႈၵႃႈ လွင်ႈပိူတ်းတၢင်းသၢင်ႈမၢင်မိဝ်းၵေႃႈ ၵႂႃႇတုမ်ႉ ယွၼ်ႈမိၼ်ႈ တၢင်းသူၼ်းတုမ်ၼတႃႉၼတႃႉ၊ ၵေႃႉလႆႈၶၢမ်ႇ ထတ်းသၢင်ၼၼ်ႉ ပေႃး မၼ်းမီးပၢႆးဝူၼ်ႉၵူၼ်းၼႆႉ မၼ်းမေႃၵူႈပွႆႇဝၢင်းပၼ်ၵမ်ႈမီးလွင်ႈသင်သေတေႃႉ ၵေႃႉ လိူဝ်းလႆႈႁူႉလူမ်းၼၼ်ႉ ၶႂ်းပွင်ႇ လွႆႇလင်ႇ တေပွင်ႇ ၶႂ်ႈႁၼ်လီလင်ႇ တေႁၼ်လီ ယဝ်ႉ ၵူပ်ႈၼႆႉ ၵၢၼ်ၼႆႉ ၵၢပ်ႈပိၼ်ၵၢၼ်ၵမ်ႈၶိုၵ်ႉၶၢႆးသင် ၵၢပ်ႈပိၼ်ၵၢၼ်လိၵ်ႉ ၵၢၼ်ၶွင်ႉ မၼ်းၵူၺ်းသေတေႃႉ ပေႃးဝူၼ်ႉတူၺ်းလီလီလိူင် ပိၼ်ပိူင်လူင်မၼ်း ၵၢၼ်ၼိုင်ႈၼင်ႇ ၵဝ်ႇယဝ်ႉ၊ ၵူပ်ႈလၢင်ႈၵႂႃႇ တိူဝ်ႉမိၼ်ႈ တၢင်းသူၼ်းတုမ်ႁဝ်း လႆႈယူပ်ႈယွမ်း ၵူပ်ႈၼႆ ႁဝ်းၶဝ်ၵမ်ႈထုၵ်ႇလီႁၼ်ပိူၵ်ႇပိူင်းၵၼ်ယဝ်ႉ ၵမ်ႈထုၵ်ႇလီၼသႉၼၼ်းၵၼ်ယဝ်ႉ လီ ယွမ်ႉႁူမ်းပွင်ႇလိူင်းၵၼ်သေ သိုပ်ႇၶၢဝ်းတၢင်းၵႂႃႇထိူင်း ႁႂ်ႈပေႃးလိူဝ်းႁွတ်ႈယိူင်းမၢႆ တီႈႁဝ်းယိူင်းၵၢၼ်းၼၼ်ႉ ယူႇယဝ်ႉ၊ ပေႃးၵုမ်ႇပိၼ်ၵဝ်ႉၼၼ်းၵႂႃႇ ၵႂႃႇၼၼ်းၵဝ်ႉယူႇ ၼတႃႉ ၵမ်ႈပိၼ်တၢင်းၶိုၼ်ႈသၢင်ႉသေ ၵမ်ႈၵႂႃႇပိၼ်မႄႈတၢင်းယူပ်ႈယွမ်းၵူၺ်းယဝ်ႉ။

လိူဝ်းၵၼ်တူင်ႉၶိူင်ယူႇ၊ ၶိုင်းၶွပ်ႇပိူင်မီး ၵူႉပၼ်တႃႇမၢၼ်ႈၶၼၼ်ႉၵေႃႈ မၼ်း ပိၼ်တၢင်းၵမ်ႉယမ်ႉလႆႈလိူဝ် ၶိူဝ်ၵၢၼ်လူၵ်ႉၽိုၼ်ႉ ၵၼ်ပိၼ်ပိူင်လူင်ႁဝ်းၶဝ်ယူႇ၊ မၼ်း လိၵ်ႈၵိုတ်ႇၵွၵ်ႇပၼ် ၶမ်ႉလူင်ႁၵ်ႉလိူဝ်ႉထၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်း ၶမ်ႉလူင်သူၼ်းၵၼ် လူၵ်ႉ ၸိူၵ်းၵဝ်တၢင်းလွတ်ႈလႅဝ်းယူႇ၊ ပေႃးဝႃႈၵမ်ႇမီးတၢင်းတူင်ႉၶိုင်ၶၼၼ်ႉ လိူင် လိူဝ်ႉ ထၢတ်ႈၶိူဝ်းတႆးႁဝ်း ၵၼ်ယူႇၶင်ႈၸႃႈၶိူဝ်း ၵူၼ်းတၢင်းၶမ်ႉသေ တေယႂ်ႇမႃးၵႃးသူင် မႃးၶၼၼ်ႉ တေယႆၶၼ်းပိၼ်ပိူၼ်ႈမုတ်းယဝ်ႉ၊ ႁွပ်ႈၶၼၼ်လိူဝ်ႈၶဝ်းႁဝ်းပႆႇ ႁႅတ်းလႆႈယိူင်း မႃၶၼၼ်ႉ တႃႇတေသိုပ်ႇပၼ်သႂ်ႁၵ်ႉလိူဝ်ႉထၢတ်ႈလိုၼ်ႈလူၵ်ႉၽိုၼ်ႉသေ ၵဝ်ၶိုၼ်း လွတ်ႈလႅဝ်းႁွၼ်းၶေႃ တွၼ်ႈၵူၼ်း ၶိုင်းၶွပ်ႇပိူင်မီးၶၼၼ်ႉ ပိၼ်ပၼ်းၽွၼ်းၶဝ်ယဝ်ႉ လွင်ႈတူင်ႉၶိူင်ၶဝ်ၶၼၼ်ႉ ပိၼ်လွင်ႈသူၼ်းတုမ်တႃႇၵၢၼ်လူၵ်ႉၽိုၼ်ႉႁဝ်း တွၼ်ႈၶိူင်ႈ ယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈၽႃႇၶဝ်ၵေႃႈ ၵမ်ႇထုၵ်ႇ လိႁၼ်ပိူင်ႈ ၶိူဝ်ၵၢၼ်လူၵ်ႉၽိုၼ်ႉႁဝ်းယဝ်ႉ ယၢမ်းလိူဝ်မိူၼ်ၼင်ႇ တပ်ႉသိုၵ်းႁဝ်း တၢင်းသိင်ႈၵေႃႈ မႃးႁူမ်ႈႁူမ်းၵၼ်လႆႈလွင်ႈၽွမ်ႉ ႁူမ်ႈ တႃႇၵဝ်ၶိုၼ်းလွတ်ႈလႅဝ်းႁွၼ်းၶေႃယဝ်ႉသေ ယိုၼ်းမိူဝ်းႁူင်ႉထိုင် ႁပ်ႉတွၼ်ႈ ယူႇႁၵ်ႉလိူဝ်ႉထၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းႁဝ်းယူႇၵူႈယၢမ်းၶၼၼ်ႉ လိူဝ်းၵၼ်တူင်ႉၶိူင်ယူႇၶင်း ၶွပ်ႇပိူင်မီးၶၼၼ်ႉၵေႃႈ လူဝ်ႇၽွမ်ႉႁူမ်ႈၵၼ် ပုၵ်းတိုၼ်ႇသူၼ်းပၼ် ၵႂ်ႈပေႃးပွင်ႇလိင်း ၽွမ်ႉႁူမ်ႈၶဝ်ႈပႃးမႃးလွမ်ႈယူႇယဝ်ႉ လွင်ႈၵၼ်ၶႆႉပိၼ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းတေႃးၵူႈၵေႃႉယဝ်ႉ ပေႃးလိူင်ႉၼၼ် လၼ်ႇၶဝ်းတၢင်းယိူင်းမႃႇႁဝ်း လၼ်ႇတေလမ်ႇႁဝ်းမႃးသေ တေလႅဝ်း ႁႅတ်းထိုင်လႆႈလၵ်းသဝ်ယိူင်းမႃႇႁဝ်းယဝ်ႉ ႁွပ်ႈၶၼၼ်ယႂ်ႇသႃႇ ပႄသႃႉ ၼၼ်းယႂ်ႇသေ ၵႂႃႇ မေႃမုၼ်ႉၼမ်း တႃႇၵႂႃႇၽွမ်ႉႁူမ်ႈပိၼ်ၵိူင်း တႃႇၸိူၵ်းတေႃးၵဝ်လွတ်ႈလႅဝ်းႁွၼ်းၶေႃ လိူင်ႈတေးလူင်ႁဝ်းၶၼၼ်ႉၵူၼ်းၵေႃႉ ၶိင်ႈႁူၼ်းသေၵမ်း........ၶဝ်....

မႂ်ႇသုင်လိူဝ်ႉထၢတ်ႈၶိူဝ်းတႆး

လိၼ်ႈသၢမ်တႃႇ (47)

“ထိုင်ၵေႃႉၵိုတ်းလင်”

မႃးတႃႉလႆႈၶုမ်ႈၸၢၼ်
ၸဝ်းၵိုတ်းၵၢၼ်ဝၢၼ်ႈမိူင်း
ပေလိူင်းယူႇၸူမ်ႈပိူၼ်ႈ
ပေငိူဝ်ႈသိူၼ်ႇငမ်းငဝ်း
တႆးၸဝ်းပွင်ႇလႄႈၵၢၼ်ယဝ်ႉၵိူဝ်ႈ။

မႃးၼေလႈယိူင်းၵေႃႉၸၢၼ်
ၸဝ်းထၢမ်းၵၢၼ်လိူဝ်ႉၶိူဝ်း
ယႃႇသိူဝ်းသွၼ်ႉယူႈလၢႆးပိူၼ်ႈ
ပေငိူဝ်ႈသိူၼ်ႈမိုၼ်မဝ်း
ပွင်းတႆးၸဝ်းၵဝ်မိူင်း
ယႃႇထိူင်းယူႇလႆႈထႃႈ
မွၵ်ႇၶေႃႈပႃႉသႂ်လႅင်း
တႆးၸဝ်းၸွမ်ၵႅင်းၸၵ်ႉပႅင်းၵၢၼ်ယဝ်ႉၵိူဝ်ႈ။

လႆႈလွမ်ပႃႉ (သႅၼ်ႈၸီ)
လိူဝ်ႈၶၢဝ်းဝတ်ႉပႃႉဝႅင်းၵီၼ်း

.... ၵိူၼ်ၶိူဝ်ပႆႈမၢၵ်ႈမီးသေ မီးလွင်ႈတြႃးယႅင်ႇၶိူင်ႈ–လိူင်ႇလိူဝ်ၵိူဝ်ႉလႃႉ၊
.... ၵိူၼ်ၶိူဝ်ၵၢၼ်ၶိူင်းပိူင်ႈၵူၼ်းၼေလႈ လၢဝ်းၶိူဝ်းၵူၼ်းသေမီးလွင်ႈတၢမ်ႇထူၼ်ႈ ၶဵင်ႇၵၢၼ်ယႅင်ႇပႅင်းၸူဝ်မႃႇတဝ်ႉၵၢၼ်၊ မီးလွင်ႈသူၼ်ႇလႆႈၵူၼ်း(Human- Rights)ၵၢၼ် ၸွင်းပိုၼ်ႉၵၢၼ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ၸဝ်းပဵၼ်ယိူင်ႇ ၶေၼ်ႉယဝ်ႉ။

(ယၵ်းတူလႅတ်ႇ)
15. 6. 84

ႁုၵ်းပိူတ်ႈလိူၺ်

သိုၵ်းၵိုၼ်ၶိုဝ်ႈၶၢၼ်ႉ
သူပ်းၵူၼ်ငိူၼ်ႈငႃႉ
ပိူတ်ႈလိူၺ်သူႈယႃႈ
ၵႂႃႉတူ သၢမ်မိူၼ်း
ၵႂႃႉၶဝ်ႈတေႃႇလႅင်း
ႁဵတ်းမၵ်ႉၼမ်ႈယိူင်း
ၵုမ်ႇၼႃႇသိူင်ႁဵင်း
တႃႇတူလၢႆႇၶႅၼ်းဝၼ်း
ၶိုဝ်ႈမၵ်ႈၶိုဝ်းတႃႇ
ဝူလၢႆးဝၢႆးမိူၼ်ႁူဝ်ႇ
ၶိူပ်ႉၵူၼ်းၵမ်ႇၵဵတ်း
ၼူဝ်းၵဝ်ႇၵမ်ႇသၵ်ႉ
ႁဵတ်းသၢင်ၵႅင်ၶၼ်ႈ
ၶၢၼ်ႉလုၵ်ႉပုၼ်ႉယၢမ်း
ၶၢၼ်သိူင်ၵုမ်ႇၶျႃႉ
ၵၢင်ဝၼ်းဝႃႈမႂ်ႈ
မူဝ်းမိူၼ်းယႅၼ်းၵိုၼ်
ၶၢဝ်းၵတ်းၵူမ်ႁူဝ်
ႁဵတ်းသိုၵ်းပႂ်ႇႁိူင်
ၶေႃထိုင်တႃႇတုပ်း
ထမ်းၵဵဝ်မိုးမိူၼ်း
ၵူဝ်ပိူၼ်ပႂ်းတိုၵ်း
လိူင်မဝ်လဵတ်းလႅတ်း
မိုးတႃႇမိုၼ်းထိူင်း
ၶိုၵ်းၶေႃႇလိူင်းလိူင်း
တႅင်ႉသၢၼ်ႉၵိၼ်လူင်
ထၢင်ႈၶႃႉထၢင်းၶႂၢႆ
လုၵ်ႉလႃႈၶႅၼ်းၶူၵ်ႈ
ၶိူဝ်းၶိူဝ်းၵိၼ်လဝ်ႈ
မေႃပႅင်းယူႈလၵ်ႉ
လၵ်းလိုင်းၶႃႇၼၵႈ
မိူင်းလဵၼ်းၶိုဝ်ႈဝူလၢႆႈ
တူဝ်မၼ်းၵမ်ႈသုၵ်ႈ
ၵမ်ႈႁႃႇၵမ်ႈတူလၢႆး
ၶဵဝ်ႈၵိူဝ်ႈႁူဝ်ပူင်း
တၢင်းလဵတ်းမိုၼ်တၵ်ႈ
ၵမ်ႈႁၵ်ႉၶူဝ်းၶႅင်
ၵမ်ႈၵၼ်ႈတၢင်းတုၵ်ႉ
လၢတ်ႈၵၢမ်းတွပ်ႈထဵင်
ထၢမ်ပေႃႉထၢမ်ယၼ်း
ႁူဝ်ၶႂ်ႈတွင်ႉၵဵၼ်း
ပႂ်တိူၼ်ၶႃႇၶတ်း
တၢင်းၵူဝ် ၵူဝ်ၵိုပ်း
ပေႃးၶိုင်သမ်ႇတိုဝ်
တိုဝ်းၵုပ်းၶႄႈထဵဝ်
သူပ်းယဵၼ်းၵႂႃႇမိူၼ်
သွၼ်ယိုၵ်းႁိူဝ်ၵႃဝ်
ၵွင်ႈပွတ်းထၢမ်ႁႃႇ
ပႂ်ၵိူင်းဝူဝႃႇ
ၵၢမ်းမိူင်းႁိူဝ်သွၼ်

မေႃၵႂၢၼ်ၵၢၼ်ႁၢမ်း　　လၢတ်ႈၵႂၢမ်းသိူင်ထၢင်
ၶတ်းၶႂၢင်လၵ်းၶမ်း　　သိၼ်ထမ်းႁႂၢၼ်ႉမီး
မေႃၵီးမေႃတမ်　　ၵႂၢမ်းၶမ်ၵႂၢမ်းမ်ိဝ်း
လိ်တ်းသိ်ဝ်းၵၢင်လၢႆ　　ၵူၵ်းၵၢႆႁၢမ်းၵၢင်း
မေႃၶၢင်းသူပ်းဝၢၼ်　　ႁိတ်းၵၢၼ်ထူိင်းထၢင်း
သိုၵ်းယၢင်းလူမ်လၢမ်　　မီးၶမ်ၵူၼ်းလူိင်း
ၼ်ႈမူိင်းတႆးလိ်င်　　ၵမ်ႈယႂ်ႈၵိင်ယိ်င်ၵူၼ်းၶျူး
ၼိုၼ်းမူးတ်ၵ်းတ်င်　　ၵဝ်သိ်င်ႁူၺ်းပႆး
လႂ်မ်းႁူၺ်ႈၵုင်းၵႆးသၢၼ်လႆႇ　　လိၵ်ႇဝ်ႈဝ်း
ၼႁႈဝူႈပိၼ်တႆးႁိတ်းၵၢၼ်　　လၵ်းၼယူၼ်းယၢၼ်ၵူၼ်းမီး
လမ်းၵီးၵူၼ်းလီ　　မူးတီၾြူး
ၵႂၢမ်းလူးလူိင်းလိ်င်မူးလေႃး　　ယွင်ႈယေႃးၵႂၢၼ်ႁူဝ်
ၵဝ်တူဝ်ၵွမ်းလူး　　လူးလူးမဝ်းၵႂၢင်
ၼႁႈဝူႈၼိုင်မင်ၵဝ်မူိင်း　　ႁိတ်းၵူိင်းႁၢင်းၶေႃ
ၵမ်ႉမေႃယႂ်မ်ႉတႆး　　လိၼ်းလၢႆးၵူးယၢၼ်
တၢႆယၢၼ်ႁၢင်းၵူၺ်း　　ပိုၼ်ႈသူၺ်းၵီႈယႃ
ၼိုင်ၶူၵဝ်တၢႆ　　လိုၵ်ႈၵႆႇသုတ်းဝၢႆး
ၼိူဝ်းၶႆးလၢၼ်သၢင်　　လီလႆႈဝူိင်းပၢင်မူၼ်းမူၼ်း

ၵူၼ်းႁဝ်းလူိဝ်းသဝ်းတီႈလႂ်မ်းလႆႇ ၵႂၢၼ်ၵၢၼ်ၶုၵ်းထူပ်းဝိုတ်ႉသိုင်းပ်တ်ႈ ၵၢၼ်ၸၢမ်ႉလူင်သိ်င်ႈမူတ်းၵႂ်ႇ ၼိုၼ်းသၢင်ႈမ်ႇမ်ႇ, ၶႆႈလွင်ၼိုတ်းၼိုတ်း လၢႆးပိုတ်းၶဝ်ႈယၢၼ်း ပ်တ်ႈလူိဝ်းလူ.ဝူ,တ လူိင်းလိ်င် ယွမ်ႉၵၢၼ်ႁူမ်ႈႁူမ်းၶ်င်ႁ်င်းထ်င်ႈၵျၢမ်ႉသ်ႉ။

(လွႆလၢင်ႉ)

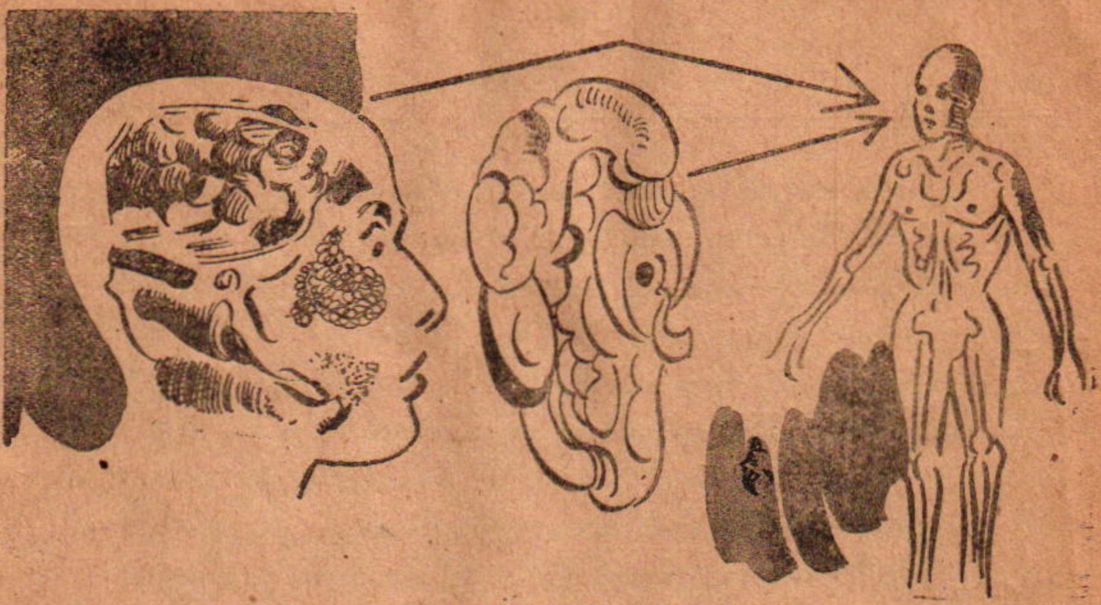

လေႃးၵႃႈယူႉယိုၼ်းယႃဝ်း

ခုႈႁဝ်းခဝ်လႆႈႁၼ်ထၢတ်ႈၵိူင်းလွႆ။ တီႈ ႁိုၼ်လိၵ်ႈတြႃးတေႃ, ပြႃးပဵၼ်
လဝ်ႈမီး ဝႆ.ဝူႈ၊ ၵူၼ်းႁဝ်းၼိုင်ႈၵေႃႈၶေၼ်.လွင်ႈယူႉလီလွင်ႈ ၵမ်ႉယူႉလီ၊ လွင်ႈၶိင်
လိင်း လွင်ႈၵမ်ႉၶိင်လိင်း၊ လွင်ႈၶုမ်ႉလွင်ႈထဝ်ႈ၊ လွင်ႈၵသၢၵ်ႈယႃဝ်း လွင်ႈၵ
သၢၵ်ႈပွတ်းလၵူႉ ၵၵျင်းတြႃးၵၼ်လၢင်ႈပဵၼ်လိုဝ်,ၶေၼ်.၊မၼ်းပဵၼ်လူလၢႆႈၵၢမ်ႉလွႆ
ၵုတု ၵႁူႉရ ၵၵျင်းတြႃး(4)ပႃးၼႆႉ. ၵူလၢႆးဝူႈၶင်,ၼႆႉယဝ်ႉ။ ၵူၼ်းႁဝ်းၵူႈၵေႃႉ
မေႃၵျၢင်.ၵမ်လွမ်းၵၵျင်းတြႃး(4)ပႃး ၵူၼ်းၵေႃ.မေႃဝႆႉ.သတိသိင်,သိမ်း၊ လွင်ႈယူႉ
လီ၊ လွင်ႈၶိင်လိင်း၊ လွင်ႈၶုမ်ႉလွင်ႈထဝ်ႈလွင်ႈၵသၢၵ်ႈယႃဝ်းၵသၢၵ်ႈပွတ်,ၶေၼ်.၊
တႃ,ၼႄၵမ်ႉယူႉလီၼႄၵမ်ႉမီး၊ တီႈၼႆႉႁူပ်ႈၵၢမ်ႉႁိုဝ်၊ ႁူပ်ႈလွႆႁိုဝ်၊ ႁူပ်ႈၵုတု
ႁိုဝ်၊ ႁူပ်ႈၵႁူႉရႁိုဝ်၊ လၵူႉလိုဝ်းၶေၼ်.၊ ၵမ်ႉလူဝ်ႉဝူၼ်.မၼ်းယဝ်.၊ တီႈၸတ.
မၼ်းလိူင်၊ မၼ်းပဵၼ်ၵၢမ်လွႆ ၵုတုၵႁူႉရ (4)ပႃးၼႆႉ.ၵိင်ပိုင်ႈၵၼ်၊ ၵၼ်ၼိုင်ႈ
ၸလႈၵၼ်ၼိုင်ႈႁၢတ်ႉယၢၼ်ၵၼ်ၵမ်ႉလႆႈၶေၼ်.ယူႉယဝ်.။

ပေႃးတင်းယႃႇသီႇၵုတ်ႈလီငၢမ်း၊ လူမ်းယိၼ်ၵႂၼ်ႇ ပဝ်ႇထႂင်းၵူၼ်းၵူၼ်း ၵႂၼ်ႇၵႂၼ်ႇယူႇၶဵဝ်လိူင်၊ ၵူၼ်းႁဝ်းၵေႃးလႆႈသုတ်ႇ လူမ်းယိၼ်ၵႂၼ်ႇ ၶႅၼ်ႈသေ၊ မၢၵ်ႇၵူဝ်လိူဝ်မၼ်း တေမူၼ်းပျေႃႇ၊ ၶျႃမ်းသႃႇမႃးယူႇယဝ်ႉ. ပေႃးလိူဝ်မၼ်းၶျႃမ်းသႃႇ ၶဵဝ်လိူင်၊ တၢင်းၵိၼ်ၵႃၵျႃႇ၊ ရၵႃၶဵဝ်မၼ်း ၵိၼ်ၵူၺ်၊ ၶႅၼ်ႈၵေႃး၊ ၸတႅၵ်ႇဝဵၵ်လႆႈ ငၢႆးငၢႆး လီလီ၊ ၵူၺ်းၵႃးယႃႇသီႇ ၵုတ်ႈလီထၢၼ်ႇ ၵူဝ်ႇၵေႃ၊ ပေႃးလိူဝ်ၵူၼ်းႁဝ်းမီးလူင်းတူင်ႉ ၶိုင်းႁႅင်းယူႇလိူဝ်ၵမ်ႇ ၶိမ်လိူဝ်ၵမ်ႇ ၶျႃမ်းသႃႇ ၶႅၼ်ႈလိူင်၊ လိူဝ်သႃးၵပျႃ ပႃႇတႃ၊ လိူဝ်မႃႇ ၶလိူဝ်တေႃသႃ၊ လိူဝ်မႃးႁႃႉတဝ်ႇ ယူႇ ၶဵဝ်လိူင်၊ ပိၼ်ႇယႃႇသီႇၶႃဝ်းၵတ်းယူႇထၢၼ်ႇ ၵူဝ်ႇၵေႃး၊ ၵူဝ်ႇ မၼ်းမိတ်ႉယူႇ မိတ်ႉလူင်တေတူၵ်းလူင်းမူးယူႇယဝ်ႉ၊ ယူႇလႆလႆၵေႃး တူဝ်လိူဝ်တေၵူဝ်ႇသေ၊ တၢင်းၵိၼ်တၢင်းယၢမ်ႉၵၢၼ်ၵိၼ်လူင်းၵူၺ်၊ ၶႅၼ်ႈၵေႃး၊ တေ ၵမ်ႇလႅဝ်လႆႈသေ၊ တေတုမ်ႉတူဝ်ႉလူင်ႈယူႇလီမႃးၵမ်းလႅဝ်ယူႇယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃးႁႅင်းလိူဝ်ႁဝ်းယူႇ ယူႇ ၶဵဝ်လိူင်၊ ပိၼ်ႇၶႃဝ်းၶိင်ႇ ႁႅင်းလႅတ်ႉ မႆႈႁၢင်ႈႁၢင်ႈ ယူႇထၢၼ်ႇၵူဝ်ႇၵေႃး ႁိတ်းၵၢၼ်ယုမ်ႉယုမ်ႉ ယႅၼ်ႈယႅၼ်ႈ သေႁိတ်းၵၢၼ် ၵူဝ်ႇလႆၶိင်းယူႇယူႇ ၶႅၼ်ႈ၊ ပိၼ်ႇလူင်းယူႇလီၵၢၼ်ၶိုင်းယဝ်ႉ။ တၢင်းၵိၼ်တၢင်းယၢမ်ႉ ၵၢၼ်ႁဝ်းၵိၼ်ၵူၺ်ၶဵဝ် ၵေႃး လႅဝ်ငၢႆးလႆႈလီသေ၊ ပိၼ်ႇၵူၼ်းယူႇ လီၵိၼ်ဝၢၼ်မႃးၵေႃႉၶိုင်းယဝ်ႉ။ ၵူၺ်းၵႃး ႁႅင်းလိူဝ်လီပူၼ်ႉသေ၊ ႁိတ်းၵၢၼ်ၶႄႇပူၼ်ႉ တီႈၵေႃးလၢင်းတုမ်ႉတူဝ်ႉလူင်ႈယူႇလီၶင်၊ ၵဝ်ႇ၊ ႁႅင်းလိူဝ်ၵူၼ်းႁဝ်းၶႅၼ်ႈ တီႈလိူဝ်ၵေႃးလီ တေၵမ်ႇလႆႈလိူဝ် လလိူဝ်းလလႃး၊ ႁႅင်းလိူဝ်ၶဵဝ်ႉ ၵဝ်လိူဝ်ႉၵၢၼ်လီၵေႃ လႆႈ ၵဝ်လိူဝ်ႉၵၢၼ်ၸႃႉၵေႃးလႆႈ ႁူပ်ႈပိူဝ်ႈၶႅၼ်ႈၸလႃး ႁဝ်းလူဝ်ႇ မေႃၶျၢင်ႉၶျိင်ႇ သေၸလႃးလိူဝ်ႉ ႁႅင်းလိူဝ်ႁဝ်းၶႅၼ်ႈၵူၺ်ယူႇယဝ်ႉ။

လိူဝ်သေၶႅၼ်ႈလိူဝ်ၵူၼ်းႁဝ်းၶႅၼ်ႈ မၼ်းၵမ်ႇ ၶိမ်ယူႇတႃႇသေႇ၊ မၢင်ပွၵ်ႈႁႅင်း လိူဝ်ၶိုၼ်ႈမၢင်ပွၵ်ႈ ႁႅင်းလိူဝ်တူၵ်း၊ မၢင်ပွၵ်ႈ ပျေႃႇမူၼ် သိူဝ်းသၢင်ႇ၊ မၢင်ပွၵ်ႈၵူၼ်းၵူၼ်းႇ၊ တီႈၸတႃ.မၼ်းၸတႃလိူဝ်ၵူၼ်းႁဝ်းၶႅၼ်ႈ မၼ်းလၢင်ႉ ယူၵ်ႉပျၢၼ်ႇ ငၢႆးၶႄႇ ယဝ်ႉ ။ ၵူၼ်းႁဝ်း ၵၢၼ်တေၵျၢင်ႉလူမ်းလူင်ႈယူႇလီၶႅၼ်ႈ၊ ပေႃးၶႃႈထိုင်တီႈယူတ်ႈႁူတ်ႈတီႈပႃ ၶႅၼ်ႈ၊ ၵႂၼ်တၢင်းတေလႆႈမေႃဝ်ႉ လိူဝ်ၶိမ်ၶိမ်၊ တေလႆႈမီးလိူဝ်း၊ ၸတလႆႈမီးသတိႁူးဝႅမ်ႈ ၸႅမ်ထူၼ်ႈထူၼ်ႈတေလႆႈမေႃထိုင်းသိမ်းလိူဝ်ႁဝ်းလီလီၶႅၼ်ႈတႃႇ။

ၵၢၼ်ငၢၼ်းၵၢၼ်ႁဝ်းႁိတ်းသၢင်ႈယူႇၶႅၼ်ႈ ၵျႃႉၶၼ်ႇယူႇထၢၼ်ႇၵူဝ်ႇသေတႃႇ

ၵေႃႈ၊ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈၵမ်ႇ,ထိုင်းသိမ်းလိုၵ်လႆႈဧလႈ၊ လိုၵ်ႇ.ယွၵ်ႈပျၢၼ်ႇ, လွင်ႈၵမ်ႇ,လီဧလႈ၊ ၵၢၼ်ငၢၼ်းၵၢၼ်မီးၶေႃႈၵၼ်းၵၢၼ်းတီႈသုင်သုတ်းၼၼ်ႉ. ထၢင်ႈလူႉ.လ်ဝ်ပျႃၵ်ႈပၼ်း ငူႇ,ယူႇ,ယဝ်ႉ။

ထင်ႇ,ဝႃႈငၢမ်းပိုၼ်းမီးဝ်ႉ.ဝႃႈ၊တီႈၵ်ႇတ်းသၢင်ႈၵၢၼ်ငၢၼ်းၼၼ်ႉ.ဝ်ႉ.ၵွၵ်းၵေႃ ၵတ်းၵတ်းသေလီၼ်းထႃႉ ဝူၼ်ႉ.လီလီဧလႈၵၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉ. တၢၼ်ႇ,ယူဝ်းယိုႇ, ဧတ. ဧတ.။

မေႃယႃလူင် (ၼီၵေႃးလပ်ႉ.ၵမ်းတီး) ဝႃႈဝ်ႉ.၊ လွင်ႈလိုမ်ႈ၊ လွင်ႈထၢင်ႈၵူဝ်၊ လွင်ႈထၢင်ႈထင်းလွင်ႈတေႃးသယိုႇ,၊ လွင်ႈၵမ်ႇ,ၼႄႇ,လူဝ်ႇ,ပိုၼ်ႈ၊ လွင်ႈလိုၵမ်ႇ,ၼီမ် တူင်ႉ.ၼိုင်ႁိုင်းယိုႇ, ထငူႇ, ထိုဝ်းၼၼ်ႉ.၊ ထၢင်ႈပ်ၼ်ၵူၼ်းထၢင်ႈၵဝ်တႆႇ ပိုၼ်ႈယဝ်ႉ။ လိုဝ်သေၼၼ်ႉ.ႁွပ်ႈပိုဝ်ႈလွင်ႈတၢင်း (6) လွင်ႈၼၼ်ႉ.သေ ထၢင်ႈပ်ၼ်ယေႃးၵႃႇ,မႃးယူႇ,။

လွင်ႈတၢင်း (6) လွင်ႈၼၼ်ႉ.။

1) ယိုတူင်ႉ.ၼိုင်ႈႁိုင်းယိုႇ,ၼႄႇ,ပုၼ်ႉ.တီႈ။ (ၵီမုၵ်ႈသိၼ်း)

(2) ထၢတ်ႈၵႁႃႇ,ရယူပ်ႈယွမ်း။

(3) ယႃႈႁွင်ႉ.ယႃႈမိုဝ်,။

(4) ႁွပ်ႈပိုဝ်ႈထပ်းယေႃးၵႃႇ,။

(5) ၵမ်ႇ,ထၢင်,ၵမ်ႇ,ထိုမ်တိုဝ်ႉ.ထုၵ်,မ်ၼ်ႈ။

(6) ႁွပ်ႈပိုဝ်ႈယေႃးၵႃႇ,ထွမ်းၼိုဝ်း။

ၼိုင်းၵႃႈၵၺ်ႉၵ်းတြႃး (6) လွင်ႈၼဝ်ႉ.၊ ၵၢၼ်ဝ်ႆႈ.လိုဝ်သေပိုၼ်ႈပ်ၼ် (လိုတူင်ႉ.ၼိုင် ႁိုင်းယိုႇ,ၼႄႇ,ပုၼ်ႉ.တီႈ) ၼၼ်ႉ.ယူႇ,ယဝ်ႉ.၊ လိုတူင်ႉ.ၼိုင်ႁိုင်းယိုႇ,ၼၼ်ႉ. ပ်ၼ်ၶင်ႇ,ဝႃႈ ပႃႈၼိုဝ်ၼၼ်ႉ.၊ လိုထၢင်ႈၵူဝ်၊ ၊ လိုထၢင်ႈထင်း လိုၵမ်ႇ,ၼႄႇ,လူဝ်ႇ,ပိုၼ်ႈ၊ လိုတေႃး သယိုႇ,၊ လိုမႃႇ,ၼယိုႇ,၊ လိုထပ်းတၢင်းမ်ႈတေႃးၵပျႃႇ,ပႃႇ, ထငူႇ,ထိုဝ်းၼၼ်ႉ. ယဝ်ႉ။ ၵၢၼ်လႆႈႁၢၼ်ၵမ်ႉ.ၼမ်ၼၼ်ႉ.ႁ်တ်းၵၢၼ်ၼႄႇ,ပုၼ်ႉ.တီႈလႆႈတႆႇငူႇ,ၵမ်ႇ,မီး၊ ၵမ်ႇ,ႁ်တ်း ၵၢၼ်ၵီႈသင်သေ၊ ထပ်းတၢင်းမ်ႈတေႃးၵပျႃႇ,ပႃႇ, ႁိုင်းယိုႇ,ၼႄႇ,သေတႆႇ ငူႇ,ၼၼ်ႉ. လႆႈႁၢၼ်ၵမ်ႉ.ၼမ်ယူႇ,ယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈတၢင်းၼိုင်းမၢၵ်ႇ,ႁူဝ်လိုႁဝ်းၼၼ်ႉ.၊ တင်းမီး လွင်ႈလိုမ်ႈလိုၵူဝ်၊ လို ထၢင်ႈထင်းပိုၼ်ႈ လိုတေႃးသယိုႇ ၊လိုမႃႇ,ၼယိုႇ,၊ လိုၵမ်ႇ,ၼႄႇ လူဝ်ႇ,ပိုၼ်း လိုမိုၵ်ႈ လို

လိူင်းမီးယူႇ ၶႆႈလိူင်၊ ၵူၼ်းၵေႃႉ ၶၼ်ႈပႆႇ ထိုင်ၵၢႆႇ သေ ၸၢင်ႈထဵၼ်ႈငၢႆႈ၊ လွင်ႈယူႇလီ ၵေႃႈယူပ်ႈယွမ်း၊ ယေႃးၵေႃႇ ၸၢင်ႈ ၶဝ်ႈၶိုၼ်းတူဝ်ႁဝ်းငၢႆ၊ ႁဵင်းၸၢင်ႈလူႉ. ၸွင်ႇ လိူဝ်း ၶၼ်ၶၼ်ႈ၊ ၵမ်ႇပၼ်ၵၢင်းလီ ႁဵင်းၵူၼ်းႁဝ်ယူႇယဝ်ႉ။

တေႃႇမႃၶၼ်ႇ ၵူၼ်းႁဝ်းၶႆႈ၊ ၸၢင်ႈယိတ်း ၸၢင်ႈပိူင်းၶလႈ၊ မၢင်ပွၵ်ႈ မၢင်ၶေႃႇ ၸႂ်ၸၢင်ႈၵႆႉတူင်ႉ ၶိုင်ႈႁဵင်းယႂ်ႇယူႇ၊ ပေႃးဝႃႈၸႂ်ၵမ်ႇလီမီးမႃး၊ ၸႂ်ၵိုၵ်ႈမီးမႃ ၶၼ်ၶၼ်ႈ၊ ယေႃႇပေလၵ်ႈၶၢမ်ႇဝႆႉ ၶိုၼ်းမၢၵ်ႇ ႁူဝ်ၸႂ်ႁဝ်းၵိူင်ႁိူင်၊ တီႈယူႇ ၸႂ်မိူၵ်ႈၶၼ်ၶၼ်ႈ၊ ၵဝ်ၸႂ်မဵတ်ႈ တေႃႇသႂ်ႇဝႆႉပၼ်၊ ဝႆႉၸႂ်ၸၢင်ႈပွႆႇ ၸၢင်းၶၢင်ႉလွတ်ႈပိူၼ်ႈ ဝႆႉၸႂ်လွင်ႈၸၢင်ႈၵေႃးလူပိူၼ်ႈ ဝႆႉၸႂ်မျႃႉ ယဵၼ်ႇပဵင်း၊ ဝႆႉၸႂ်ၵုပ်ႉတဵၵ်ႈၶေႃႇ ၸွင်ႇ ၸႂ်လီၸႂ်မျၢတ်ႈ ၸၼ်းပၼ်တီႈယူႇ ၸႂ်မိူၵ်ႈ ၶၼ်ၶၼ်ႈ ႁဵတ်ႇတေႃႇ။

ပေႃးဝႃႈႁဵၵ်းတၢင်းမေႃ ၶတ်းၸႂ် လွင်ႈၸႂ်မိူၵ်ႈၸႂ်လိူင်း ၵၢင်ၵွၵ်ႇပဵတ်ႈလႆႈ ထၢၼ်ႇ ႁိုဝ်ၵေႃႈ တီႈၵၼ်ႁဝ်း တေႁဵတ်းသၢင်းၵၢၼ်ငၢၼ်း လွင်ႈယူႇလီႁၢင်းႁဵတ်ႇၶၼ်ၶၼ်ႈ တေၵမ်ႇမီးလွင်ႈယၢပ်ႇယိတ်ႇ၊ တေမီးလွင်ႈၵၢင်းၵွင်ႇမဵင်ႇထိုင်တီႈႁဵတ်ႇ ၵမ်ႇႁၢင်ႉ ယဝ်ႉ။

ၶႆႈသိုပ်ႇသပ်းလိၵ်ႈၶေလွင်ႈ (ၸႂ်တူင်ႉၶိုင်ႈႁဵင်းယႂ်ႇ) ၵၼ်ဝႃႈၶၼ်ႈၵိတ်းၶိုင်ႈ။
တင်းၵိင်းၵလိတ်ႈဝႃး(Emotion)ၵီးမူပ်ႉသိၼ်းၶႆႈယဝ်ႉ၊ ၸႂ်တူင်ႉၶိုင်ႈႁဵင်းယႂ်ႇ ၶၼ်ႈ၊ **မၼ်း**ၵမ်ႇ ၸႂ်ႈပဵၼ်မႃးၶိုင်းမၢၵ်ႇ ၵွၵ်ႈၵေႃႇ၊ ပဵၼ်မႃးၶိုင်းမၢၵ်ႇ ႁူဝ်ၸႂ်ၵူလိုၼ်းယူႇ။ တီႈၸႂ် တူင်ႉၶိုင်ႈႁဵင်းယႂ်ႇ ၶၼ်ႈ၊ မၼ်းပဵၼ်မႃး ၵွပ်ႈပိုဝ်ႈလွင်ႈတၢင်းႁၵ်ႉ၊ လွင်ႈငိုၼ်းတွင်း၊ လွင်ႈၵၢၼ်မိူင်း၊ ၵွပ်ႈလွင်ႈယူႇ၊ လွင်ႈၵိၼ်၊ ၵွပ်ႈလွင်ႈႁႃႇသႃႇ၊ ယေးၸွင်ႇ လွင်ႈတၢင်း ၸိူင်ႉ ၶႆႈၶၼ်ႈ၊ ၵူၼ်းႁဝ်းၵူးၵေႃႉ တေႁူႉထိုင်ယူႇ၊ ၵူလၢႆးၵႃးၵွပ်ႈပိုဝ်ႈ (ၵႁႃႇရ) ၵမ်ႇ ဝၢႆးမ်ထူၼ်းၶလႈ။ ၸႂ်ၵမ်ႇၶိမ်ၸႂ်တူင်ႉၶိုင်ႈႁဵင်းယႂ်ႇယူႇ ၶၼ်ႈ၊ ယႂ်ႇၵေႃႈတေပႂ်ႇႁူႉ ထိုင်၊ ၵေႃႉႁူႉ ၵေႃႈတေမီးၵေႃႇယူႇ၊ တီႈတေႉမၼ်းလိူင်၊ ၵမ်ႈၵူႉတူႉၸႂ်၊ ၵႁႃႇရ ၸ ၵူႇ ၵၵျၢင်းတြႃး [4] ပႃးၶႆႈ. ၶဝ်ၵိင်ပိုင်ႈၵၼ်ယူႇ ၵၼ်ဝႃႈၶၼ်ႈၶလႈသၢင်၊ ၵွပ်ႈ ပိုဝ်ႈထၢတ်ႈ ၵႁႃႇရ ၶလႈၸႂ်တူင်ႉၶိုင်ႈႁဵင်းယႂ်ႇ ၵၼ်ဝႃႈၶၼ်ႈၶလႈသၢင်၊ တေလႆႈ ပွင်ႇ ၸႂ်ၵၼ်ယူႇ။ ပဵၼ်ႁိုဝ်ၵေႃႈယဝ်ႉ၊ ပေႃးဝႃႈၸၢပ်ႈသိင်ႇ လူလၢႆႈလွင်ႈ ၸႂ်တူင်ႉၶိုင်ႈႁဵင်းယႂ်ႇ ၶၼ်ႈ၊ မၼ်းၵမ်ႇလီႁၢင်းယႂ်ႇလူး၊ မၼ်းၵမ်ႇပၼ်ယွၼ်းလီႁဝ်းလူးၶၼ်ႇ ႁိုဝ်ၸႂ်တေ ၶိမ်ၶၼ်ႇ ႁိုဝ်ၸႂ်တေၵတ်းယၢၼ်ၶျၢမ်းသႃႇ ၶၼ်ႈ၊ ႁဝ်းလူဝ်ႇ လႆႈၵွၼ်ၵၼ်ၶတ်းၸႂ်ႁႃႇ

သိူၼ်ႈတၢင်းၵၢၼ်မၢၼ်ႇ,ၵၢၼ်မႅၼ်ႈမၼ်းယူႇယဝ်ႉ။ ပေႃးဝႃႈပိၼ်ၵူပ်ႈပိူဝ်ႈထၢတ်ႈၵႁႃႇရ ၵမ်ႇတိမ်ႇထူၼ်ႈဢလႈ လွင်ႈတူင်ႉၼိုင်ၼၼ်ႉလိူင်၊ ၼင်ႇႁိူဝ်ထၢတ်ႈၵႁႃႇရ တေဝႆႉမ် ထူၼ်ႈ တေလႆႈၶတ်းလွင်ႈ ႁႃ ၵႁႃႇရ ႁႂ်ႈတိမ်ထူၼ်ႈယူႇယဝ်ႉ. ပေႃးၵမ်ႇ,ၶတ်းလွင်ႈႁႃ ၼၼ်ႉလိူင်၊ ထၢတ်ႈၵႁႃႇ ရၵမ်ႇတိမ်ႇထူၼ်ႈ ပေႃႈထၢတ်ႈၵႁႃႇရ ၵမ်ႇတိမ်ႇထူၼ်ႈၼၼ်ႉ လိူင်၊ ၵႅင်းၵႂၢၼ်းၵေႃႉ တေၵမ်ႇမီး၊ ပေႃးၵႅင်းၵႂၢၼ်းၵေႃႉၵမ်ႇမီး တွၼ်ႈတႃႇယႃႇ ပၼ်ၵႅင်း လွင်ႈလွင်ႈ တူင်ႉၼိုင်ၵႅင်းယႂ်ႇၶႃႈၼႆ. ၵမ်ႇမီး၊ လွင်ႈဝူၼ်ႉႁႃၼၼ်ႉ ထိုင် လွင်ႈလီ တွၼ်ႈတႃႇ ယႃႇပၼ်လွင်ႈလွင်ႈ တူင်ႉၼိုင်ၵႅင်းယႂ်ႇၶႃႈ၊ လွၵ်ႇမီးလႃၼ်ႇ လွင်ႈတၢင်း ႁူႉၶၼ်ႉယႃႇပၼ်ၵိူဝ်ႇယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈတႃႇ,တေလႆႈဝႆႉသတိ။

(1) ပေႃးဝႃႈ ႁဝ်းတေလိပ်ႈၵိၼ်း လွင်ႈၵၢမ်ႇ,လွင်ႈၵူတႃ၊ ၵႁႃႇရ ၵႂၢင်းၸႂ်း (4) ပႃးၼၼ်ႉ၊ ၼင်ႇႁိူဝ်တေသၢင်ႇ,ထုၵ်ႇ,ၵၼ် တၢင်းတူဝ်လဝ်ႈၵဝ်ႇ,ၼၼ်ႉ၊ တေ လႆႈၶိုင်ပွင်ႇၵူႈ,ႁႂ်ႈမၼ်းသၢင်ႇ,ထုၵ်ႇ,၊

(2) ၼင်ႇႁိူဝ်လႂ်ႈ လဝ်ႈၵဝ်ႇ,တေၼိမ်ၼဵၼ်ႉ၊ တေလႆႈမေႃၶတ်းလွင်ႈႁႃ သိူၼ်ႈ တၢင်းၵၢၼ်မၢၼ်ႇ,ၵၢၼ်မႅၼ်ႈ။

[3] လွင်ႈလွင်ႈတူင်ႉၼိုင် ၵႅင်းယႂ်ႇ, လွင်ႈလႂ်သေၵမ်ႇ,ဝႃႈ၊ တေလႆႈမီးသတိၸႂ်း သေ ႁၢမ်ႈတပ်ႉဝႆႉတႃႇ,သေ,။

[4] ၵၢၼ်မိူဝ်းသင် သေၵမ်ႇ,ဝႃႈ၊ ပေႃးႁဵတ်းလိူဝ်ၵႅင်းၵူႇ, ပူၼ်ႉတီႈၼၼ်ႉ၊ ၵမ်ႇ,တူမ်ႉတိူဝ်ႉ. ၵူၼ်းသေတႃႉၵေႃႈ၊ လၢင်ႈတူမ်ႉတိူဝ်ႉၵႅင်းလွင်ႈသေ၊ ၵူၼ်းႁဝ်း လၢင်ႈၵဝ်ႇၶေႃႉၵူႇ,ယူႇ၊

(5) ၵၢၼ်ငၢၼ်း ၵၢၼ်လဝ်ႈၵဝ်ႇ,ႁဵတ်းယူႇ,ၼၼ်ႉ၊ ပေႃးပိၼ်ၵၢၼ်လဝ်ႈၵဝ်ႇ,မီး ဝႃႇ,သၼေ, သေၼႅတ်ႈသၢၵ်ႈ လူမ်းပဵင်းယူႇ,ၼၼ်ႉလိူင်၊ လဝ်ႈၵဝ်ႇ,လင်,ယူႇ,လီ သေၵ သၢၵ်ႈယၢဝ်းလႆႈယူႇ,။

(6) ပေႃးဝႃႈၵမ်ႇ,ၵိၼ်ပၼ် ထၢတ်ႈၵႁႃႇရ တိမ်တိမ် ထူၼ်ႈထူၼ်ႈ ၼၼ်ႉလိူင်၊ လၢင်ႈတူမ်ႉတိူဝ်ႉ. တူဝ်ၵူၼ်းသေၵမ်ႇ,ၵႃး၊ လၢင်ႈတူမ်ႉတိူဝ်ႉ. ပႃးၵႅင်းလွင်ႈ ၵူၼ်းႁဝ်း ယူႇ,ယဝ်ႉ။

(7) လိူဝ်ၸဝ်ႈၵဝ်ႇၶၼၼ်ႉ၊ တေၵမ်ႇလႆႈပၼ်ပူၼ်ႉ ပ်ၼ်ၶွပ်ႇဝိူင်း ယင်ႇမၼ်းသွင် ယႃႇ၊ တေလႆႈ ထိုင်းသိမ်းဝႆႉႁႂ်ႈလႆႈ၊ တေလႆႈပ်ၼ်ၵူၼ်း ယုမ်ႇယမ်၊ တူဝ်ၸဝ်ႈၵဝ်ႇ ၶၼၼ်ႉ တေလႆႈၶတ်းလိူဝ်တႃႇသေႇ။

ၵၢႆႇရၵၼ်လီၶၼၼ်ႉ၊ ပ်ၼ်ပုၼ်ႈယွၼ်းလီၵူၼ်းႁၢဝ်း ထၢၼ်ႇႁိုဝ်?

ႁၢင်ႈယၢင်ၵူၼ်းႁၢဝ်း ၵၼ်ၶုမ်ႇယူႇၶၼၼ်ႉ၊ ပေႃးမၼ်းယူပ်ႈယွမ်း ၵႂၢၼ်ၵႂၢႆႇလွႆး လွႆးမႃးၼႆႉလိူင်၊ မၼ်းၶေမႃးလၵ်ႈၶၶႅႇ လွင်ႈထဝ်ႈမႃးယူႇယဝ်ႉ၊ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈသင် ၸလႈၶိူဝ်ႉၶၼ်ႁဵဝ်ႇသေထဝ်ႈမႃးလႆႇၼႆႉလိူင်၊ ၵေႃႇမတီႇယႃႇ၊ ၵီႈယၢမိူင်းၵမေႇရီႇ ၵၢၼ်ႇၶဝ် လွပ်ႇႁၢတူလၢႆးလွင်ႈတၢင်းမၼ်းယဝ်ႉ၊ လႆႈတၢင်ႇထိုင် ၶေႃႈႁၼ်ထိုင်ၶဝ် လႆႈပိုၼ်ယၢဝ်ႇမႃးမီးၶင်ႇပႃႈတေႃႈၼႆႉယူႇယဝ်ႉ။

"ၵူၼ်းၵၼ်ၵသၢၵ်ႈထဝ်ႈမႃး ၸၵႇမႃးၶၼၼ်ႉ၊ ၵမ်ႈပႃႈၶမ်ၶဝ်ၵိၼ်ၵၢႆႇရ ၵၼ်ယိတ်းၸလႈပ်ၼ်မႃးၵၵျူဝ်းတြႃးလွင်ႈထဝ်ႈလွင်ႈၸၵႇယူႇယဝ်ႉ။"

ၵူၼ်းႁၢဝ်းၼႆႉၵွပ်ႈပိူဝ်ႈၵိၼ်ၵၢႆႇရၵမ်ႇတိမ်ထူၼ်ႈ၊ ၵိၼ်ၵၢႆႇရႇမိဝ်းလၢင်ႈ ယိတ်းပိူင်ႈ ၵိူင်မႃးၶႅႇယဝ်ႉၸလႈ ပေႃးဝႃႈၵသၢၵ်ႈၶဝ်ယႂ်ႇမႃး ၵိူင်မႃး တၢၼ်ႇ တၢၼ်ႇယဝ်ႉၼႆႉလိူင် ၊ တူဝ်ၶၼ်ႇထႃႇၶဝ်ပိူဝ်ႉပိူဝ်ႉ ၵူၼ်ႈၵူၼ်ႈမႃးယူႇယဝ်ႉ ၵမ်ႈၶမ် ပ်ၼ်ၵူၼ်းၵမ်ႇလွမ်းပၵ်းပိူင်လွင်ႈယူႇလီ၊ ၵမ်ႇမီးလွင်ႈၵ်ၼ်းၵၢၼ်းသင် ယူႇၵႂႃႇလ လိူဝ်ႈလလႃး ၵဝ်တူဝ်ၶၼ်ႇထႃႇၵိူဝ်ႉပူၼ်ႉတီႈလၵႂႃႇၵူၼ်းမိ်ၼ်းၶၼၼ်ႉ၊ ပ်ၼ်ၵူၼ်းလိ်ဝ်း ထဝ်ႈလိ်ဝ်းၸၵႇယူႇယဝ်ႉၶင်ႇၵိူဝ်ၵသၢၵ်ႈယိုၼ်းယႃဝ်းသေ၊ တေလႆႈမီးလွင်ႈယူႇလီ ၵိၼ်ဝၢၼ်ၶ်ၼ်လ်ၼ်း မီးၵ်ၼ်းယူႇတႃႇသေႇၶၼၼ်ႉ၊ မီးဝႆႉလွင်ႈမၼ်းသွင်မ်ဝ်းယူႇယဝ်ႉ။

"ၶေႈ ၵမ်ႇလႆႈၵဝ်ၵ်ၼ်းလိူဝ်ႁၢဝ်းလိူဝ်ႉၵႂႃႇ လွင်ႈၵမ်ႇႁူဝ်ၵမ်ႇႁၢင်ၸလႈ လွင်ႈၵမ်ႇ ၶဝ်ႈလွင်ႈၶဝ်ႈလႆႈ၊ တေလႆႈထိုင်းသိမ်းဝႆႉလိူဝ်ႁၢဝ်းလီလီသေ တေလႆႈမီးဝႆႉလွင်ႈၵၢင်ႈ ၵၢၼ်းသုင်သုင်လၵႂႃႇမီးၶင်ႇၶႆႈၵၼ်ဝႃႈၶၼ်ႉ ၊ လႆႈႁၼ်ၶၼ်ႇလိၵ်ႈပိုၼ်ယၢဝ်ႇၶေႃး ႁၼ်ထိုင်ၵေႃႇမတီႇယႃႇ၊ ၵီႈယၢမိူင်းၵမေႇရီႇ၊ ၵၢၼ်ႇၶဝ်ပုၼ်ႉယူႇယဝ်ႉ။

ၵ်ိူင်းတူဝ်ၵ်ိူင်းလိူဝ်ၸဝ်ႈၵဝ်ႇၶၼၼ်ႉ ၊ မၼ်းပ်ၼ်တွၼ်ႈတႃႇတိုၵ်းသူၼ်းပၼ်လွင်ႈ ယိူင်းၵၢၼ်းၸဝ်ႈၵဝ်ႇၸလႈ မၼ်းပ်ၼ်သၢႆလိူဝ် တွၼ်ႈတႃႇ ယ ဝ ၵူၼ်းႁၢဝ်းယူႇယဝ်ႉ ၵ်ိူင်းတူဝ်လိူဝ်ႁၢဝ်းၶၼၼ်ႉ ပေႃးဝႃႈ မၼ်းၵၢင်းမၼ်ႈၵိုမ်းယူႇတႃႇသေႇၼႆႉလိူင် ၊ တူဝ်

ခၼ်ႇထႃႇၵူၼ်းႁဝ်းၼၵႃး ၸေလ်ၵ်ႉသိၵ်းၼမ်ႇပီး ၼၢဝ်လၵ်းတႃႇသေႇ၊ ၼိုဝ်ႉၼင် တိမ်ထူၼ်ႈသေ ၸႃႈလီယူႇတႃႇသေႇယဝ်ႉ၊ ၵူၼ်းၵႃႈၸေႃႈဝႃႈလွင်ႈတိုၵ်းသူၼ်း ႁၵ်းတူဝ် ႁၵ်းလႆႈၼၼ်ႉသိင်ႈၵူႇၼႆလိုင်၊ ၵမ်ႇႁႃင်ႉၵမ်ႇၵႃတ်ႈတေလႆႈထဝ်ႈမူးယူႇ ယဝ်ႉ၊ လွင်ႇဝႃႈၼင်ႇႁိုဝ်ႁၵ်းတူဝ်ႁၵ်းလႆႈ လီယူႇတႃႇသေႇ မၼ်းၵိမ်းလႆႈတႃႇသေႇ ၼၼ်ႉ၊ ၵွၼ်တၢင်းသုတ်း လူဝ်ႇလႆႈပၼ်လူဝ်ႇလႆႈႁိတ်းၼၼ်ႉ၊ ႁိုဝ်ႈလႆႈထၢတ်ႈ ၵ ႁႃႇရတိမ်ထူၼ်ႈမၢၼ်ႇမၼ်ႈၼၼ်ႉယူႇယဝ်ႉ။

လွမ်းၼင်ႇလၢတ်ႈၼေမူးပႃႈၼိုဝ်ၼႆႉ ၵႃႈတိုင်း၊ ၵေႃႉမတီႇ ယႃႇၵီႈယႃ မိူင်းၵမေႃႇရိၵၢၼ်ႇ ၵၼ်ပၼ်လဝ်ႈပိင်ႇလႃႇသိမေယႃလူင်၊ "တွၵ်ႉတႃႇၵိတ်ႈတ ပေႇပေး" တိမ်ႈပၼ်ၵျၢမ်ႇလႃၼ်ႇဝႆႉတွၼ်ႈတႃႇယူႇလိၵိၼ်ဝၢၼ် ၵသၢၵ်ႈယၢဝ်း ၵူႇၼၼ်ႉမီးဝႆႉ (10 တွၼ်ႈယူႇယဝ်ႉ။

(1) တွၼ်ႈတႃႇ ၵသၢၵ်ႈယိုၼ်းယၢဝ်းၵူႇ ၵလႃႇ ၵႁႃႇရ တႃႇၵူၼ်းႁဝ်း ၵိၼ်ၵူႇၼၼ်ႉ၊ ၸေၵမ်ႇလႆႈမီးလွင်ႈယုပ်ႈယွမ်းလွင်ႈပူၼ်ႉလိူဝ်၊ ထေလ်ႈပႃးထၢတ်ႈ (ပလူဝ်ႇတိၼ်း) ၼေလႈ ထၢတ်ႈ (ပီႇတႃႇမိၼ်ႇ) ထၢတ်ႈ ၵ လူဝ်ႇလီႈၼၼ်ႉ တၢၼ်ႇ တၢၼ်ႇသေၵိၼ်ၵၼ်ၵူႇ။

(2) တေလ်ႈထႆႇၵွၵ်ႇပဵတ်ႈ ၵၼ်ဝူၺ်ႇၵၼ်ႁင်ႈ ၼင်းတူဝ်ၼၼ်ႇတႃႇ ၵူၼ်းႁဝ်း မိူၼ်ၼင်ႇၵိူဝ်ႇ ယႃႈလူင်ယႃႈၵွၼ်ႇ• ၶီႈမုၵ်ႈ• ၶီႈၼၢၵ်ႇ• ၶီႈတႃ •ၶီႈၶဵဝ်ႈ• လၵူႇ လိူဝ်းၼၼ်ႉမၢၼ်ႇမၢၼ်ႇယူႇယဝ်ႉ။

(3) တေလ်ႈလိုဝ်ႈပၼ်တူဝ်လွႆႇႁဝ်းတိမ်တိမ်ထူၼ်ႈထူၼ်ႈ။

(4) တွၼ်ႈတႃႇလွႆႇႁဝ်း တေမူၼ်ႈသိူဝ်း တႃႇသေႇၼၼ်ႉ၊ ၼတေလ်ႈလဵၵ်ႈလႃႈပၼ် ၵႃႇယူင်ႇ ၵၼ်ႁဝ်းၼဵတ်ႈသၢၵ်ႈၼၼ်ႉသေမိဝ်းမိဝ်း။

(5) လွႆႇလၢင်ႈမူၼ်ႈလၢင်ႈပဵဝ်ႇလင်ႈႁူၼ်ႉလၢင်ႈၼူဝ်ၼၼ်ႉ တေလ်ႈမေမီး မၼ်း ပၼ်ႁၵ်းၵၼ်ၵႃႇယူင်ႇၼင်းတူဝ်ၼၼ်ႇထႃႇၵူၼ်းၼေလႈ၊ ပၼ်ၵီႈယႃ တွၼ်ႈတႃႇယူႇလီ ၵိၼ်ဝၢၼ်ပႃး ၼိုင်ႈယဝ်ႉ။ ပေႃးၼူဝ်ပၼ် ၼိုင်ႈဝၼ်း ၼိုင်ႈပွၵ်ႈၼၼ်ႉ၊ ၵမ်ႇတၢပ်ႈ လူဝ်ႇႁူင်ႉမေယႃလူင်ယဝ်ႉ။ လဝ်ႈပိင်ႇလႃႇမေယႃလူင်ၼဝ်ဝႃႈဝႆႉမီးၼင်ႇၼႆယဝ်ႉ။

(6) တေလ်ႈငိူင်ႉၼေဝႈလႆႈလွင်ႈလွႆႇတူင်ႉၼိုင်ႁၵ်းယူႇ။

(7) ၼိူဝ်လုၵ်ႈၼွင်ႉတပေးဢေႃႈ ၵူၼ်းၼင်ႈၵျၼ်းၼင်ႈယေႃးမိၵ်ႈသူလၢႆ, ၵူလၢႆးလီ လဝ်ႈၵဝ်ႇ,ၼၼ်ႉ၊ တေလႆႈမီးသႅတ်ႉၸႃႇသေသိူၵ်ႈသမ်ႇ,ၵူႈ။

(8) တေလႆႈႁၵ်ႉ ႁူမ်လူမ်းပိင်း ၼိူဝ်ၼႃႈၵၢၼ်ႁဝ်း၊ တေလႆႈမႄၵဝ်ၵိူင်ႇ,ၵဝ် မုၼ်ၼိူဝ်ၼႃႈၵၢၼ်ႁဝ်း

(9) တေလႆႈမႄလွႆႈထႅမ်လွင်ႈ (လွႆႈမူႈရေး) တႅမ်တႅမ်ထူၼ်ႈထူၼ်ႈ။

(10) တေလႆႈမႄလိပ်ႈႁၼ်းတၢင်းႁူႉ.ထၢင်းမႄလွင်ႈၶိုၼ်ႈသင်ႉၶိုၼ်ႈသုင်။

ၶႆႈသိုပ်ႇ,သပ်းလိၼ်းၵူႈ,ၶဝ်လွင်ႈ[ပလုၵ်ႇ,တိင်း] ၵၼ်ဝႆႉၼၼ်ႉ.ၵိတ်းၼိုင်ႈ ထၢတ်ႈ ပ လုၵ်ႇ,တိင်းၵၼ်ဝႆႉၼၼ်ႉ. ပေႃးလၢတ်ႈၶဝ်ၵႂၢမ်း ယူဝ်းယူဝ်းတေႉ၊ ႁွင်ႉ ဝႆႉ[ထၢတ်ႈၼိူဝ်ႉ] ၼႆယူႇ,ယဝ်ႉ။ ထၢတ်ႈ ပ လုၵ်ႇ,တိင်းၼၼ်ႉ. မၼ်းမီးၼင်ႈၵၢင်းၵိၼ် တၢင်းယႅမ်ႉ.ၵူၼ်းႁဝ်းၵိၼ်ယူႇ,ၵူႈဝၼ်းၼၼ်ႉ.ဢေႃႈ ပိၼ်ၵယေႃးယႂ်ႇ,သေပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။ ပ လုၵ်ႇ,တိင်းၼႆႉ ၵတိၵ တီႈၶဝ်လႆႈႁၼ်တၢင်းသၢင်ႈၼၼ်ႉ. ပိၼ်တွၼ်ႈထႃႇ,ပုၵ်းပွင်ပၼ်တူဝ် ၶၼ်,ထႃႇ,ၵူၼ်းႁဝ်းႁၢင်းယႂ်ႇ,မႃႈၵႃႈသုင်မႃးၼၼ်ႉ.ယူႇ,ယဝ်ႉ။ ၼင်းထၢတ်ႈပလုၵ်ႇ,တိင်း ၼၼ်ႉ.ၶဝ်ႈပႃး ။ ၼၢ.ထလုၵ်ႇ,ၵျၼ်, - ထၢတ်ႈဝႃႇ,ယေႃး ၵႃႇ.ထလုၵ်ႇ,ၵျၼ်, - ထၢတ်ႈၵႃပေႃး ၵွၵ်ႉ.သီ,ၵျၼ်, - တေႃ,ထေႃး ၵႃႇ,ပုၼ်, - ထၢတ်ႈလိၼ် ပထဝီ ဢေႃႈ သႃႇ,လႁႃႇ, - ထၢတ်ႈၵၢၼ်. လၵူႃႇ,လိူဝ်းၼၼ်ႉ.လေႃးၵၼ်ဝႆႉ.ယူႇ, ယဝ်ႉ. ။

တၢင်းၵိၼ်ၵၼ်ၶဝ်ႈပႃး ထၢတ်ႈပလုၵ်ႇ,တိင်းၼၼ်ႉ.။

(1) ၼူမ်းၵမ် ။ 2 ။ ၼိူဝ်. ။ 3 ။ၼိူဝ်.ဝူဝ်း ။ 4 ။ ၼိူဝ်.သူဝ်း ။ 5 ။ ၼိူဝ်.မူ ။ 6 ။ ၼိူဝ်.ၵႆႇ 7 ။ ပႃ ။ 8 ။ပူ ။ 9 ။ ၵိုင်ႈ ။ 10 ။ၶႆႈ,ၵႆႇ, ။ 11 ။ ၼမ်.ၼူမ်း ။ 12 ။ ထူဝ်ႇ,ၵပိဝ်းမိဝ်း။

ၵူၼ်းႁဝ်းၼႆႉ. ၵွၼ်ၵၼ်ၵိၼ်ထၢတ်ႈပလုၵ်ႇ,တိင်း လႆႇလႆႇၵူလၢႆးၵေႃႈၵႃႇသၢၵ်ႈၵမ်, ယၢဝ်းလႆႈ၊ ပေႃးဝႆႉၵမ်,ပႃးထၢတ်ႈပီ,တႃ,မိၼ်,ၼၼ်ႉ. လၢင်ႈပိၼ်ယေႃးၵႃ,သေ ၵႃ,ယူ. ၵမ်,ယၢဝ်းလႆႈ။ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈၼၼ်ႉဢေႃႈၵိၼ်ပၼ်ပႃး ထၢတ်ႈပီ,တႃ,မိၼ်,ၼၼ်ႉ. တႅမ်တႅမ်ထူၼ်ႈထူၼ်ႈလိူင် ၵူၼ်းႁဝ်းၶႃႈၵူႈၵေႃ.တၵ်းတေပိၼ်ၵူၼ်းယူ,လီပီ၊သၢၼ်း ၵႃ,ယူ. ယိုၼ်းယၢဝ်းၵူႃ,ၶၢဝ်းၼႄႈယူ,။

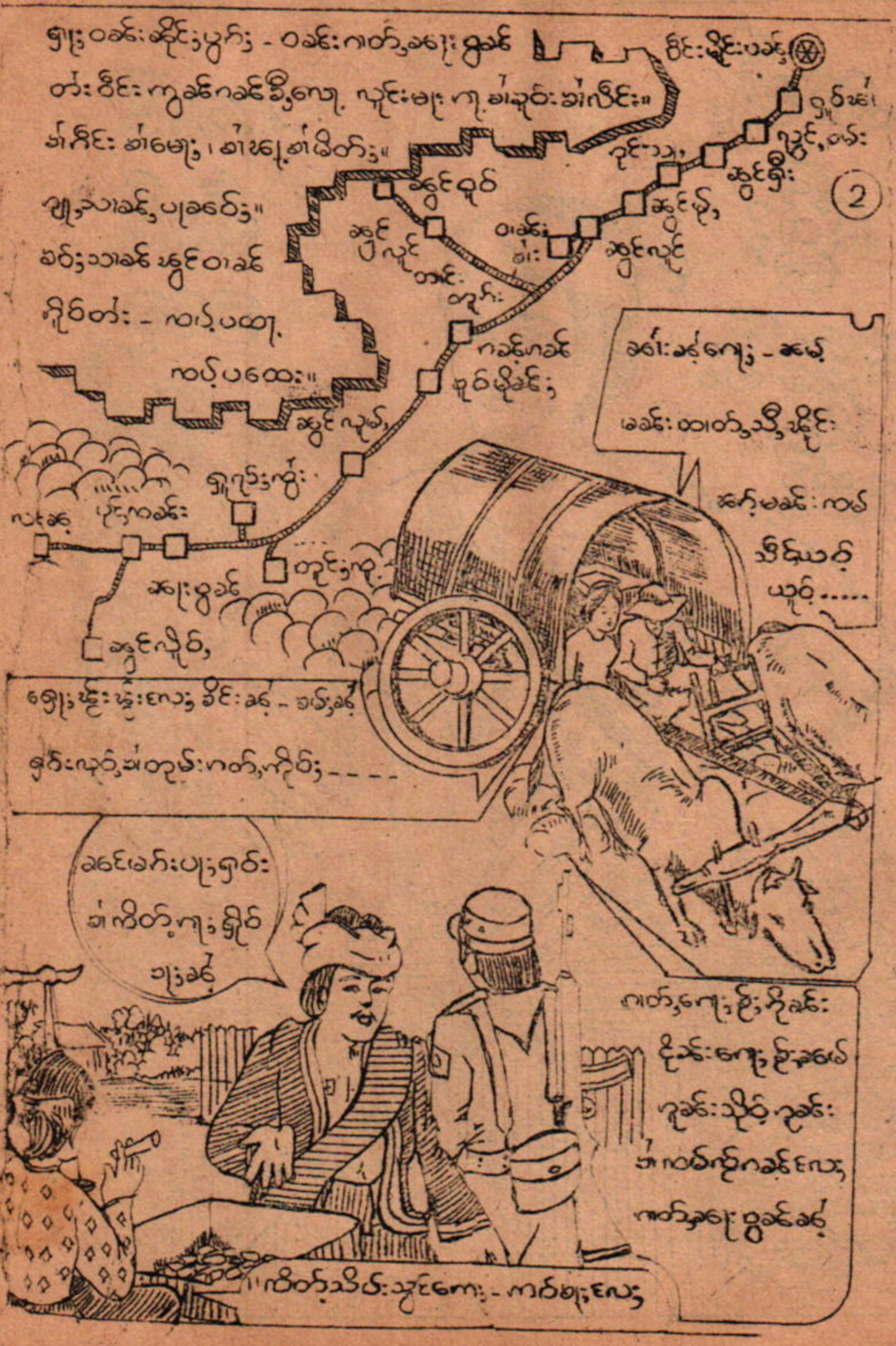

3
ပါတီ အင်အား
နားဝမ်-တုံစု-ဟွေစွဲ --- ဒီဗျာတွေဟာ
သူဟုန်တွေ ဆက်ကြားတောင်းစားပြီး အားထားနေရတယ်။ ဒီ
ကြောင့် ဘယ်လိုစီမံကိန်းကြီးတွေချပြီး မြန်မြန်ဆန်ဆန် လုပ်ဆောင်
သွားရမယ်ဆိုတာ -- သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိ ပါတီကောင်စီဝင်လူ
ကြီးများ စဉ်းစားလမ်းစေချင်ပါလို့ -----၊

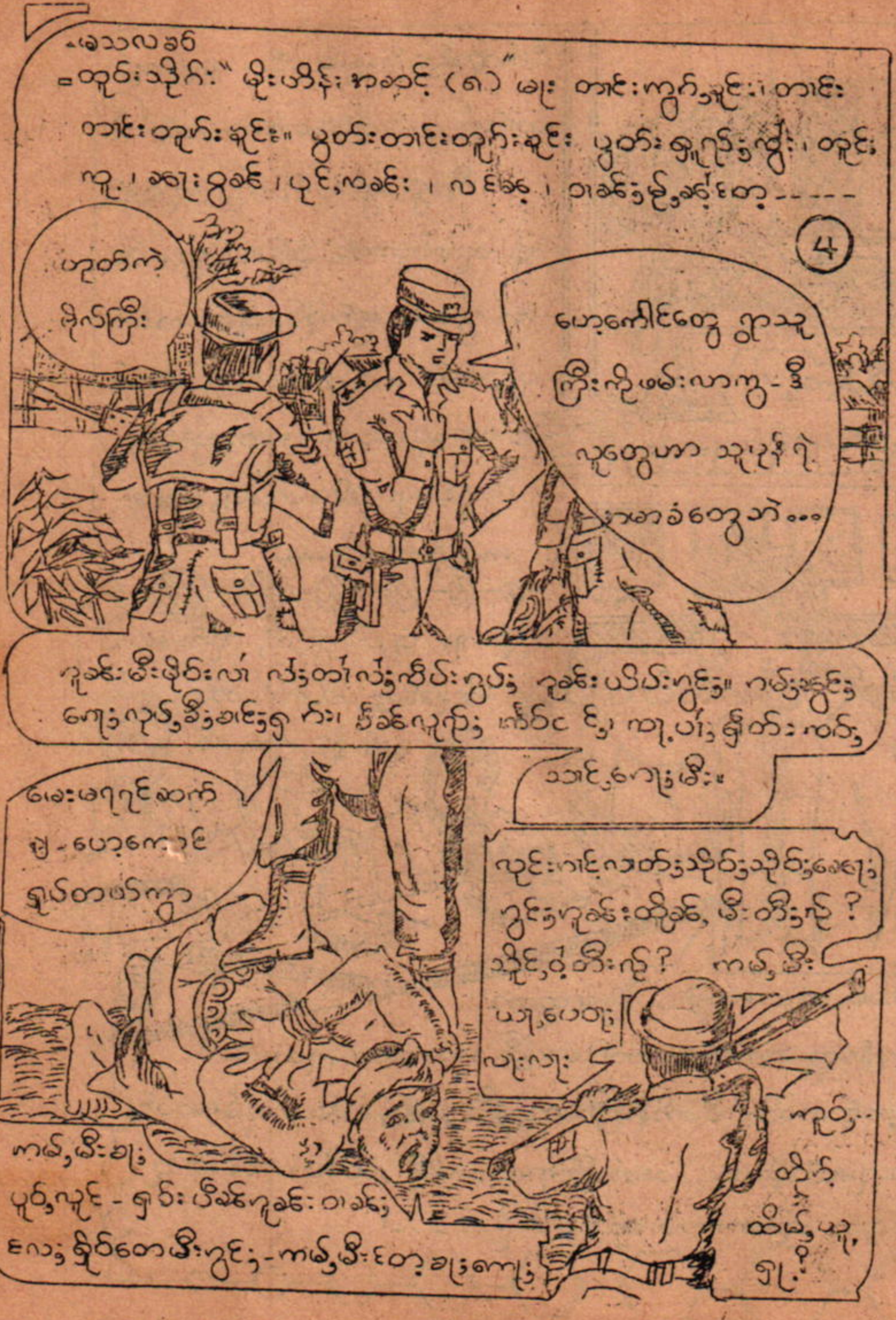
4
ဟုတ်ကဲ့ ဗိုလ်ကြီး

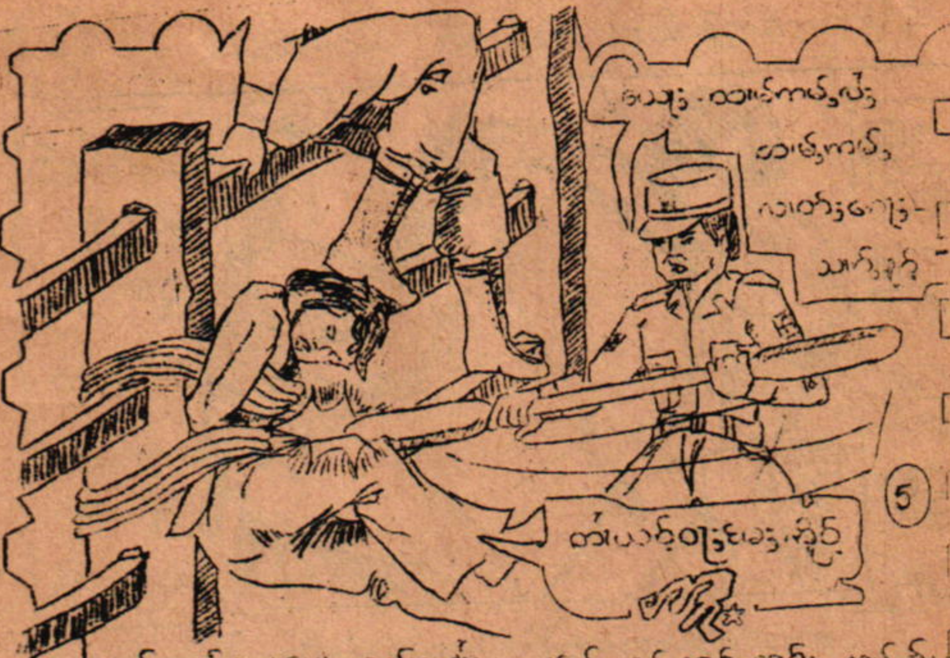

မတော်မတည့် ပြောပြော ညှဉ်းပန်းထား = ခုတ်, ခုတ်, ထစ်, ထစ် ကန်ချိုး
လွှတ်ပေးပါ - ကျွန်တော်ကို တကယ်စစ် တွင် - ကြိုးတမ်းမှု တင်းဖြေ -
ဘာစစ်မေး တွက်ဘိုသုံး - သခင်ဖေ ဘိုးလိုမ်း တခုစ် - သာမ်သိ ပျက်ပါ
ကိုတော် ထောင်ရှူ ညှင်ပ တိုက်တိုက် ကမ်းမှီး ဘောကယ်ပါ - - - -

သနားစရာကွာ - ကျွတ်ကျွတ် ကျွတ် - မသေသေးပါလား။

ဗိုးလိုင်ကောင်ကျွန်းထိန် - ဟတ် - ဟတ် - လဟ်ဒေဒေ
6
ယခင်းကမ်ဖြီး မူဝ့်ဂှုင် ကိုဝ်း -- ပေး ချဲ့ဂျူ့-မ်ဲ့ ခမျ့ယဝ့် ဝျံ - ကျူး ဂူဝ့်လူဝ့်
တားဂျက်ကြွုံ့တော့ မုတ်ခါတိတ်ပျာ ခွဲတယ်ခိုတော ဒီမျိုးပေါ်ကွ - ဟဲဟဲဟဲ
သတ်းကိုဝ်းခင့် ခ ပီး!
ရာက်ပဒိုင်း သာဝ်ကျွင့် ငမ့်တဲး ရှပ်း ဝခင့်ခရွက် ခါးဘင့် - မတ်ဥ္ဂ ဂါင်ဆင့်ဂါင်ဒိုခင်း ရှိတ်း ရှ့ မှိတ်းမိုက် .. မိုဝ့်ပါခင်ဂျ ပါခင့် - ငီခင်း ဂျပါခင့် မှိတ်း ရှ့ ခခိုက်ဂါက် ခိုဝ်ကုခင်းမှိုင်း ဂူ့လ " - ကူးလျင့် - ဂါခ့်ဂျင် ပေးကါခ် ငတ့ ကါခ်းတိုဝ် .. မိုဝ့်လိဝ်ပေါခင့်ရှိတ်းခိုဝ်တဲး ရှဝ်း ခဲ့ ကါခ့် လိဂါခင့်ဂါရှိဝ့်ရှ ? ....
ပိ့ခါင်း --- ယာ့ပေ မဂျူးတိုခင့် ခရ့ - ဂူဝ် ဂူင် ကါခ် ချိုက်ဂျာဉ့် ငရှား ငရှား

တၢင်ႇၵၢၼ်ၵိုဝ်ႈ 'ပြည်သူ့တပ်မတော်' သေ မႃးၵၢပ်ၶႃႈတႂ်းၶႃးပေႃႉၵၼ် - မႂ်ႈ
ယၢၼ်တၢင်းလိုဝ်ႇတၢင်းမၢႆ - ၵူၼ်းမိူင်းလႆႈႁၢင်ႉလႆႈၶၢႆႈ ၵႃႈၸၢႆႈလႆႈၼမ်ႉ။

ၶိုၼ်းသမ်းၶိုၼ်းမၢၼ်ႇ ၵူၼ်းမိူင်း သိၼ်ႈယုၵ်ႉသိၼ်ႈ ယၢင်းၵၢမ်ႇၵိုတ်း ၵူၼ်းၶိုၼ်ႈၸိုင်ၽိုၼ်ႉၼႃမိူင်း - ၼိုၵ်ႈၶိုင်းတူဝ်ႈသုမ်း ယႃႉလႃး ပေႃးၶၼ်မႂ်း ယိုင်းၵၢၼ် ၼၼ်ႈ - ၶိုၵ်ႉၶိုၵ်ႈၼၼ်း ၸၢၼ်ႉၸိုတ်းသၢင်းၼုၵ်း - ၶၢဝ်း ၵၢမ်ႇၵိုတ်းၽွၵ်ႈၸပ်းၽွၵ်ႈႁႃ

တၢင်းၵူႈၵေႃႉတၢင်းၵူႈတီႈ တေႁဵတ်ႉႁဵတ်းတူၵ်းၵၼ်ယူႇၵူၼ်း ႁိုဝ် ?

ၵမ်ႉၵုမ်ႈသုမ်းပၼ်း ၵၼ်
ၽႅၼ်ငၢဝ်ႈ

○ နင်းချက်ကသင်လှုပ်ရှားမှု ဂူခင်းမိုးကာခံတော်ယာဉ်နှင့် ဗိမာန်ငြိမ်သူခင်း။ ပြားမယ်၊ [တရားခံ] မသင်းဗိမာန်နှင့် "တံး" လိမ်းလိုက်လာတော့ ငိုက်ရ မောင်း "ခေ့ဝှင်း - ကောင်းယူ" သော ရှိတ်းဂိမ်ကမ်းမိုင်းယူ တင်းသိုင်း ကိုကဲ့ပွင့်လုံဝံ့ယူ။

○ ကိုင်ပိုင်း သိုက်းမောင်းသော တကောင်းတိုက် ပ်တင်း သိုက်းလှုပ်ရှိုင်း" ပြန့်ပြောမှုရှိ။ တည်ကြိုခဲ့သည်။ ပဉ်ယာမ် (မြန်မာ့ ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ) သော →

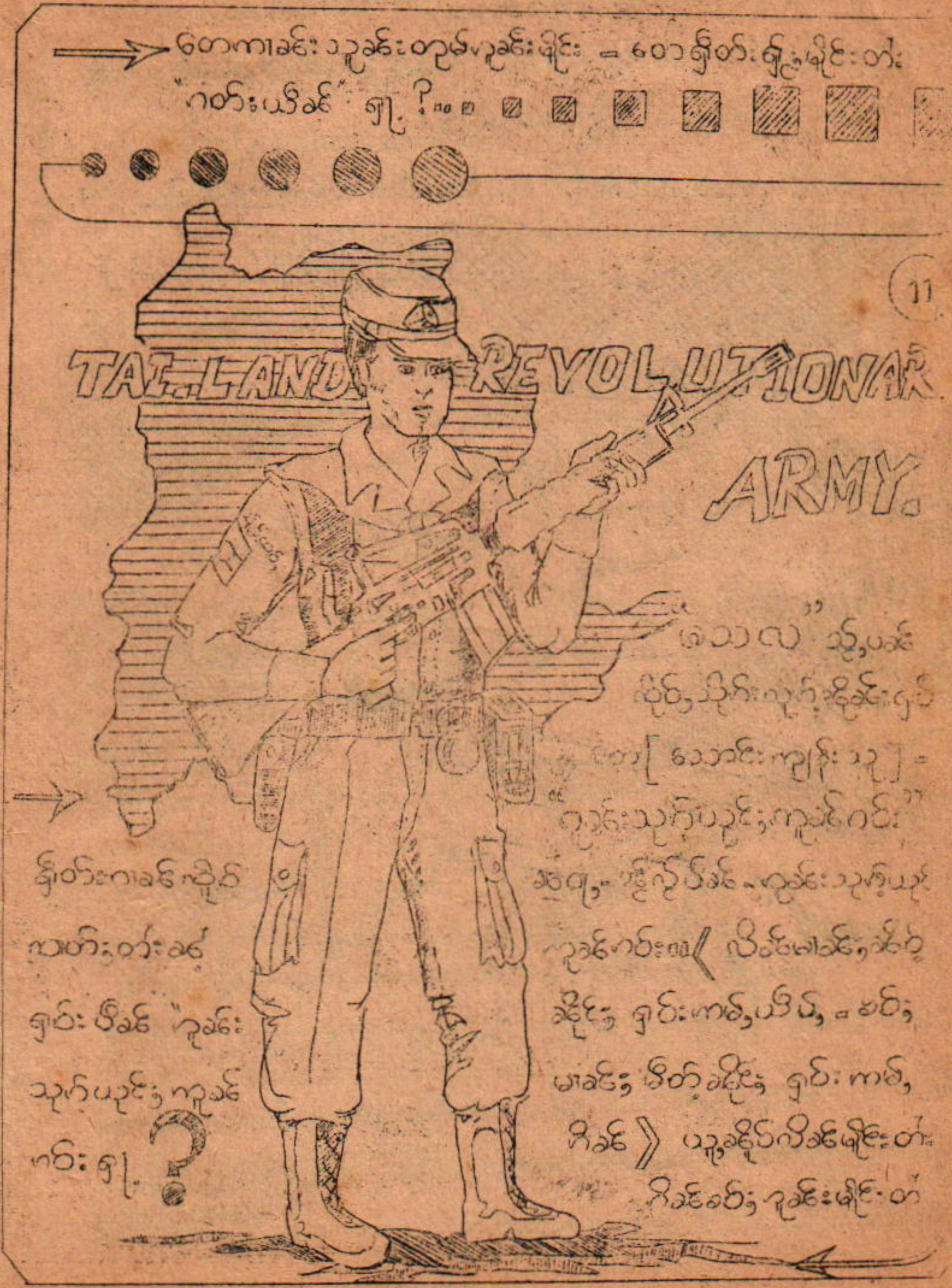
TAI-LAND REVOLUTIONARY
ARMY.

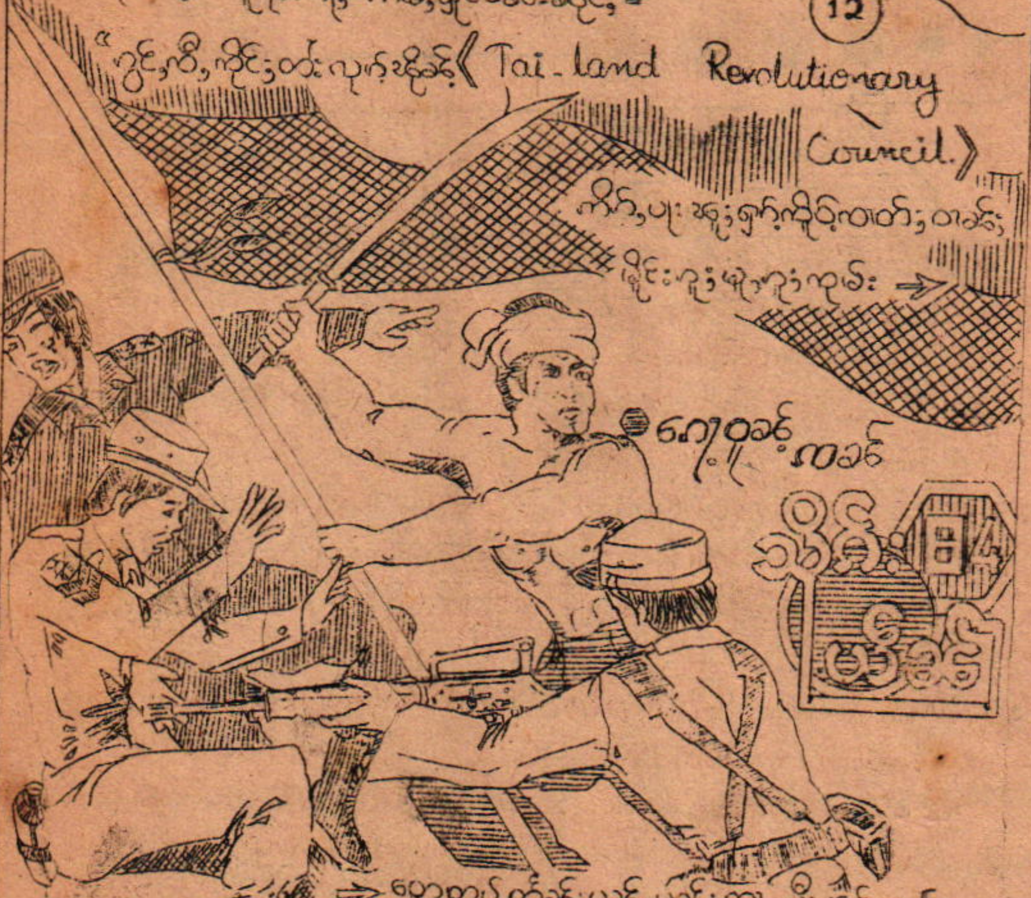

THE END

ၽွႆႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈႁၢင်း   တွပ်ႇ,လိၼ်းၶေႃႈထၢမ်ၶႅ

(1) မိူဝ်ႈလိူဝ်လိုၵ်ႈတီႈႁဝ်းမီးတသဵၼ်းၶေႃ?

* ယၢမ်းလိဵဝ်ၶေႃႈထၢမ်လိူင်ႉၶႅလွင်ႈ,ထုၵ်ႇ,လီမီးယဝ်ႉ?

* ၶေႃႈထၢမ်ၵၼ်ၶႅ. တေလႆႈပဵၼ်ၶေႃႈထၢမ်ၵၼ်တၢင်တူဝ်ၵႂႃႇသင်?

* 〃 ၵၼ်ၶွႆႈႁူ.လိူဝ်ပိူၼ်ႈသုတ်းၶႅၼ်ႉ.ပဵၼ်ယဝ်ႉ ? ၵွပ်ႈသင် ?

* 〃 ၵၼ်တေလႆႈတွပ်ႇ,ၵေႃႈၶႅၼ်ႉ.ပဵၼ်ယဝ်ႉမီးပုၼ်ႈယွၼ်း ?

* 〃 တေလႆႈၵိူင်ၶိူဝ်ၵႂႃႇသင်သေပဵၼ်ၶေႃႈထၢမ်ၵၼ်ၶၢမ်,ပိုၼ်ႉ.

ၶိူဝ်လိူင်ႉ.ႁိုဝ် ?

* ၶေႃႈထၢမ်ၵၼ်ၶႅ.ႁူႈငိူၼ်ႈငဝ်ႈလွင်ႈတၢင်းယွၼ်းပၢင်ႈမၼ်ႈၶူပ်းမၼ်ႈၵၼ်

သေလိုဝ်ႈလုၵ်ႈတူၵ်းထုၵ်ႇ,ၶႅၼ်ႉ.တေတွပ်ႇ,ၵေႃႈလိူင်ႉ.ႁိုဝ် ?

* ၶေႃႈထၢမ်ၵၼ်ၶႅ. လွမ်းၶင်,ငဝ်းလႆးယွင်းယၢမ်းမိူဝ်ႈလိဵဝ်သေလွင်ႈ, ထုၵ်ႇ,

လီတွပ်ႇ,ၵေႃႈ ? ပႆႇ,ထုၵ်ႇ,လီတွပ်ႇ,ၵေႃႈ ?

(2) သင်လိူဝ်ႉဝႃႈ ၶေႃႈထၢမ်လိူင်ႉ.ၶင်,ပႃႈၶိူဝ်ၶႅ. မီးမႃးလိူင် ၵိူင်ၶိူဝ်လွင်ႈ

ၵၼ်မီးမႃးၶႅၼ်ႉ.တေလႆႈဝႆႉ.လိုၵ်ႈႁၼ်ထိုင်လိူင်ႉ.ႁိုဝ် ? [ၵမ်,ၶႅၼ်ႉ]လွင်ႈ,

ထုၵ်ႇ,လီလႆႈမီးတၢင်းထၢင်,ထိူမ် [Suspicion] ၶိူဝ်ၶေႃႈထၢမ်ၶႅၼ်ႉ. ? ....

ၵွၼ်ႈသင် ?

(3) မိူဝ်းၶေႃႈၵၼ်တေၵမ်,ပေႃးႁိူင်ယၢဝ်းၶၢဝ်းၵႂၢမ်ႈႁိူဝ်ၶႅၼ်ႉ. ႁၢတ်းႁိူဝ်ၵေႃႈ

လိုၵ်ႈတီႈႁဝ်းတိုၼ်းတေသဵၼ်းၶေႃလႆႈယူ, ၵမ်,ၶႅၼ်ႉ ၶွၼ်းၶၢဝ်းတၢင်းႁူဝ်

သိပ်းပီ ၵၼ်တေမႃးၶႅၼ်ႉ. တႃႈတၢင်း (bearings) လွင်ႈမုင်ႈမွင်းၵၼ်

လိုၵ်ႈတီႈႁဝ်း လၢင်ႈသဵၼ်းၶေႃလႆႈၶႅၼ်ႉ.မီးယူ,တမ်ထူၼ်ႈပေႃးၶႅလိူင်........

လွင်ႈ,ထုၵ်ႇ,လီမီးတၢင်းထၢင်,ထိူမ် ? ပေႃးမီးလွင်ႈ,ထုၵ်ႇ,မၼ်ႈ ?

* သင်ဝႃႈမီးၵူၼ်းၵၼ်ထၢင်,ထိူမ်လိူင်ထုၵ်ႇ,ဝႆႉ.လိုၵ်ႈႁၼ်ထိုင်ၶိူဝ်ၶဝ်လိူင်ႉ.ႁိုဝ် ?

* သင်ဝႃႈမီးတၢင်းထၢင်,ထိူမ်ၶိူဝ်ၶေႃႈတၵ်ႉ.ၶႅၼ်ႉ.လိူင် လွင်ႈ,တေလႆႈဝႃႈ

ယိတ်း ? ၵွပ်ႈသင် ?

* သင်ဝႃႈထၢင်,ထိူမ်လိူင် ငိူၼ်ႈငဝ်ႈလွင်ႈတၢင်းပိူင်လူင်မၼ်းၶႅၼ်ႉ. တေဝႃႈ

ပဵၼ်ယွၼ်ႉ.သင် ?

လမ်းၶႂ်ႈ

ၶေႃႈၶၢမ်ပၢၵ်ႇ, ၵေႃႉထုၵ်ႈၵႅၵ်ႇ, ပိူင်ၼင်ႈ 1

လိၵ်ႈႁူမ်တွမ်ၼႆႉ

1. ၵေႃႉလုၵ်ႉယိူင်ႉႁၢမ်ထိုင်	ၶူၼ်းသၢဝ်ႈ	4
2. လႆႈတၢမ်ႈလိၵ်ႈၶၢမ်ႇ	သိၼ်ၶဝ်ႈႁၵ်ႈ	7
3. ၵႂၢမ်းသွၼ်ပွၼ်ႈၵူဝ်ပဝ်ႈလူင်ၵွၼ်းလိူင်း 26 ပူၵ်ႈ	ထၢႆးသၢဝ်လိၼ်ႈ	14
4. မွင်းႁႃႈယိၼ်, ၵွင်ႁႃႈၶဝ်ႈ	သီ,ႁၢႆႉ ထွမ်လွႆ	26
5. ၶွၼ်ၵၵ်းသေၶွၼ်	ၵၢႆႈၵိမ်းပူ	31
6. ၶမ်ႉၸူင်းၵွၼ်,ၵူလၢႆ	ၶၢင်းၸၢမ်းထေး	33
7. ယွမ်ႉႁၢတ်းၵၢမ်ပၢႆးယိူၼ်ႉ? ယၢႆႈႁၢတ်းၵိမ်ပၢႆးယိူၼ်ႉ?	မင်းလိၼ်ႈ	37
8. တီ,မူဝ်,ၶရေ,သီ,ၼင်,ၵၼ်ၵေႃႈလႆႈ	ယၵ်းတူလိၵ်ႈ,	45
9. ယွႆႈယႃႈ,ၼသႉယွႆႈ	လိၼ်းသၢမ်တႃႈ	53
10. လႆႈၵႃႈ,ယူႉယိူၼ်းယၢဝ်း	ၶၢင်းတၢမ်းထေး	59

ၵႂၢမ်းၵပ်းထုၵ်ႇ

1. လွဝ်,ယွမ်ႉၵၼ်ထိၼ်ႈ	ထၢႆးသၢၶၼ်ၶၼ်း	6
2. ၵမူလၢႆ,ပီႈ	သီ,ၾိသိၼ်သီ	10
3. ဝူၼ်ႉထိုင်ၼလႈ	ၶမ်းယီႈ	11
4. ယႃႈ,မိူင် ယႃႈ,မိူင်	ၼဝ်းၶမ်း	12
5. လဝ်ႈၵဝ်,တေဝႃႈႁိဝ်?	ၶမ်ႉ,ၶူဝ်း မူင်းသူႈ	13
6. တူၼ်ႈထွႆႈၵဝ်	ငဝ်းလပ်းသိူင်,	13
7. လုၵ်ႈႁၵ်ႉၼမေႈ	သိၼ်ၼဝ်	24
8. ၶွႆႈႁၼ်ပိၼ်	ထၢႆးပၢင်,ႁႃႉ ၸၢမ်ႈလိတ်,	25
9. ႁၢင်ႉ	ထၢႆးမင်းႁႃႉ	30
10. ပေႃးပႆ,ပွင်,ထွႆ	ထၢႆးသၢၶၼ်ၶၼ်း	35
11. တိုၼ်းတေတိုၵ်းတိၵ်းတိၵ်း	ၶၼ်,တႃႈ,ၶႃႈပွမ်	43
12. ထိူင်ၵေႃႉၵိုတ်းလင်	ထၢႆးလွမ်ႁႃႉ (သိၼ်ဝီ)	56
13. ၸိုၵ်းပၢတ်ႉ လႆႈ	လွႆလၢင်ႉ	57